

Projekt

z dnia 6 grudnia 2024 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BIAŁOŚLIWIE**

z dnia ..... 2024 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Białosłiwie na lata 2024-2034

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) Rada Gminy Białosłiwie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Białosłiwie na lata 2024-2034, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Białosłiwie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Dawid Tatera

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Gminy Białośliwie
z dnia ..... 2024 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BIAŁOŚLIWIE NA LATA 2024-2034

**Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Poznaniu**

 **Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju**

 **KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI**

Opracowanie:

Urząd Gminy w Białosławiu

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Białosławie na lata 2024-2034 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Gminy w Białosławiu i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Białosławie na lata 2024-2034 zawiera dane aktualne w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2022 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY BIAŁOŚLIWIE	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	9
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	10
4. Jakość życia w gminie – wyniki badań ankietowych	12
4.1. Ocena sytuacji w gminie	14
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	18
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.....	20
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY BIAŁOŚLIWIE	23
1. Misja i wizja	24
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	25
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Białośliwie oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	39
4. Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	54
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych ...	62
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	65
ZAŁĄCZNIKI.....	67
Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Białośliwie.....	67
Załącznik nr 2 Wzór ankiety.....	112
Załącznik nr 3 Tabela ewaluacyjna	117

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju gminy w perspektywie do 2034 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz samorządowych, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, infrastrukturalne, środowisko przyrodnicze i kulturowe, czy środki finansowe. Stanowi również formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

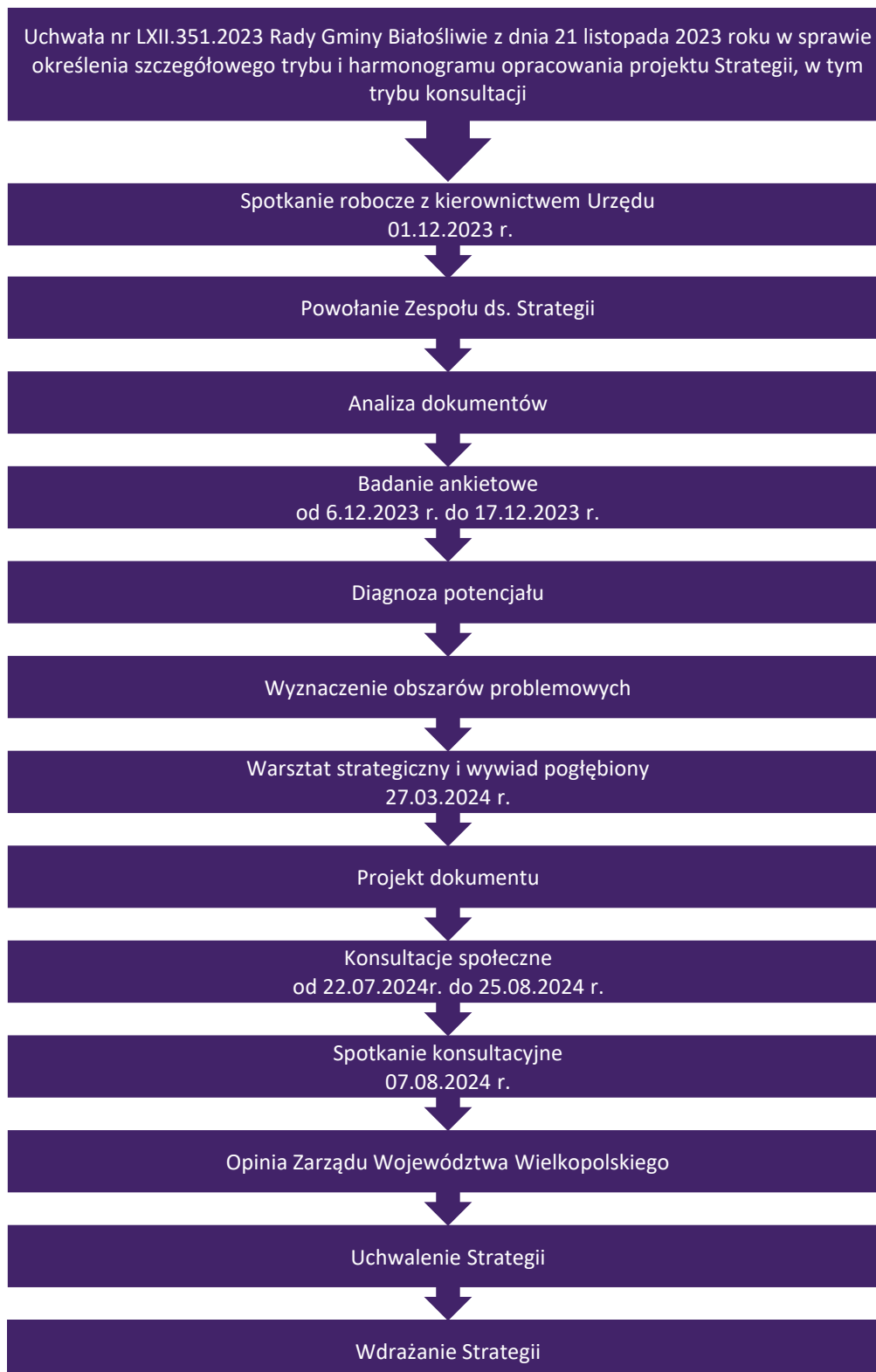
Strategia Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązującym na terenie gminy Białośliwie, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – *Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030* oraz *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030*. Dodatkowo, *Strategia Rozwoju Gminy Białośliwie* będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w ciągu jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne i stanowił punkt odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w gminie Białośliwie, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2024 do 2034 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034 została opracowana w sposób kompleksowy, wykorzystując różnorodne dane i dokumenty jako podstawę dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Białośliwie w określonym czasie. Kluczowym dokumentem prawnym, który był wykorzystywany w procesie przygotowania *Strategii*, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Białośliwie) i określa zakres ich kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na stworzenie strategii rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2024-2034.

Prace nad *Strategią* rozpoczęły się w 2023 roku po decyzji Wójta Gminy Białośliwie o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Pierwszym krokiem było podjęcie Uchwały nr LXII.351.2023 przez Radę Gminy Białośliwie z dnia 21 listopada 2023 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu *Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034*, w tym trybu konsultacji. Proces opracowywania dokumentu poprzedzono analizą sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w gminie. Analiza ta pogłębiona została o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz o informacje i materiały pozyskane podczas warsztatu strategicznego. W warsztacie udział wzięli członkowie Zespołu ds. opracowania projektu *Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034*, pracownicy Urzędu Gminy w Białośliwiu oraz gminnych jednostek organizacyjnych, radni, sołtysi, lokalni działacze oraz członkowie organizacji pozarządowych działających w gminie. Podczas warsztatu uczestnicy pracowali w grupach nad wyznaczonymi obszarami. W pierwszej części spotkania uczestnicy skoncentrowali się na diagnozie potencjału gminy i obszarów problemowych, a także określili mocne i słabe strony jednostki. Następnie, w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby i potencjały, przystąpiono do formułowania kierunków działań rozwojowych. W ostatniej części spotkania, dzięki wykonanej analizie, możliwe było wypracowanie założeń do misji oraz wizji. Wypracowany podczas warsztatu materiał wykorzystany został przy opracowywaniu projektu *Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie*.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji *Strategii*. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na *Strategię*:

**CZĘŚĆ I:
STAN I WYZWANIA ROZWOJU
GMINY BIAŁOŚLIWIE**

Na podstawie przeprowadzonej *Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej gminy Białośliwie* zidentyfikowane zostały najważniejsze potencjały rozwojowe oraz problemy dotyczące gminy i jej najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera **wnioski w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym** opracowane w oparciu o *Diagnozę*. Wnioski stanowią jedną z podstaw do wyznaczenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej *Strategii*.

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Wnioski z *Diagnozy* w wymiarze przestrzennym:

- Gmina Białośliwie jest gminą wiejską położoną w północnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie pilskim. Siedziba gminy znajduje się w miejscowości Białośliwie, która stanowi lokalny ośrodek rozwoju oraz centrum administracyjno-usługowe. Przez Białośliwie, w układzie północ-południe, przebiega droga wojewódzka nr 190.
- Na terenie gminy Białośliwie występują w większości gleby wysokiej jakości, co spowodowało intensywny rozwój funkcji rolniczej. Świadczy o tym m.in. wysoki odsetek powierzchni użytków rolnych w powierzchni całkowitej gminy (77%).
- Gmina charakteryzuje się umiarkowaną dostępnością komunikacyjną: przez jej teren przebiegają drogi o znaczeniu ponadlokalnym (droga krajowa nr 10 i droga wojewódzka nr 190), a także szlaki o znaczeniu lokalnym. Gmina oddalona jest jednak od tras ekspresowych oraz innych ważnych szlaków komunikacyjnych, które wpływają zarówno na możliwość przemieszczania się mieszkańców do innych ośrodków, jak i atrakcyjność gminy dla potencjalnych inwestorów.
- Transport zbiorowy w gminie realizowany jest poprzez połączenia kolejowe oraz połączenia autobusowe. Przewozy autobusowe organizowane są w pełni na zasadach komercyjnych. Transport zbiorowy został oceniony przez ankietowanych jako zadawalający, zarówno wewnątrz gminy, jak i pod względem możliwości przemieszczania się pomiędzy okolicznymi gminami i miastami.
- Krajobraz gminy Białośliwie jest zróżnicowany, co pozytywnie wpływa na jej atrakcyjność turystyczną i osiedleńczą. Na terenie gminy wyróżnia się następujące typy krajobrazów: krajobraz bagienno-łąkowy (głównie bezleśny), krajobraz leśny, krajobraz wiejski z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych oraz krajobraz wiejski z przewagą wielkoobszarowych sadów i plantacji.
- Południowa część gminy objęta jest licznymi formami ochrony przyrody, co pozytywnie wpływa na jej atrakcyjność turystyczną. Ponadto, obszar ten charakteryzuje się specyficznymi uwarunkowaniami fizyczno-geograficznymi (tereny zalewowe), co ogranicza możliwości rozwoju zabudowy mieszkaniowej i funkcji gospodarczej w południowej części gminy.
- Główną barierę przestrzenną stanowi droga krajowa nr 10, która biegnie wzdłuż północnej granicy gminy.
- W gminie rozwijana jest funkcja turystyczna. Największy potencjał turystyczny posiada Wyrzyska Kolejka Powiatowa. Jest to kolej wąskotorowa o szerokości toru 600 mm co stanowi unikatowy, czynny zabytek techniki. Towarzystwo WKP uruchamia rozkładowe i ogólnodostępne przewozy koleją wąskotorową, w tym pociągi prowadzone parowozem

(jednym z zaledwie kilkunastu czynnych w Polsce). Atrakcyjność turystyczną podnosi także historia gminy i będące jej świadectwem zabytki.

- Rozwój funkcji turystycznej generuje konieczność zapewnienia odpowiedniej bazy gastronomicznej oraz noclegowej, która obecnie jest niewystraszająca.
- Dostrzega się wyzwania rozwojowe związane z polityką przestrzenną – niewielkie pokrycie terenu gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego może w przyszłości utrudniać racjonalne gospodarowanie przestrzenią.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Wnioski z Diagnozy w wymiarze gospodarczym:

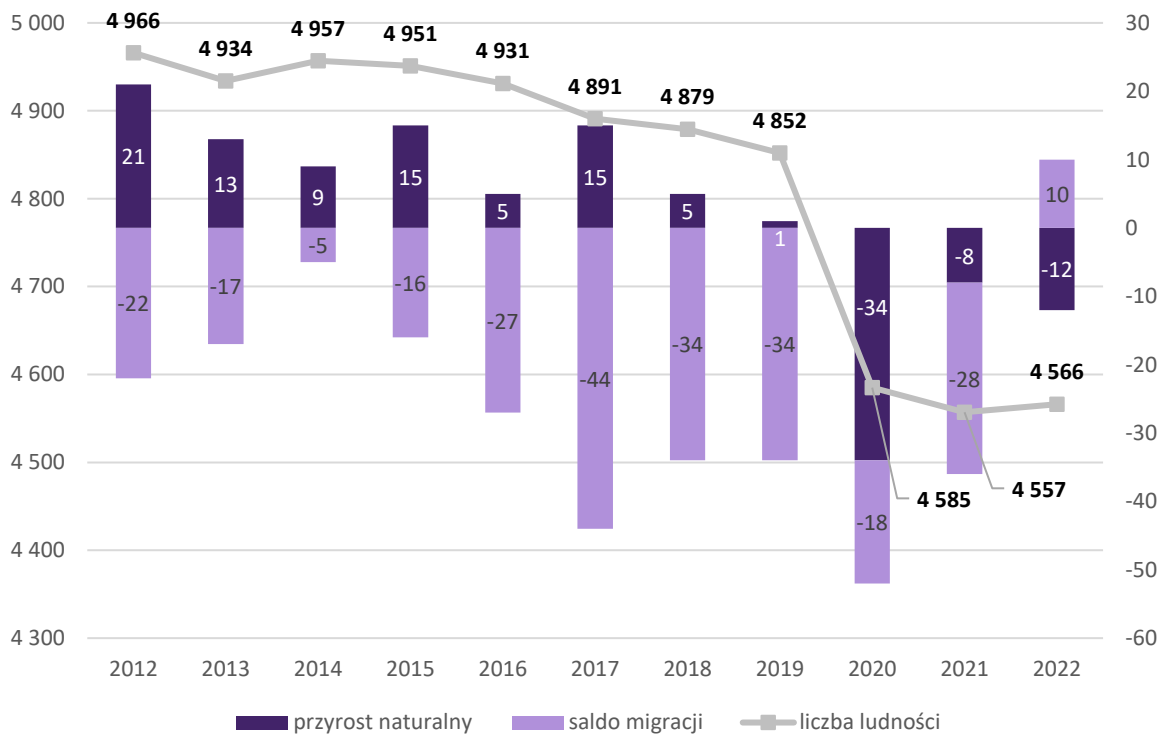
- Gmina jest jednostką o charakterze rolniczym, więc znaczna część jej mieszkańców związana jest z rolnictwem. Na terenie gminy silnie rozwinęła się branża sadownicza, a uprawy sadownicze prowadzone są na 1 340 ha gruntów rolnych.
- Gmina jest liderem wśród gmin powiatu pilskiego pod względem produkcji sadowniczej, dlatego konieczne jest podjęcie działań, które będą wspierały lokalnych producentów owoców.
- Owoce stanowią produkt lokalny jednostki oraz jej znak rozpoznawczy, co pozytywnie przyczynia się do promocji gminy. Ponadto, herb i logo gminy również nawiązują do tradycji sadowniczych.
- Na terenie gminy organizowane są cykliczne szkolenia dla rolników, które podnoszą ich kompetencje oraz świadomość m.in. w zakresie odpowiedniego stosowania środków ochrony roślin.
- Uwarunkowania przyrodnicze i zagospodarowanie terenu mają wpływ na niską aktywność gospodarczą wyrażoną poprzez liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy w stosunku do średniej gmin powiatu pilskiego. Brak dużych terenów inwestycyjnych i wolnych przestrzeni pod inwestycje ograniczają lokalizację nowoczesnych zakładów przemysłowych. Mimo to liczba działających w gminie podmiotów gospodarczych wzrasta. Jednocześnie liczba miejsc pracy pozostaje niewystarczająca, co przekłada się na poszukiwanie przez mieszkańców zatrudnienia poza granicami gminy.
- Sieć kanalizacyjna wymaga remontów lub modernizacji na niektórych jej fragmentach. Konieczna jest także rozbudowa sieci kanalizacyjnej na obszarach nią nieobjętych.
- Głównym źródłem ciepła w gospodarstwach domowych są paliwa stałe. Jest to sytuacja niekorzystna, ponieważ wykorzystywanie tego typu surowców do ogrzewania budynków mieszkalnych przyczynia się do zwiększonej emisji zanieczyszczeń, a w konsekwencji obniżenia jakości powietrza. W odpowiedzi na zainteresowanie mieszkańców oraz w celu zachowania wysokiej jakości powietrza na terenie gminy konieczny jest rozwój odnawialnych źródeł energii oraz dążenie do rozwoju sieci gazowej.
- Gospodarka odpadami komunalnymi w gminie prowadzona jest przez Związek Międzygminny Piłski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi. W momencie opracowywania niniejszego dokumentu, mieszkańcy gminy korzystali z Punktu Selektywnej Zbiorki Odpadów Komunalnych zlokalizowanego w miejscowości Grabówno (gmina Miasteczko Krajeńskie). W 2024 roku

powstać ma tego typu obiekt na terenie gminy. Dostrzega się potrzebę zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców, co powinno przyczynić się do wzrostu udziału odpadów zbieranych w sposób selektywny i ich odzysku oraz przeciwdziałać powstawaniu dzikich wysypisk odpadów.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Wnioski z Diagnozy w wymiarze społecznym:

- W porównaniu do innych gmin powiatu pilskiego, gmina Białosławie charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia, co przekłada się na wysokie zagęszczenie zabudowy w poszczególnych miejscowościach.
- Liczba mieszkańców gminy systematycznie się zmniejsza, lecz jest to sytuacja charakterystyczna dla całego powiatu, co świadczy o powolnym wyludnianiu regionu. W związku z tym, priorytetem w podejmowanych działaniach powinno być dążenie do zatrzymania w gminie mieszkańców, w szczególności ludzi młodych, których odpływ jest najbardziej dynamiczny.

Ryc. 1. Zmiana liczby ludności w gminie Białosławie w latach 2012-2022¹

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

- Młodzi mieszkańcy stanowią siłę napędową rozwoju gospodarczego (podejmują zatrudnienie, zakładają działalność gospodarczą) oraz wpływają na kształtowanie się sytuacji demograficznej (zakładają rodziny). Kluczowe jest zatem zachęcenie osób młodych do zamieszkania na terenie gminy czy powrotu po studiach do rodzinnych miejscowości, co przyczynić się może do

¹ Znaczny spadek liczby ludności na terenie gminy w 2020 roku związany jest z korektą danych statystycznych po przeprowadzonym w 2021 roku Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań.

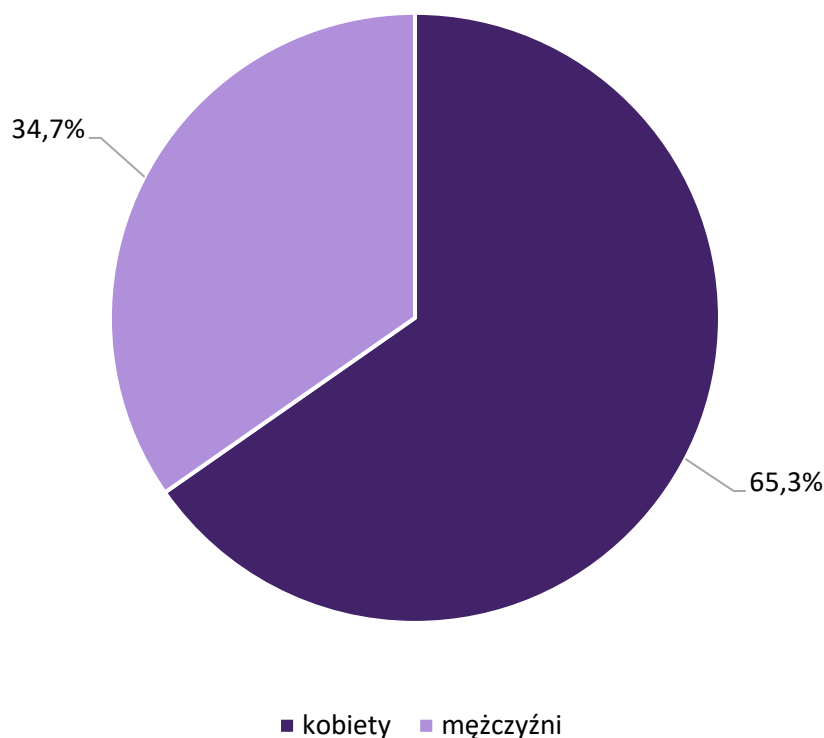
poprawy sytuacji społecznej i dodatniego przyrostu naturalnego oraz dodatniego salda migracji.

- Zatrzymanie odpływu mieszkańców możliwe będzie m.in. poprzez zapewnienie im odpowiedniej infrastruktury społecznej, komunikacyjnej i technicznej oraz opartych o nią wysokiej jakości usług, a w stosunku do ludzi młodych zapewnienie atrakcyjnych miejsc pracy oraz dobrych warunków mieszkaniowych. W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy negatywnie ocenili dostępność do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gminy, dlatego należy podjąć działania, które umożliwią powstanie tego typu placówki.
- Postępujący proces zmniejszania się liczby osób w wielu produkcyjnym i przedprodukcyjnym prowadzić może do braku zastępowalności pokoleń na rynku pracy, a w konsekwencji do pogarszania sytuacji gospodarczej gminy.
- Wskazane trendy demograficzne są charakterystyczne dla całego kraju i kształtują się podobnie: odpływ mieszkańców (w szczególności młodych ludzi) do dużych miast, zmniejszająca się liczba dzieci, młodzieży i osób w wieku produkcyjnym, rosnąca liczba seniorów. Zatrzymanie wskazanych przemian demograficznych jest dużym wyzwaniem dla samorządu, a podejmowane działania należy planować w sposób kompleksowy, odpowiadający potrzebom wszystkich grup społecznych.
- Liczba uczniów w szkole podstawowej zmniejsza się, co częściowo wynika z przeprowadzanych reform systemu oświatowego, ale także ze zmniejszającej się liczby dzieci na terenie gminy. Wyzwaniem jest zatrzymanie odpływu uczniów – mieszkańców gminy, do szkół zlokalizowanych w innych jednostkach samorządowych. Dostrzega się potrzebę poszerzenia oferty edukacyjnej, poprawę jakości nauczania, a co za tym idzie, podniesienia konkurencyjności szkoły gminnej w stosunku do placówek w sąsiednich jednostkach.
- Na terenie gminy realizowana jest bogata oferta zajęć rozwijających pasje, zainteresowania i kondycję fizyczną mieszkańców, a także odbywają się wydarzenia kulturalne i sportowe odpowiadające potrzebom mieszkańców. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację działań z zakresu kultury oraz sportu w gminie jest Gminny Ośrodek Kultury w Białośliwiu.
- Gminna infrastruktura kulturalna i sportowa jest bogata, jednak część obiektów wymaga modernizacji. Przeprowadzenie działań remontowych może przyczynić się do dalszego propagowania kultury i sportu wśród mieszkańców.
- Na terenie gminy Białośliwie prężnie działają organizacje pozarządowe, z których część aktywnie współpracuje z samorządem. Warto rozwijać tę współpracę, wspierać działalność NGO, powierzać im realizację niektórych zadań oraz zachęcać mieszkańców do uczestnictwa w realizacji zadań gminy. Działania te nie tylko wspierają rozwój gminy, ale przyczyniają się do integracji mieszkańców i grup społecznych oraz stanowią formę walki z wykluczeniem społecznym.
- Gmina Białośliwie jest członkiem kilku organizacji (związki, stowarzyszenia, partnerstwa). Współpraca ta wspiera rozwój i funkcjonowanie jednostki.
- Z ocen respondentów wynika, że najniżej ocenianym aspektem funkcjonowania gminy i zarazem największym priorytetem rozwojowym jest poprawa dostępu do specjalistycznych usług medycznych. Mimo, iż na terenie gminy funkcjonują podmioty świadczące usługi zdrowotne, opieka ta realizowana jest na niewystarczającym poziomie.

4. Jakość życia w gminie – wyniki badań ankietowych

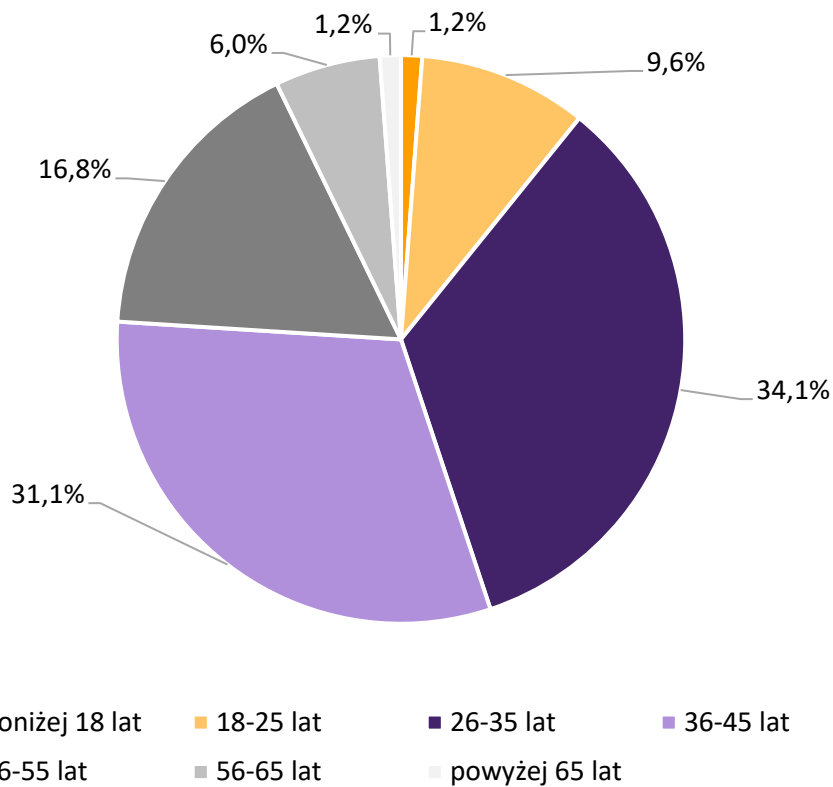
W celu zdiagnozowania stanu społeczno-gospodarczego gminy Białosłowie przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi udzielać można było poprzez kwestionariusz online. Badanie było anonimowe, a udział dobrowolny. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców oraz interesariuszy z gminy Białosłowie na temat jakości życia w gminie oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu kilku obszarów funkcjonowania gminy, a poruszane tematy dotyczyły społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni, środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki, rekreacji, edukacji i kultury.

Respondenci mogli brać udział w badaniu od 6 grudnia 2023 roku do 17 grudnia 2023 roku. Łącznie zebrano 167 odpowiedzi. Większą część respondentów stanowiły kobiety (65,3%). Analizując strukturę wieku respondentów zaobserwowano, że największy udział wśród ankietowanych stanowiły osoby w wieku 26-35 lat (34,1%) oraz 36-45 lat (31,1%). Pod względem zatrudnienia, największy odsetek respondentów stanowiły osoby pracujące (70,7%) oraz przedsiębiorcy (12%). Warto zauważyć, że 167 ankietowanych to niewiele, biorąc pod uwagę liczbę ludności gminy Białosłowie – wyniki ankiety należy zatem traktować jako wskazówki, a nie całościową ocenę reprezentatywnej grupy mieszkańców. Co więcej, taki wynik wskazuje jednocześnie na problem z partycypacją społeczną i zaangażowaniem mieszkańców w życie gminy.

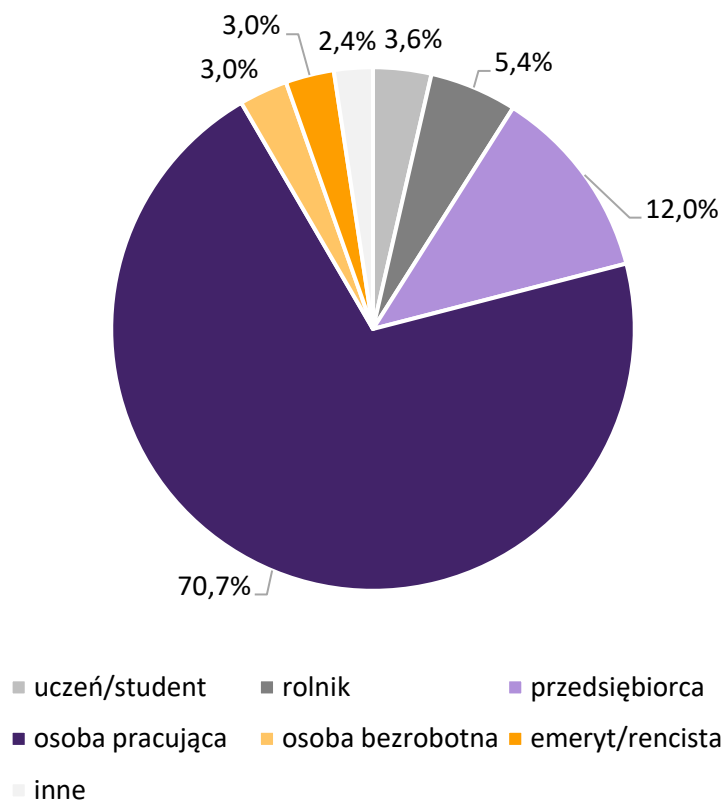
Ryc. 2. Metryczka – ankietowani według płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Ryc. 3. Metryczka – struktura wiekowa ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Ryc. 4. Metryczka – ankietowani według zatrudnienia

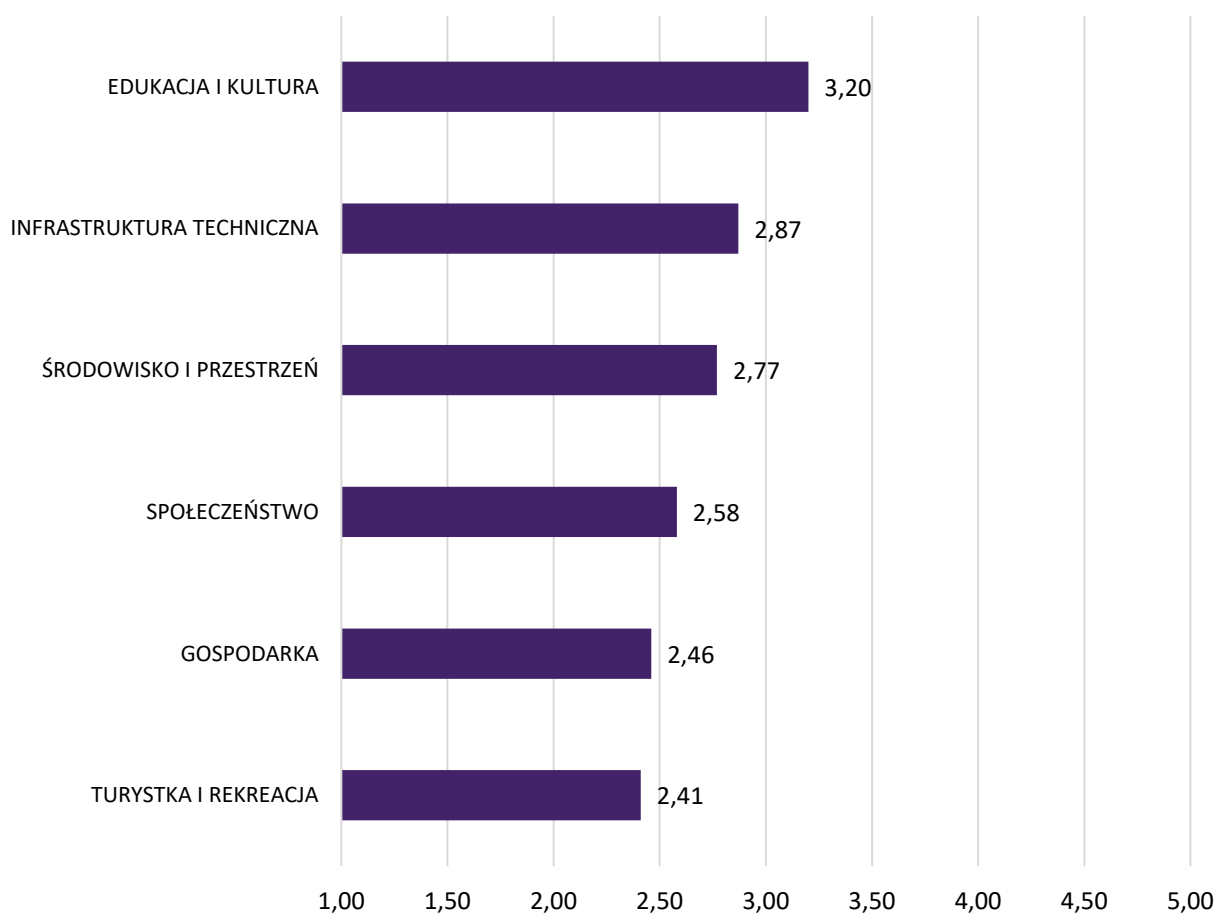
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

4.1. Ocena sytuacji w gminie

Oceniając sytuację w gminie w skali od 1 do 5, gdzie:

- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadawalająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”,

mieszkańcy najwyższą ocenę wystawili działaniom gminy w zakresie **edukacji i kultury** – średnia ocen dla tego obszaru wynosiła 3,2. Z kolei najniższą ocenę uzyskał obszar **turystyki i rekreacji** – średnia ocena dla obszaru wyniosła 2,41. Natomiast średnia ocen dla wszystkich obszarów wyniosła 2,72, co oznacza, że poszczególne aspekty w większości ocenione zostały jako niezadawalające lub zaledwie dostateczne.

Ryc. 5. Średnia ocena rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Edukacja i kultura

Obszar edukacji, wychowania przedszkolnego oraz upowszechnienia kultury został oceniony najlepiej ze wszystkich obszarów działalności gminy. Najwyżej oceniono dostęp **do edukacji w szkole podstawowej** (4,01). Wysoko oceniony został również **dostęp do edukacji przedszkolnej** (3,84) oraz **jakość infrastruktury w szkole podstawowej** (3,74). Elementy te otrzymały najwyższy średni wynik

wśród wszystkich badanych w ankiecie – powyżej 3,7. Najłabiej ocenione zostało **wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkole na terenie gminy** (2,46). Według respondentów poprawy wymaga także **wsparcie dla uczniów zdolnych w szkole na terenie gminy** (2,61). Warto jednak zauważyć, iż nawet najniżej ocenione aspekty uzyskały średnią ocen powyżej 2,4, co oznacza, iż całościowo obszar edukacja i kultura oceniony został jako zadawalający.

Tab. 1. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze edukacja i kultura

Dostęp do edukacji w szkole podstawowej	4,01
Dostęp do edukacji przedszkolnej	3,84
Jakość infrastruktury w szkole podstawowej	3,74
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie	3,70
Organizacja dowozu dzieci do szkół	3,48
Jakość edukacji w szkole podstawowej w gminie	3,47
Działalność domu kultury i biblioteki	3,32
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy	3,13
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie	3,06
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie (godziny i dni otwarcia, itp.)	2,88
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych	2,87
Dodatkowa oferta w szkole na terenie gminy	2,75
Działalność świetlic wiejskich	2,74
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkole na terenie gminy	2,61
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkole na terenie gminy	2,46

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Infrastruktura techniczna

Część ankiety dotycząca infrastruktury technicznej zawierała pytania o stan i jakość infrastruktury sieciowej na terenie gminy. Mieszkańcy najwyżej ocenili **jakość sieci kanalizacyjnej** (3,07), **dostęp do Internetu w gminie** (3,01) oraz **stan dróg w gminie** (3,00). Jakość sieci wodociągowej również oceniono pozytywnie. Natomiast najniżej oceniona została **mała infrastruktura drogowa** (2,61), która, zdaniem mieszkańców, wymaga uzupełnienia i modernizacji.

Tab. 2. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze infrastruktura techniczna

Jakość sieci kanalizacyjnej	3,07
Dostęp do Internetu w gminie	3,01
Stan dróg w gminie	3,00
Jakość sieci wodociągowej	2,84
Jakość sieci gazowej	2,83
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem pojazdów osobowych i ciężarowych	2,76
Mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	2,61

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Środowisko i przestrzeń

W obszarze dotyczącym środowiska naturalnego i przestrzeni publicznej respondenci najwyżej ocenili **walory środowiska przyrodniczego w gminie** – obszar ten uzyskał średnią ocenę 3,64. Dość wysoko

oceniony został również **system odbioru odpadów na terenie gminy** – średnia ocena tego aspektu wyniosła 3,12. Z kolei najniżej oceniony został **rozwój OZE na terenie gminy** (2,14) oraz **infrastruktura melioracji szczegółowej** (2,34).

Tab. 3. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze środowisko i przestrzeń

Walory środowiska przyrodniczego w gminie	3,64
System odbioru odpadów na terenie gminy	3,12
Estetyka gminy	3,10
Jakość powietrza w gminie	3,05
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)	2,87
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	2,72
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,58
Świadomość ekologiczna mieszkańców	2,49
Oferta gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska	2,41
Infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)	2,34
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	2,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Spółceństwo

W obszarze dotyczącym społeczeństwa respondenci najwyżej ocenili **dostęp do podstawowej opieki medycznej** (3,08), **funkcjonalność budynków administracji publicznej** (3,01) oraz **zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy** (2,98). Z kolei najniżej oceniony został **dostęp do specjalistycznej opieki medycznej** (1,67) oraz **dostęp do żłobków i klubów malucha** (1,70).

Tab. 4. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze społeczeństwo

Dostęp do podstawowej opieki medycznej	3,08
Funkcjonalność budynków administracji publicznej	3,01
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy	2,98
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy	2,96
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy	2,93
Skuteczność działania pomocy społecznej	2,76
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę	2,46
Wsparcie osób niesamodzielnych	2,23
Dostęp do żłobków / klubów malucha	1,70
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Gospodarka

Gospodarka stanowiła jeden z najniżej ocenianych obszarów w gminie – średnia ocena działań z zakresu gospodarki wśród ankietowanych kształtowała się na poziomie 2,46. Pośród poszczególnych aspektów omawianego zagadnienia mieszkańcy najlepiej ocenili **perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w gminie** (2,94). Umiarkowanie korzystnie oceniona została również **atrakcyjność inwestycyjna obszaru gminy** (2,86) oraz **dostępność usług na terenie gminy** (2,72). Z kolei najniżej oceniona została **możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy** – średnia ocena tego aspektu

wyniosła 1,84, a więc duża część ankietowanych wyraziła swoje niezadowolenie względem lokalnego rynku pracy. Ankietowani negatywnie ocenili również **warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy (2,30)** oraz **konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym (2,32)**.

Tab. 5. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze gospodarka

Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w gminie	2,94
Atrakcyjność inwestycyjna obszaru gminy	2,86
Dostępność usług na terenie gminy	2,72
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji	2,42
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy	2,37
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	2,37
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,32
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy	2,30
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy	1,84

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Turystyka i rekreacja

Wśród wszystkich badanych w ankiecie obszarów, turystyka i rekreacja ocenione zostały najniżej – średni wynik dla tego obszaru wyniósł 2,41. Ocena ta obrazuje stan niezadawalający lub zły. Pośród poszczególnych aspektów obszaru najlepiej oceniony został **poziom bazy gastronomicznej (3,05)** oraz **atrakcyjność turystyczna gminy (2,98)**. Z kolei najniżej oceniony został **system ścieżek rowerowych** – średnia ocena wyniosła niespełna 1,58, co oznacza, iż mieszkańcy oceniają ten aspekt jako wysoce niezadawalający.

Tab. 6. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze turystyka i rekreacja

Poziom bazy gastronomicznej	3,05
Atrakcyjność turystyczna gminy	2,98
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie	2,93
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	2,90
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów	2,46
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci	2,35
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej	2,15
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	2,09
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych	2,09
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży	1,91
System ścieżek rowerowych	1,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Celem podsumowania w tabeli poniżej zestawione zostały najlepiej i najgorzej ocenione elementy w każdym z przedstawionych obszarów.

Tab. 7. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej ocenione	Najniżej ocenione
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji w szkole podstawowej	Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkole na terenie gminy
Infrastruktura techniczna	Jakość sieci kanalizacyjnej	Mała infrastruktura drogowa
Środowisko i przestrzeń	Walory środowiska przyrodniczego	Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy
Spółeczeństwo	Dostęp do podstawowej opieki medycznej	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
Gospodarka	Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w gminie	Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy
Turystyka i rekreacja	Poziom bazy gastronomicznej	System ścieżek rowerowych

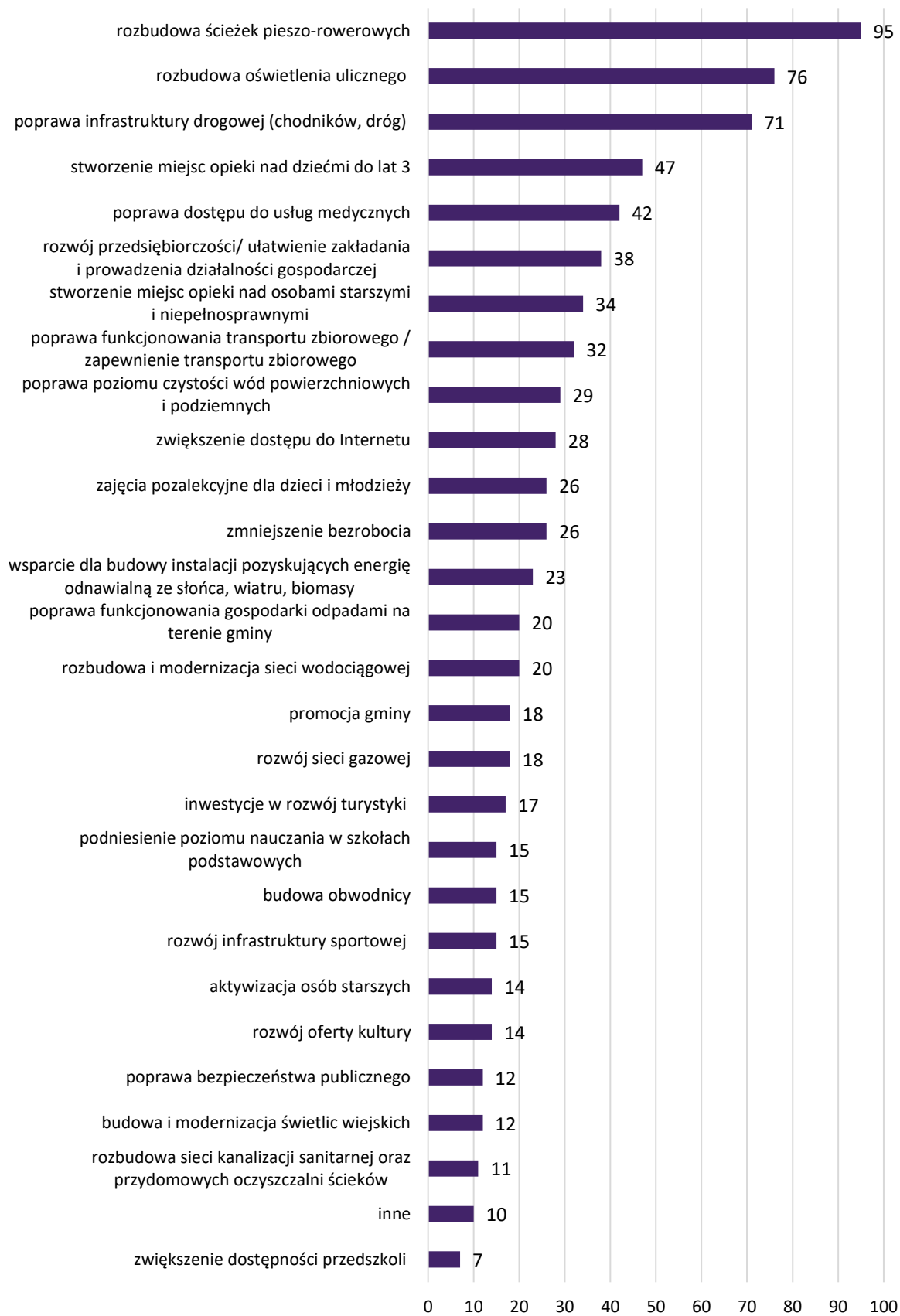
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe gminy. Zdecydowanie najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były: **rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych** (95 odpowiedzi) oraz **rozbudowa oświetlenia ulicznego** (76 odpowiedzi). Kolejną najczęściej wskazywaną odpowiedzią była **poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)** – aspekt ten wskazany został 71 razy. Za istotny priorytet w dalszym rozwoju, mieszkańcy uznali także **stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3** (47 odpowiedzi). Ankietowani uważali również, że należy zwiększyć **dostęp do usług medycznych** (42 odpowiedzi). Pozostałe kwestie zdobyły 38 odpowiedzi lub mniej. Przedstawia to wykres poniżej.

W ankiecie zapytano również, co według respondentów powinno być wizytówką gminy Białośliwie. Było to pytanie otwarte, a więc ankietowani mieli możliwość samodzielnego zaproponowania odpowiedzi. Poniżej zestawiono najczęściej pojawiające się propozycje:

- estetyka i czystość gminy;
- kolejka wąskotorowa (Wyrzyska Kolejka Powiatowa);
- tereny zielone, w tym Dolina Noteci oraz Park Raczyńskich;
- sady, sadownictwo, działalność rolnicza;
- walory krajobrazowe, malownicze ukształtowanie powierzchni i potencjał przyrodniczy.

Ryc. 6. Liczba wskazań respondentów na wybrane priorytety rozwojowe

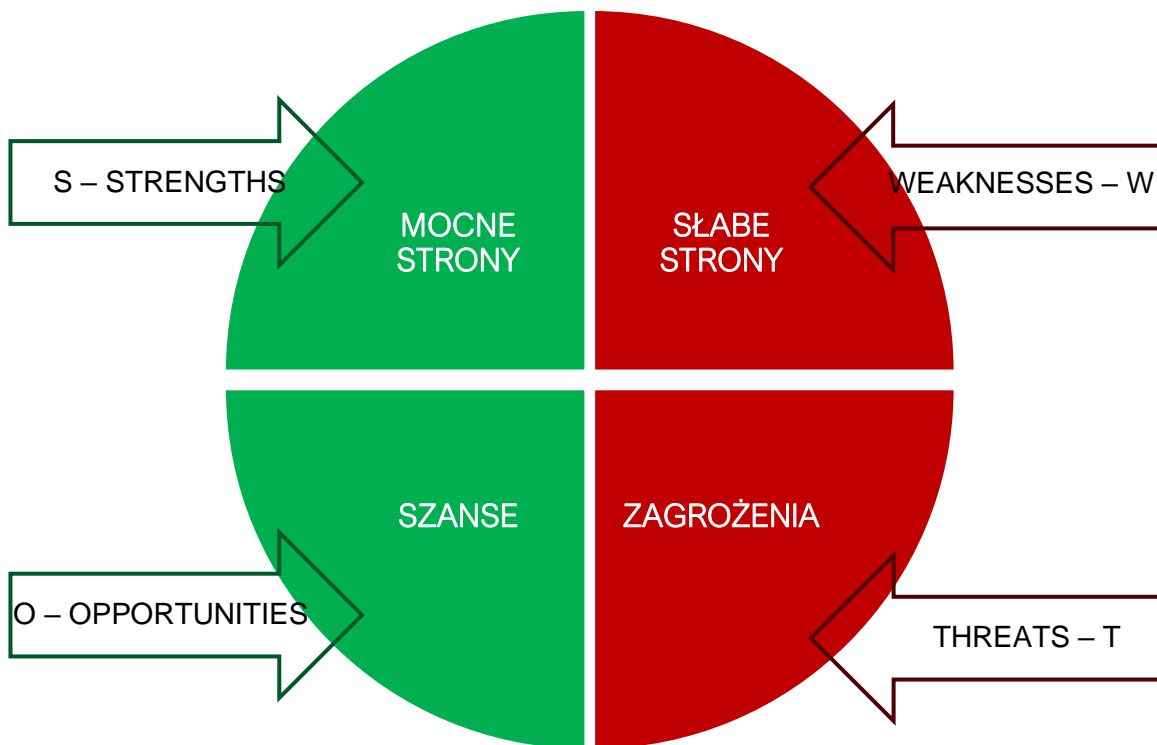
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. Pozwala na porównanie **mocnych i słabych** stron jednostki wynikających z jej **wewnętrznego** otoczenia oraz identyfikację **szans i zagrożeń** dla rozwoju, które płyną z otoczenia **zewnętrznego**. Ponadto, dzięki analizie SWOT, można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Analizę SWOT dla gminy Białośliwie opracowano bazując na:

- 1) Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej gminy Białośliwie oraz zawartych w niej danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy w Białośliwiu, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- 2) wynikach badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy oraz interesariuszy *Strategii*;
- 3) materiale wypracowanym podczas warsztatu z mieszkańcami.

Analizę SWOT dla gminy Białośliwie przedstawia poniższa tabela.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Przez teren gminy przebiegają drogi wojewódzkie i powiatowe, a także droga krajowa nr 10, stwarzające możliwości komunikacyjne w obrębie powiatu pilskiego; • Na terenie gminy funkcjonuje system transportu zbiorowego, który umożliwia mieszkańcom efektywne przemieszczanie się w obrębie gminy oraz do sąsiednich miejscowości i innych większych ośrodków miejskich; • Wysoka klasa bonitacyjna gleb, która stanowi podstawę rozwoju rolnictwa na terenie gminy; • Gmina charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi, które pozytywnie wpływają na jej atrakcyjność turystyczną i osiedleńczą; • Wysoki poziom rozwoju produkcji rolniczej oraz sadowniczej, które stanowią główną gałąź gospodarki w gminie; • Produkty lokalne, które stanowią wizytówkę gminy i przyczyniają się do wzrostu jej rozpoznawalności; • Organizacja cyklicznych szkoleń dla rolników, które przyczyniają się do wzrostu ich kompetencji oraz świadomości m.in. w zakresie odpowiedniego stosowania środków ochrony roślin; • Kolejka wąskotorowa, która stanowi unikatową na skalę kraju atrakcję turystyczną; • Prężnie działające organizacje pozarządowe, które umożliwiają diagnozowanie i zaspakajanie potrzeb mieszkańców, a także przyczyniają się do ich integracji; • Wysoka jakość edukacji w szkole podstawowej znajdującej się na terenie gminy, co przyczynia się do budowy kapitału społecznego; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski odsetek terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, który utrudnia prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej; • Na terenie gminy nie funkcjonuje PSZOK, co pośrednio może wpływać na niezadowalający poziom segregacji odpadów komunalnych; • Znaczna część dróg lokalnych to drogi o powierzchni nieutwardzonej, co negatywnie wpływa na komfort i bezpieczeństwo przemieszczania się mieszkańców wewnątrz gminy; • Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura około drogowa (m.in. chodniki) i brak dróg rowerowych, co negatywnie wpływa na bezpieczeństwo uczestników ruchu; • Brak bazy infrastrukturalnej dla przetwórstwa owocowo-warzywnego, co przekłada się na ograniczenie lokalnego rynku pracy; • Niski stopień dywersyfikacji lokalnej gospodarki sprawia, że nie wszyscy mieszkańcy gminy mogą uzyskać na jej terenie atrakcyjne zatrudnienie, co w konsekwencji prowadzi do migracji zarobkowych wśród osób młodych; • Niewykorzystany potencjał turystyczny gminy; • Brak żłobka na terenie gminy, który umożliwiłby rodzicom szybszy powrót na rynek pracy; • Obiekty użyteczności publicznej są niedostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami pod względem architektonicznym i informacyjnym; • Niewystarczające wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży oraz brak pozaszkolnego systemu pomocy dzieciom z niepełnosprawnościami;

<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-sportowa, która umożliwia mieszkańcom aktywne spędzanie wolnego czasu; • Dostęp do podstawowej opieki medycznej; • Wysoka jakość usług świadczonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, dzięki czemu zaspokajane są podstawowe potrzeby bytowe i socjalne najuboższych mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak oferowanego przez gminę wsparcia dla osób starszych w postaci opieki dziennej, co może prowadzić do niezaspokojenia ich potrzeb oraz wykluczenia społecznego.
<p style="text-align: center;">SZANSE</p>	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 dająca możliwości pozyskiwania środków na rozwój gminy Białosłiwie; • Reforma planowania przestrzennego wymuszająca konieczność opracowania planu ogólnego, co przyczyni się do lepszego gospodarowania przestrzenią w gminie; • Wzrost świadomości konsumentów, którzy coraz częściej wybierają produkty lokalne; • Trendy społeczne związane z aktywizacją seniorów, które umożliwiają osobom starszym czynny udział w życiu społecznym, co pozytywnie wpływa na ich dobrostan; • Zwiększająca się świadomość ekologiczna oraz coraz silniejsze postawy przyjazne środowisku wśród mieszkańców; • Migracje zarobkowe do Polski, głównie z kierunku wschodniego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębiające się niekorzystne trendy demograficzne skutkujące dalszym odpływem mieszkańców i starzeniem się społeczeństwa, w tym m.in. możliwy brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy; • Rosnąca przewaga dużych ośrodków miejskich w zakresie jakości życia, dostępności usług, wysokości wynagrodzeń itp., powodująca zmniejszanie liczby młodych ludzi w gminie; • Zagrożenia związane z kryzysami międzynarodowymi i globalnymi oraz sytuacja polityczna na świecie (konflikty zbrojne, uchodźcy), które mają bezpośredni wpływ na sytuację gospodarczą w kraju; • Spadek opłacalności produkcji rolnej i sadowniczej; • Pogarszający się stan środowiska naturalnego i zmiany klimatyczne.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY BIAŁOŚLIWIE

1. Misja i wizja

Podczas prac nad kompleksowym dokumentem, jakim jest *Strategia Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034*, dokładnie przeanalizowano aktualną sytuację gminy. W badaniu uwzględniono zarówno mocne strony, które mogą stanowić fundament do dalszych działań rozwojowych, jak i obszary problemowe wymagające specjalnej uwagi i wypracowania rozwiązań. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju gminy Białośliwie na kolejne lata, gwarantując racjonalne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja jest elementem strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie: *co jest naszym priorytetem?*

Uwzględniając przyjęte założenia **misja gminy Białośliwie** brzmi następująco:

Stworzenie dobrego miejsca do życia, poprzez wykorzystanie potencjału gospodarczego, przyrodniczego i społecznego gminy Białośliwie na rzecz zrównoważonego rozwoju wszystkich sołectw i poprawy jakości życia ich mieszkańców.

Z kolei **wizja** gminy, czyli sprecyzowany obraz przyszłości, była kluczowym elementem, pomagającym w definiowaniu kierunku, w którym lokalny samorząd powinien zmierzać, aby zrealizować swoje aspiracje i spełnić oczekiwania społeczności lokalnej.

Innymi słowy **wizja** jest obrazem gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje gminę Białośliwie w perspektywie strategicznej, zmienianej poprzez realizację przyjętych kierunków działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja gminy:

- obrazuje stan docelowy gminy w 2034 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja gminy Białośliwie brzmi następująco:

Gmina Białośliwie w 2034 roku to atrakcyjna i bezpieczna przestrzeń do życia dla mieszkańców, bazująca na potencjale regionalnym. Jest to miejsce spokojne, o ugruntowanej tożsamości i tradycji, z dumnym i zaangażowanym społeczeństwem obywatelskim, utożsamiającym się z miejscem zamieszkania.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji gminy Białośliwie, jej aspektów ekonomicznych, społecznych oraz przestrzennych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono trzy główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju gminy. W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe (inaczej operacyjne), które zawierają kierunki działań do osiągnięcia.

Wyznaczone dla gminy cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Podstawę realizacji zadań w sferze gospodarczej będą stanowiły działania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej i poprawy jakości środowiska przyrodniczego.

Poniżej przedstawione zostały opracowane cele strategiczne wraz z celami operacyjnymi:

CELE STRATEGICZNE:					
CEL I		CEL II		CEL III	
CEL I: ROZWÓJ PRZESTRZENNY I INFRASTRUKTURALNY GMINY BIAŁOŚLIWIE ORAZ ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU		CEL II: ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY BIAŁOŚLIWIE OPARTY NA JEJ ENDOGENICZNYCH POTENCJAŁACH		CEL III: ROZWÓJ SPOŁECZNY GMINY BIAŁOŚLIWIE OPARTY NA AKTYWNYCH, WYKSZTAŁCONYCH I ZINTEGROWANYCH MIESZKAŃCACH	
CELE OPERACYJNE:					
1.1	SPÓJNA I FUNKCJONALNA INFRASTRUKTURA	2.1	PRZEDSIĘBIORCZY MIESZKAŃCY I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	3.1	WYSOKA JAKOŚĆ SYSTEMU OŚWIATY I OPIEKI NAD DZIEĆMI

1.2	AKTYWNA OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	2.2	ROZWINIĘTE I INNOWACYJNE ROLNICTWO	3.2	ROZBUDOWANA OFERTA KULTURALNA ORAZ SPORTOWA REALIZOWANA NA OBIEKTACH O WYSOKIM STANDARDZIE
1.3	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY	2.3	TURYSTYKA OPARTA NA DZIEDZICTWIE LOKALNYM ORAZ REKREACJI	3.3	WZMACNIANIE USŁUG SPOŁECZNYCH

CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ PRZESTRZENNY I INFRASTRUKTURALNY GMINY BIAŁOŚLIWIE ORAZ ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Cel strategiczny w wymiarze przestrzennym zakłada, że w przyszłości gmina Białosławie stanie się miejscem, które charakteryzować się będzie racjonalnie prowadzoną polityką przestrzenną, rozwiniętą infrastrukturą techniczną oraz zdolnością do skutecznego reagowania na postępujące zmiany klimatyczne. Wymiar przestrzenny funkcjonowania jednostek terytorialnych to kilka obszarów ściśle ze sobą powiązanych i przenikających się. Aby zrealizować wyznaczony cel strategiczny, zaplanowano szereg kierunków działań przyporządkowanych do 3 celów operacyjnych.

Pierwszy cel operacyjny (1.1) skoncentrowany jest na poprawie dostępności oraz jakości infrastruktury technicznej gminy Białosławie, co ma na celu wzrost jakości życia mieszkańców oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej na jej terenie. Kierunki wskazują na modernizację istniejącej sieci wodociągowej i rozwój sieci kanalizacyjnej. Wysoka jakość dróg i infrastruktury towarzyszącej odgrywa kluczową rolę w rozwoju każdej gminy, wpływając zarówno na bezpieczeństwo, jak i komfort życia mieszkańców. Zauważa się potrzebę rozwoju w zakresie infrastruktury towarzyszącej, takiej jak drogi rowerowe oraz chodniki. Wzmocnienie gminnej sieci drogowej pozytywnie wpłynie na płynność ruchu na obszarze gminy, tym samym prowadząc do zmniejszenia uciążliwości barier przestrzennych. Powyżej wymienione komponenty odgrywają niezwykle istotną rolę w codziennym funkcjonowaniu społeczności lokalnej.

Drugi cel operacyjny (1.2) skupia się na ochronie środowiska oraz adaptacji do postępujących zmian klimatu. Korzystanie z odnawialnych źródeł energii ma ogromny wpływ na czystość powietrza. Wprowadzanie tego typu rozwiązań ma znaleźć zastosowanie zarówno w budynkach użyteczności publicznej, jak i w gospodarstwach domowych. Natomiast rozwój niebieskiej i zielonej infrastruktury pozwoli na retencjonowanie wód i zapobieżenie ich zbyt szybkiemu odpływowi. Ważnym kierunkiem nie tylko dla środowiska, ale również dla rozwoju gminy jest utrzymywanie w dobrym stanie wód Noteci. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz wsparcie finansowe ma usprawnić wprowadzanie zmian.

Ostatni cel operacyjny (1.3) zwraca uwagę na zrównoważony rozwój przestrzenny. Aby prowadzić racjonalną politykę przestrzenną, konieczne jest opracowanie odpowiednich dokumentów planistycznych. Planuje się wyznaczenie większej powierzchni terenów inwestycyjnych oraz przeznaczonych pod mieszkalnictwo jednorodzinne oraz wielorodzinne. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uporządkują sieć osadniczą, co może być zachętą do osiedlenia się na terenie gminy Białosławie. Dodatkowo, priorytetem dla gminy jest utrzymanie jej rolniczego charakteru oraz rozwój sadownictwa.

Szczegółowy opis celów operacyjnych, kierunków działań oraz oczekiwanych rezultatów i ich wskaźników, znajduje się w tabelach na kolejnych stronach.

CEL I: ROZWÓJ PRZESTRZENNY I INFRASTRUKTURALNY GMINY BIAŁOŚLIWIE ORAZ ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>1.1 Spójna i funkcjonalna infrastruktura</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz infrastruktury towarzyszącej, zwłaszcza parkingów, nawierzchni dróg oraz ścieżek pieszo-rowerowych; • Rozbudowa i przebudowa oświetlenia ulicznego, budowa przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawa stanu oznakowania drogowego; • Współpraca z Powiatowym Zarządem Dróg w Pile w celu rozbudowy i modernizacji dróg powiatowych; • Współpraca ze spółką PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w celu modernizacji istniejącej linii kolejowej na terenie gminy oraz modernizacji stacji kolejowej w Białośliwiu i przystanku kolejowego w Krostkowie; • Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz remont sieci wodociągowej wraz ze stacjami uzdatniania wody; • Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz remont sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja gminnej 	<p>Poprawa stanu i jakości dróg na terenie gminy, co przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego.</p> <p>Rozbudowa sieci drogowej na terenie gminy (głównie dróg gminnych i powiatowych).</p> <p>Zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy poprzez rozwój sieci kolejowej i infrastruktury towarzyszącej.</p> <p>Poprawa dostępności podstawowej infrastruktury sieciowej oraz zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy.</p> <p>Utrzymanie czystości wód i gleb, dzięki wysokiej jakości infrastrukturze technicznej i prawidłowemu postępowaniu z nieczystościami ciekłymi.</p> <p>Poprawa jakości powietrza na terenie gminy poprzez ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery.</p> <p>Zapewnienie mieszkańcom możliwości podłączenia się do wysokiej jakości Internetu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Długość wybudowanych dróg (km); • Długość wyremontowanych dróg (km); • Długość wybudowanych chodników (km); • Długość wybudowanych dróg rowerowych (km); • Liczba nowych punktów oświetlenia (szt.); • Długość rozbudowanej sieci wodociągowej (km); • Długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej (km); • Liczba zmodernizowanych i wybudowanych stacji uzdatniania wody (szt.);

	<p>oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Białośliwiu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z dostawcami gazu w zakresie budowy i rozbudowy sieci gazowej na terenie gminy; • Współpraca z operatorami w celu rozwoju wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie gminy. 	<p>bezprzewodowego na terenie gminy oraz rozwój usług cyfrowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.); • Odsetek mieszkańców podłączonych do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (%).
<p>1.2 Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Białośliwiu; • Rekultywacja składowiska odpadów w Białośliwiu w kierunku leśnym; • Rozwijanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie segregacji odpadów i obiegu zamkniętego; • Promowanie nawyków proekologicznych wśród mieszkańców i zachęcanie do zdrowego i ekologicznego życia poprzez konkursy, imprezy tematyczne oraz upowszechnienie wiedzy; • Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ prowadzonych wód; 	<p>Poprawa stanu środowiska przyrodniczego poprzez m.in. bardziej efektywne gospodarowanie odpadami komunalnymi.</p> <p>Poprawa jakości powietrza poprzez zwiększenie efektywności energetycznej budynków na terenie gminy.</p> <p>Wzrost wykorzystania i zastosowania odnawialnych źródeł energii.</p> <p>Wzrost odporności przestrzeni i infrastruktury na skutki zachodzących zmian klimatycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wybudowanych obiektów typu PSZOK (szt.); • Liczba przedsięwzięć zorganizowanych na rzecz upowszechniania edukacji ekologicznej (szt.); • Liczba nowo powstałych instalacji OZE (szt.); • Liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (szt.); • Liczba wymienionych źródeł ciepła na terenie gminy (szt.).

	<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej; • Wdrażanie programów poprawy jakości powietrza poprzez wsparcie mieszkańców w wymianie przestarzałych źródeł ciepła; • Aktywne wsparcie Gminy w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii. 		
1.3 Zrównoważony rozwój przestrzenny	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie Planu ogólnego, który zawierał będzie wytyczne do prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej, odpowiadającej na wyzwania gminy Białosłowie ze szczególnym uwzględnieniem ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej; • Aktualizacja istniejących oraz opracowanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; • Prowadzenie polityki przestrzennej w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem zachowania lub rozbudowy zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych; • Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej. 	<p>Efektywne zagospodarowanie przestrzeni, zrównoważony rozwój oraz poprawa jakości życia mieszkańców.</p> <p>Zwiększenie funkcjonalności przestrzeni w gminie oraz poprawa ładu przestrzennego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Postępy prac nad Planem ogólnym (forma opisowa); • Udział powierzchni gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (%); • Liczba wprowadzonych rozwiązań z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury (szt.).

CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY BIAŁOŚLIWIE OPARTY NA JEJ ENDOGENICZNYCH POTENCJAŁACH

Zdefiniowany w wymiarze gospodarczym cel strategiczny wskazuje, że gmina Białośliwie powinna opierać swój wzrost gospodarczy na potencjałach endogenicznych. Silnie rozwinięty sektor rolniczy oraz produkcja sadownicza stanowiąc będą główny filar rozwoju jednostki. Ponadto zakłada się, że dzięki realizacji kierunków działań, w przyszłości gmina charakteryzować się będzie wysokim poziomem przedsiębiorczości oraz dobrze funkcjonującym sektorem turystycznym. W odpowiedzi na wyzwania gospodarcze, zaplanowano 3 cele operacyjne.

Podstawowym zadaniem w ramach pierwszego celu operacyjnego (2.1) jest rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy Białośliwie. Gmina dąży do zwiększenia liczby firm działających na jej obszarze, szczególnie poprzez tworzenie korzystnych warunków dla ich powstawania oraz wspierania inicjatyw z sektora turystyki. Rozwinięcie tej sfery gospodarki przyniesie większe wpływy do budżetu Gminy oraz stworzy więcej atrakcyjnych miejsc pracy dla mieszkańców bez konieczności poszukiwania zatrudnienia poza terenem gminy. Co więcej, wsparcie przedsiębiorczych postaw wśród mieszkańców oraz ułatwienie rozpoczęcia ścieżki kariery ma odbywać się poprzez współpracę samorządu z lokalną społecznością.

Drugi cel operacyjny (2.2) skoncentrowany jest na rozwoju innowacyjnego i nowoczesnego rolnictwa na terenie gminy Białośliwie. W kontekście ochrony środowiska i rosnącej popularności żywności ekologicznej, wspierane będzie wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie oraz zachęcanie do przejścia na ekologiczne metody upraw. Oczekuje się, że rezultatem tych działań będzie zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska pochodzącego z działalności rolniczej oraz wzmocnienie pozycji producentów rolniczych z terenu gminy na rynku regionalnym.

Walory krajobrazowe i przyrodnicze gminy tworzą potencjał do rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych i turystycznych. W ramach ostatniego celu operacyjnego (2.3) zaplanowano działania skierowane na wielokanałową promocję walorów gminy, a także rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej, co, poza wpływem na ekstensywną turystykę, zapewni mieszkańcom różnorodne możliwości spędzania wolnego czasu na terenie gminy. Rolnicza funkcja gminy oferuje dodatkowo potencjał rozwoju agroturystyki i ekoturystyki. W planowanych kierunkach działań uwzględniono także wsparcie dalszego rozwoju dziedzictwa lokalnego.

Szczegółowy opis celów operacyjnych, kierunków działań oraz rezultatów i ich wskaźników, znajduje się w tabelach na kolejnych stronach.

CEL II: ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY BIAŁOŚLIWIE OPARTY NA JEJ ENDOGENICZNYCH POTENCJAŁACH

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>2.1 Przedsiębiorczy mieszkańcy i konkurencyjna gospodarka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywne dążenie do przyciągnięcia inwestorów na teren gminy m.in. poprzez jej promocję; • Działania zmierzające do wyznaczenia potencjalnych terenów inwestycyjnych na terenie gminy; • Tworzenie atrakcyjnych warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy; • Wsparcie osób bezrobotnych w powrocie na rynek pracy; • Wdrażanie instrumentów służących podnoszeniu kwalifikacji, nabywaniu kompetencji i zdobywaniu doświadczenia zawodowego mieszkańców, w szczególności osób młodych; • Rozwój współpracy gospodarczej z przedsiębiorstwami ze związków i stowarzyszeń międzygminnych. 	<p>Wzrost poziomu przedsiębiorczości na terenie gminy oraz napływ kapitału inwestycyjnego.</p> <p>Zmniejszenie bezrobocia wśród mieszkańców na terenie gminy.</p> <p>Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i jej promocja.</p> <p>Wzrost gospodarczy w wyniku zwiększającej się liczby przedsiębiorstw działających w różnych sektorach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych inwestorów na terenie gminy (szt.); • Powierzchnia utworzonych terenów inwestycyjnych (ha); • Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy (szt.); • Udział osób bezrobotnych wśród mieszkańców na terenie gminy (%); • Liczba zorganizowanych spotkań i szkoleń dla mieszkańców podnoszących kwalifikacje (szt.).

<p>2.2 Rozwinięte i innowacyjne rolnictwo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie rozwoju przemysłu przetwórczego poprzez modernizację infrastruktury technicznej (m.in. drogowej i wodno-ściekowej); • Współpraca z lokalnymi rolnikami w celu zaopatrzenia w niezbędne surowce i ułatwienie im dostępu dla przedsiębiorstw przetwórczych; • Dalsze podnoszenie kwalifikacji lokalnych producentów rolnych m.in. poprzez współorganizację cyklicznych szkoleń branżowych dla producentów owoców i warzyw; • Zrzeszenie grup producentów żywności w celu prowadzenia wspólnych negocjacji warunków sprzedaży; • Wsparcie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych m.in. w zakresie usuwania azbestu i odpadów z działalności rolniczej (np. folie); • Szkolenia dla rolników z zakresu nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa; • Promocja lokalnej przedsiębiorczości, produkcji, agroturystyki i gastronomii. 	<p>Zachęcenie nowych przedsiębiorców do rozwoju przetwórstwa spożywczego na terenie gminy Białośliwie.</p> <p>Rozwój innowacyjnego i ekologicznego rolnictwa na terenie gminy.</p> <p>Wsparcie rolników i lokalnych producentów.</p> <p>Częściowe zatrzymanie kapitału w obrębie gminy poprzez bezpośredni handel pomiędzy producentami lokalnymi a mieszkańcami.</p> <p>Poprawa jakości środowiska i świadomości ekologicznej wśród osób zatrudnionych w rolnictwie.</p> <p>Promocja edukacji rolniczej.</p> <p>Promocja lokalnych produktów spożywczych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba powstałych przedsiębiorstw przetwórstwa spożywczego na terenie gminy (szt.); • Liczba szkoleń branżowych dla rolników zorganizowanych w gminie w ciągu roku (szt.); • Liczba gospodarstw korzystających ze wsparcia gminy w zakresie działań środowiskowych (szt.).
--	--	--	--

<p>2.3 Turystyka oparta na dziedzictwie lokalnym i rekreacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa infrastruktury technicznej – zagospodarowanie terenów nad Notecią, w tym wybudowanie mariny we współpracy z PGW Wody Polskie; • Rewitalizacja zabytkowego Spichlerza „Wacek” w Białośliwiu; • Dążenie do zwiększenia bazy noclegowej, gastronomicznej i agroturystycznej poprzez stworzenie mechanizmów wspierających rozwój usług turystycznych; • Utrwalanie świadomości ponadlokalnej i regionalnej wśród mieszkańców, m.in. poprzez udział przedstawicieli Gminy w wydarzeniach i uroczystościach na szczeblu powiatu i regionu; • Opracowanie wspólnej oferty turystycznej (lokalny przewodnik turystyczny); • Zachowanie obiektów zabytkowych, zwiększenie ich rozpoznawalności oraz zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami; • Krzewienie wśród mieszkańców poczucia tożsamości lokalnej i poszanowania dla tradycji i dziedzictwa lokalnego; • Współpraca z Powiatem Pilskim oraz Towarzystwem WKP w celu rewitalizacji wąskotorowej linii kolejowej Białośliwie - Pobórka Wielka - Niezychowo Zakłady Przemysłowe. 	<p>Zagospodarowanie terenów nad Notecią w celach turystycznych i rekreacyjnych, przy jednoczesnym zachowaniu ekosystemów w niepogorszonej formie.</p> <p>Poszerzenie bazy i oferty turystycznej w gminie.</p> <p>Zwiększenie świadomości walorów kulturowych i turystycznych wśród mieszkańców gminy oraz turystów.</p> <p>Wzmocnienie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba inwestycji zrealizowanych na rzecz zagospodarowania terenów nad Notecią (szt.); • Liczba miejsc noclegowych w gminie (szt.); • Liczba punktów gastronomicznych w gminie (szt.); • Liczba gospodarstw agroturystycznych w gminie (szt.); • Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych (szt.); • Nakłady finansowe poniesione na utrzymanie obiektów zabytkowych (zł).
---	--	--	--

CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ SPOŁECZNY GMINY BIAŁOŚLIWIE OPARTY NA AKTYWNYCH, WYKSZTAŁCONYCH I ZINTEGROWANYCH MIESZKAŃCACH

Cel strategiczny w obszarze społecznym zakłada, iż gmina Białośliwie będzie dobrym miejscem do życia dla wszystkich mieszkańców, a rozwinięta oferta społeczna, kulturalna, edukacyjna i zdrowotna spełni oczekiwania interesariuszy z różnych grup, charakteryzujących się odmiennymi potrzebami i oczekiwaniami.

Podstawą rozwoju jednostek jest wysoki poziom edukacji, czego dotyczy pierwszy cel operacyjny (3.1). Jakość kształcenia ma wpływ nie tylko na przyszłość młodych mieszkańców, ale także na funkcjonowanie i rozwój gospodarczy jednostki. Filarem osiągnięcia wysokich wyników jest dobra jakość infrastruktury i wyposażenie szkół oraz wykształcona, rozwijająca się kadra. Szkoły powinny być również miejscem rozwijającym pasję młodzieży np. poprzez zajęcia pozalekcyjne i edukację pozaformalną.

Drugi cel operacyjny (3.2) zwraca uwagę na rozwój oferty kulturalnej i sportowej dla każdej grupy społecznej, w oparciu o istniejącą lub nową, rozbudowaną infrastrukturę. Ważne jest dalsze wspieranie i zaangażowanie organizacji pozarządowych. Zaplecze lokalowe o dobrym standardzie podnosi jakość oferowanych usług. Przedstawione kierunki działań mają na celu wzbogacenie życia społeczności lokalnej, integrację mieszkańców, a także promowanie aktywnego stylu życia.

Wzmacnianie usług społecznych (3.3) bezpośrednio przełoży się na jakość życia mieszkańców. W gminie Białośliwie, podobnie jak w całym kraju, obserwowane jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa i w najbliższym okresie może przewyższyć liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Powoduje to wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne, w szczególności opiekuńcze. W tym celu potrzebna jest rozbudowana oferta społeczna, która będzie odpowiadać na potrzeby każdej grupy społeczności gminnej: zawodowej, wiekowej czy zróżnicowanej ze względu na płeć, sytuację rodzinną lub materialną, a także osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wiąże się także ze zwiększonym popytem na usługi zdrowotne, w szczególności na opiekę specjalistyczną, jak np. rehabilitacja. Ważne zatem jest zagwarantowanie dostępu do tego typu placówek, w tym w szczególności osobom o ograniczonej mobilności i niesamodzielnym.

Szczegółowy opis celów operacyjnych, kierunków działań oraz rezultatów i ich wskaźników, znajduje się w tabelach na kolejnych stronach.

CEL III: ROZWÓJ SPOŁECZNY GMINY BIAŁOŚLIWIE OPARTY NA AKTYWNYCH, WYKSZTAŁCONYCH I ZINTEGROWANYCH MIESZKAŃCACH

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>3.1 Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3; • Zapewnienie nowoczesnej bazy infrastrukturalnej i lokalowej w obszarze edukacji i wychowania poprzez rozbudowę, modernizację oraz doposażenie obiektów; • Doskonalenie kadry wychowawczej i edukacyjnej poprzez kursy i szkolenia dla nauczycieli; • Opracowanie i wdrażanie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych (m.in. kursy językowe, zajęcia dodatkowe, stypendia); • Rozwój postaw obywatelskich wśród młodzieży (m.in. poprzez wolontariat uczniowski); • Zachęcanie dzieci do uprawiania sportu, w tym poprzez organizację systematycznych zajęć sportowych w różnych dyscyplinach. 	<p>Upowszechnienie opieki nad dziećmi do lat 3 i opieki przedszkolnej dostosowanej do potrzeb mieszkańców.</p> <p>Poprawa warunków nauczania w szkołach i przedszkolach.</p> <p>Umożliwienie młodym rodzicom szybszego powrotu do pracy po narodzinach dziecka.</p> <p>Wielopłaszczyznowy rozwój dzieci pod kątem edukacyjnym oraz psychologiczno-pedagogicznym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poziom upowszechnienia opieki nad dziećmi do lat 3 (%); • Liczba powstałych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (szt.); • Liczba zmodernizowanych i rozbudowanych obiektów oświatowych (szt.); • Liczba przeprowadzonych kursów/szkoleń dla kadry oświatowej (szt.); • Liczba dzieci otrzymujących stypendium szkolne (os.); • Odsetek dzieci zaangażowanych w działania wolontariackie (%).

<p>3.2 Rozbudowana oferta kulturalna oraz sportowa realizowana na obiektach o wysokim standardzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzenie bezpłatnej oferty kulturalnej dla wszystkich grup mieszkańców; • Organizacja wydarzeń o charakterze integracyjnym, kulturalnym i sportowym; • Aktywizacja osób starszych poprzez poszerzenie oferty edukacyjnej, integracyjnej i rozrywkowej, w tym zajęć i warsztatów tematycznych; • Szersza współpraca z organizacjami pozarządowymi i powierzenie szerszego zakresu zadań do realizacji tym właśnie organizacjom (m.in. konkursy ofert); • Współpraca z klubami sportowymi w celu utworzenia nowych i wspierania istniejących sekcji sportowych, celem rozwoju fizycznego mieszkańców, w tym dzieci, młodzieży i dorosłych; • Rozbudowa i modernizacja gminnej infrastruktury kulturalnej i sportowej, m.in. Gminnego Ośrodka Kultury w Białośliwiu, Gminnej Biblioteki Publicznej; • Budowa i modernizacja sal wiejskich, placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych. 	<p>Zwiększenie integracji wśród mieszkańców z różnych grup wiekowych.</p> <p>Zwiększenie stopnia zaangażowania się mieszkańców w życie społeczne gminy.</p> <p>Zwiększenie dostępu do kultury i sportu, w tym wydarzeń kulturalnych i zasobów kulturowych.</p> <p>Wzrost zainteresowania mieszkańców odbywającymi się na terenie gminy wydarzeniami i zajęciami oraz zwiększenie liczby aktywnych członków grup i zespołów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, sportowych i integracyjnych (szt.); • Liczba mieszkańców biorących udział w organizowanych zajęciach (os.); • Liczba organizacji pozarządowych współpracujących z samorządem gminnym w realizacji zadań własnych Gminy w obszarze kultury i sportu (szt.); • Liczba doposażonych, zmodernizowanych i nowych obiektów kultury, obiektów sportowych oraz miejsc integracji (szt.).
--	--	---	---

<p>3.3 Wzmacnianie usług społecznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich dla osób starszych i niesamodzielnych; • Podjęcie działań prowadzących do zwiększenia dostępności specjalistycznej opieki medycznej; • Zwiększenie dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych poprzez poszerzenie zasobu mieszkaniowego Gminy; • Rozwój wolontariatu i samopomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców gminy; • Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej i ich promocja wśród mieszkańców; • Zwiększenie dostępu do opieki psychologicznej dla mieszkańców, w tym w placówkach oświatowych znajdujących się na terenie gminy; • Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez rozwój usług cyfrowych i zwiększenie dostępu do nich, w tym nauka korzystania z Internetu i nowoczesnych technologii. 	<p>Zapewnienie kompleksowej opieki i wsparcia osobom starszym i niesamodzielnym.</p> <p>Zwiększenie dostępu do usług medycznych, profilaktyki zdrowotnej i świadomości w zakresie dbania o zdrowie oraz zapewnienie równego dostępu do tych usług.</p> <p>Zapobieganie wykluczeniu społecznemu ze względu na sytuację materialną, miejsce zamieszkania, wiek i stopień samodzielności.</p> <p>Zwiększenie dostępu do usług elektronicznych oferowanych przez Urząd Gminy w Białośliwiu oraz jednostki podległe.</p> <p>Zapewnienie wsparcia psychologicznego mieszkańcom gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i usługami asystenckimi (os.); • Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych (szt.); • Liczba osób korzystających z programów profilaktycznych (os.); • Liczba porozumień zawartych z lekarzami specjalistami (szt.); • Liczba utworzonych i zmodernizowanych mieszkań komunalnych i socjalnych (szt.); • Liczba przeprowadzonych szkoleń o tematyce usług cyfrowych oferowanych przez podmioty publiczne oraz przygotowujących do korzystania z Internetu i nowoczesnych technologii (szt.).
---	---	---	--

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Białośliwie oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Gmina Białośliwie jest gminą wiejską położoną w powiecie pilskim, w północnej części województwa wielkopolskiego. Siedzibą jednostki jest Białośliwie, zlokalizowane w południowo-zachodniej części gminy. Miejscowość ta stanowi główny ośrodek rozwojowy oraz wielofunkcyjny jednostki. W Białośliwiu zlokalizowana jest większość infrastruktury społecznej, w tym Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury, Gminny Ośrodek Pomoc Społecznej, Biblioteka Publiczna, szkoła podstawowa i inne. Istotne ośrodki rozwojowe gminy to miejscowości Dworzakowo oraz Niezychowo.

Przez teren gminy przebiegają szlaki drogowe o znaczeniu krajowym i regionalnym. Przez północną część jednostki, w układzie wschód-zachód, biegnie droga krajowa nr 10 (relacji Lubieszyn – Warszawa). Z kolei przez centralną część gminy, w układzie północ-południe, przebiega droga wojewódzka nr 190 (relacji Krajenka – Gniezno). Sieć drogową gminy uzupełniają drogi powiatowe i drogi gminne. Ponadto, na terenie gminy zlokalizowane są: stacja kolejowa Białośliwie oraz przystanek kolejowy Krostkowo. Znajdują się one przy linii kolejowej nr 18 (relacji Kutno – Piła Główna), która przebiega przez południową część jednostki. Na terenie gminy znajduje się linia kolejowa Wyrzyskiej Kolei Powiatowej - zabytkowa kolej wąskotorowa uruchomiona w 1895 roku. Wyrzyska Kolej Powiatowa stanowi unikatowy zabytek techniki, ponieważ jest to jedna z niewielu zachowanych w Polsce kolei o szerokości toru 600 mm, prowadząca ruch pociągów z wykorzystaniem czynnego parowozu (jednego z zaledwie kilkunastu sprawnych lokomotyw tego typu w Polsce). Kolej łączy miejscowości Białośliwie, Pobórkę Wielką oraz Niezychowo. Właścicielem infrastruktury jest Powiat Pilski, natomiast operatorem jest Towarzystwo WKP. Przez centralną część gminy, w układzie wschód-zachód, biegnie również Międzynarodowy Szlak Rowerowy EURO-ROUTE R1, którego łączna długość wynosi aż 5117 km i łączy Calais we Francji z Petersburgiem w Rosji. Na terenie jednostki planowana jest również budowa drogi rowerowej, która biec będzie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 190.

Pod względem zabudowy w gminie dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna, a także zabudowa zagrodowa. Najbardziej zwarta zabudowa występuje w miejscowości Białośliwie, które również skupia najwięcej funkcji (m.in. administracyjnych, edukacyjnych, kulturalnych). Przewiduje się możliwość uzupełnienia zabudowy na terenach obecnie przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Powierzchnia całkowita gminy wynosi 75,51 km². Użytki rolne stanowią 76,5% powierzchni całkowitej gminy i znajdują się w jej północnej i centralnej części. Znaczny udział wśród wszystkich użytków rolnych stanowią sady, których największą koncentrację przestrzenną zaobserwowano w północno-zachodniej części gminy. Lasy stanowią ok. 15% powierzchni całkowitej gminy i znajdują się przede wszystkim w jej południowo-zachodniej i południowo-wschodniej części.

Znaczna część powierzchni gminy Białośliwie położona jest w Dolinie Noteci. Obszar ten objęty jest ochroną przyrody. Łączna powierzchnia terenów chronionych w gminie wynosi około 37,1 km² (ok. 49% powierzchni całkowitej gminy). Wyróżnia się następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci – w południowej części gminy;
- Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (dyrektywa ptasia) – w południowej części gminy;
- Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Dolina Noteci (dyrektywa siedliskowa) – w południowej części gminy;

- Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Dębowa Góra (dyrektywa siedliskowa) – we wschodniej części gminy;
- Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Struga Białośliwska (dyrektywa siedliskowa) – w zachodniej części gminy;
- 6 pomników przyrody:
  - Głaz narzutowy w parku wiejskim w Białośliwiu;
  - 15 cisów (pomnik wieloobiektowy) zlokalizowanych w parku wiejskim w Białośliwiu;
  - Dwa 200-letnie dęby (pomnik wieloobiektowy) zlokalizowane na terenie Leśnictwa Białośliwie;
  - Jednoobiektowy pomnik przyrody zlokalizowany na terenie Leśnictwa Białośliwie;
  - Próchnowisko na terenie Leśnictwa Białośliwie
  - Pnącze gatunku Bluszcz Pospolity (*Hedera Helix*) o wys. 15 m rosnący na terenie Leśnictwa Białośliwie;
- Użytek ekologiczny „Ostoja za figurą” – wieś Białośliwie;
- Użytek ekologiczny „Niezychowo przy kolejce” – obręb Niezychowo.

Główną oś hydrologiczną gminy Białośliwie stanowi rzeka Noteć razem z jej dopływami, która biegnie wzdłuż południowej granicy gminy. Noteć jest jednym z głównych zasobów przyrodniczych opisywanego terenu, ale jednocześnie sprawia, iż na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest:

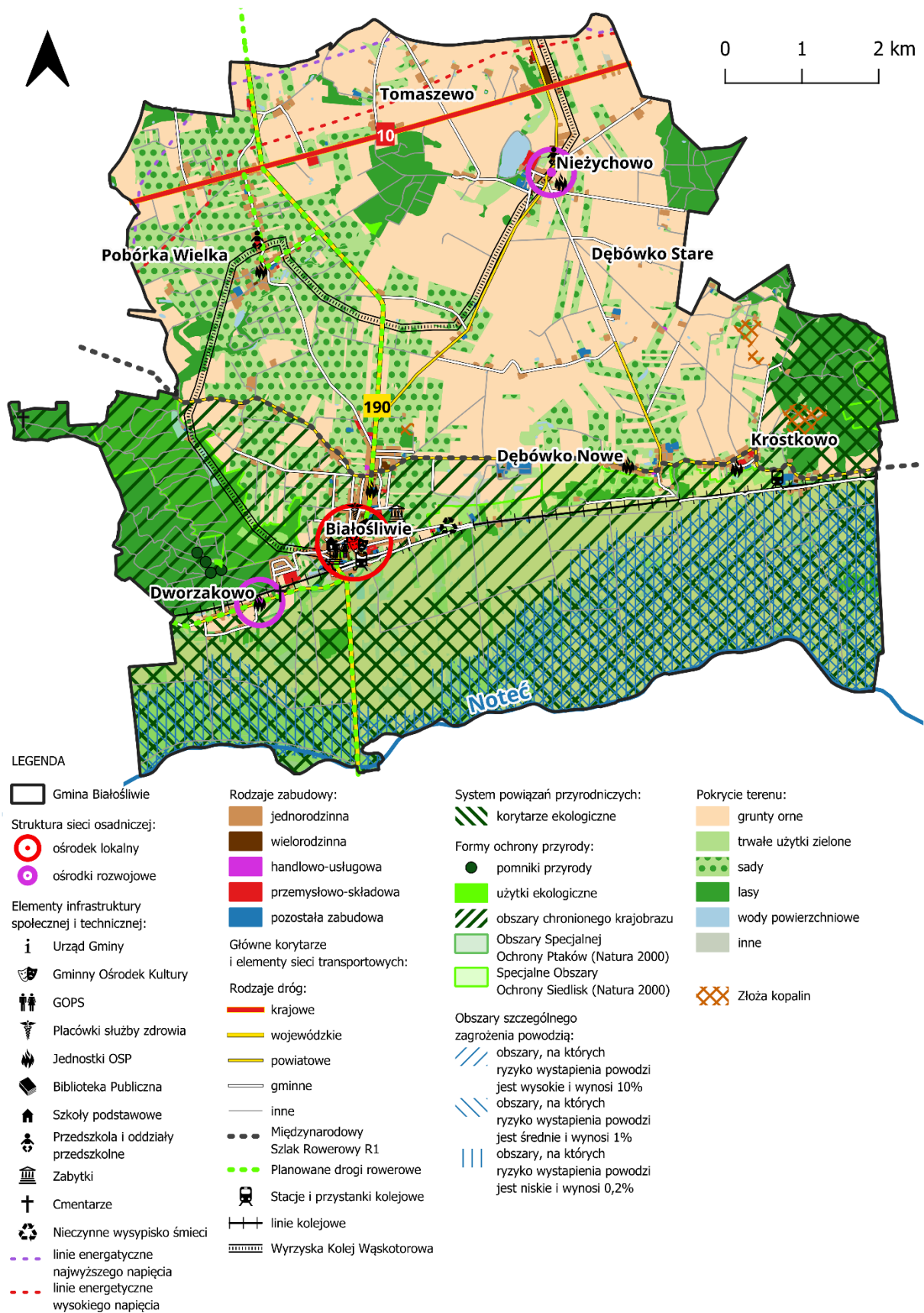
- średnie i wynosi 1%
- wysokie i wynosi 10%.

Ponadto, w gminie występują również obszary, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

W północno-wschodniej części miejscowości Białośliwie znajduje się złożo naturalnego kruszywa piaskowo-żwirowego o łącznej powierzchni 1,97 ha. Obecnie złożo to nie jest eksploatowane.

Największą barierą przestrzenną na terenie gminy jest planowana budowa drogi S10, co uniemożliwia lokalizację nowych terenów inwestycyjnych oraz terenów przeznaczonych pod zabudowę w północnej części gminy. Ponadto, tereny znajdujące się w południowej części jednostki stanowią tereny wyłączone z zabudowy oraz tereny z ograniczeniami w zagospodarowaniu, z uwagi na występujące tu tereny zalewowe.

Poglądowa mapa obrazująca model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawiona jest na kolejnej stronie. Mapa w większej skali stanowi załącznik nr 4.

Ryc. 7. Mapa poglądowa - model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Białosłiwie
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK.

Co więcej, na terenie gminy Białośliwie usytuowane są obiekty ponadlokalnej infrastruktury technicznej tj.: linie elektroenergetyczne NN 400kV i WN 110 kV, główny punkt zasilania, gazociąg wysokiego ciśnienia oraz stacja redukcyjno-pomiarowa pierwszego stopnia.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia *Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034* obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi w poszczególnych miejscowościach.

Ostatnia zmiana *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w gminie Białośliwie* nastąpiła w drodze przyjęcia przez Radę Gminy Białośliwie Uchwały nr VIII.70.2019 z dnia 21 sierpnia 2019 r. Poprzedni dokument Studium przyjęty został w 2000 roku.

W obowiązującym *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* wyznaczono 3 strefy odnoszące się do sposobu zagospodarowania przestrzennego terenów.

Strefa I obejmująca obszar pomiędzy doliną Noteci a północną granicą gminy. Strefa ta charakteryzuje się przeważającym udziałem rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Obejmuje ona główne ośrodki osadnicze, tereny rolnicze i związane z nimi tereny zabudowy zagrodowej. W Strefie I położona jest główna jednostka osadnicza gminy, czyli miejscowość Białośliwie, stanowiące dużą wieś o charakterze miasteczka. Miejscowość ta charakteryzuje się nieregularnym układem urbanistycznym z główną osią stanowiącą trakt komunikacyjny poprowadzony na linii północ-południe, z niewielkimi odchyleniami od osi. Drugim ważnym ośrodkiem osadniczym jest wieś Niezychowo, położona w północno-wschodniej części gminy. Głównym punktem miejscowości jest prostokątny plac rozciągnięty w kierunku wschód-zachód, z zabudową po obu jego stronach. Układy przestrzenne pozostałych miejscowości tworzone są głównie poprzez pasma zabudowy zlokalizowane przy ciągach komunikacyjnych. Dominującym układem wsi jest ulicówka, najczęściej obustronnie zabudowana, o zróżnicowanej gęstości. Obok funkcji osadniczej strefa ta posiada przede wszystkim charakter rolniczy. Przestrzeń rolnicza obejmuje rozległe pola wypełniające przestrzenie pomiędzy poszczególnymi miejscowościami. Ze względu na niski udział gleb o najwyższej klasie bonitacyjnej wśród wszystkich użytków rolnych na terenie gminy, należy ograniczać powstawanie na nich zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej i usługowej.

Strefa II stanowi obszar doliny Noteci wraz z pasem rozległych łąk w południowej części gminy. Na całej swej długości strefa ta pozostaje wolna od zabudowy. Obejmuje ona szeroką, płaską dolinę rzeczną o niewielkim spadku, do której uchodzi kilka mniejszych cieków. Znaczny obszar doliny został zmeliorowany i prowadzona jest na nim gospodarka łąkowa. Ze względu na szczególne walory przyrodnicze, dolina objęta została licznymi formami ochrony przyrody.

Strefa III wyróżnia się najwyższym stopniem lesistości. Lasy położone we wschodniej i zachodniej części gminy pełnią rolę zarówno produkcyjną, jak i ekologiczną. Pozytywny wpływ lasu na środowisko przejawia się przede wszystkim w kształtowaniu i ochronie gleb i powietrza, stabilizującym oddziaływaniu na środowisko przyrodnicze, czyli wpływem na obieg wody, opady, wiatry, temperaturę, mikroklimat oraz erozję gleb. Równie istotne jest oddziaływanie na jakość życia mieszkańców. Większa część strefy, ze względu na duże walory przyrodnicze, została objęta ochroną prawną.

Na podstawie gminnych dokumentów planistycznych opracowano wytyczne zagospodarowania przestrzennego dla wymienionych powyżej stref. Należy jednak zaznaczyć, że wskazane kierunki mogą być realizowane na całym obszarze gminy, a zaproponowane wytyczne stanowią odpowiedź na szczególne uwarunkowania wskazanych stref.

Wytyczne i kierunki zagospodarowania przestrzennego na obszarze Strefy I:

1. zachowanie centrotwórczego charakteru zagospodarowania i zabudowy;
2. zachowanie istniejącego zagospodarowania z dopuszczeniem rozbudowy i przebudowy budynków, z uwzględnieniem potrzeby porządkowania istniejącej zabudowy, jej uzupełniania i dostosowania do nowych warunków;
3. uzupełnianie struktury przestrzennej poprzez wypełnienie luk w kwartałach w formie zabudowy pierzejowej, porządkowanie przestrzeni oraz tworzenie lokalnych wnętrz urbanistycznych;
4. rewitalizacja zabudowy poprzez eliminowanie funkcji i obiektów, które dysharmonizują z zabytkowym układem przestrzennym, a także podniesienie standardu użytkowego i sanitarnego starych zasobów mieszkaniowych i usługowych;
5. kształtowanie przestrzeni publicznej stanowiącej miejsce integracji społecznej w ramach funkcji rozrywkowej, wypoczynkowej, rekreacyjnej i usługowej;
6. kształtowanie charakteru i formy architektonicznej nowych budynków w nawiązaniu do istniejącej, tradycyjnej zabudowy;
7. dopuszczenie lokalizowania zakładów przetwórstwa rolnego z ograniczeniem oddziaływania na środowisko do granic własności nieruchomości oraz dopuszczenie lokalizacji zabudowy związanej z produkcją rolniczą na podstawie przepisów odrębnych, a także przekształcenie istniejącej funkcji na cele produkcyjne, składowe, magazynowe i usługowe;
8. wyłączenie gleb najwyższych klas bonitacyjnych z trwałego zainwestowania, z wyjątkiem zabudowy zagrodowej zgodnie z przepisami odrębnymi;
9. wyłączenie gleb niższych klas bonitacyjnych z trwałego zainwestowania, z wyjątkiem zabudowy zagrodowej zgodnie z przepisami odrębnymi;
10. maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu;
11. uzupełnianie terenów o dodatkowe funkcje: usługi podstawowe, zieleń urządzoną, tereny usług sportu, turystyki i rekreacji (skwery, boiska i place zabaw), adekwatnie do wielkości oraz potrzeb społeczności lokalnej;

Wytyczne i kierunki zagospodarowania przestrzennego na obszarze Strefy II:

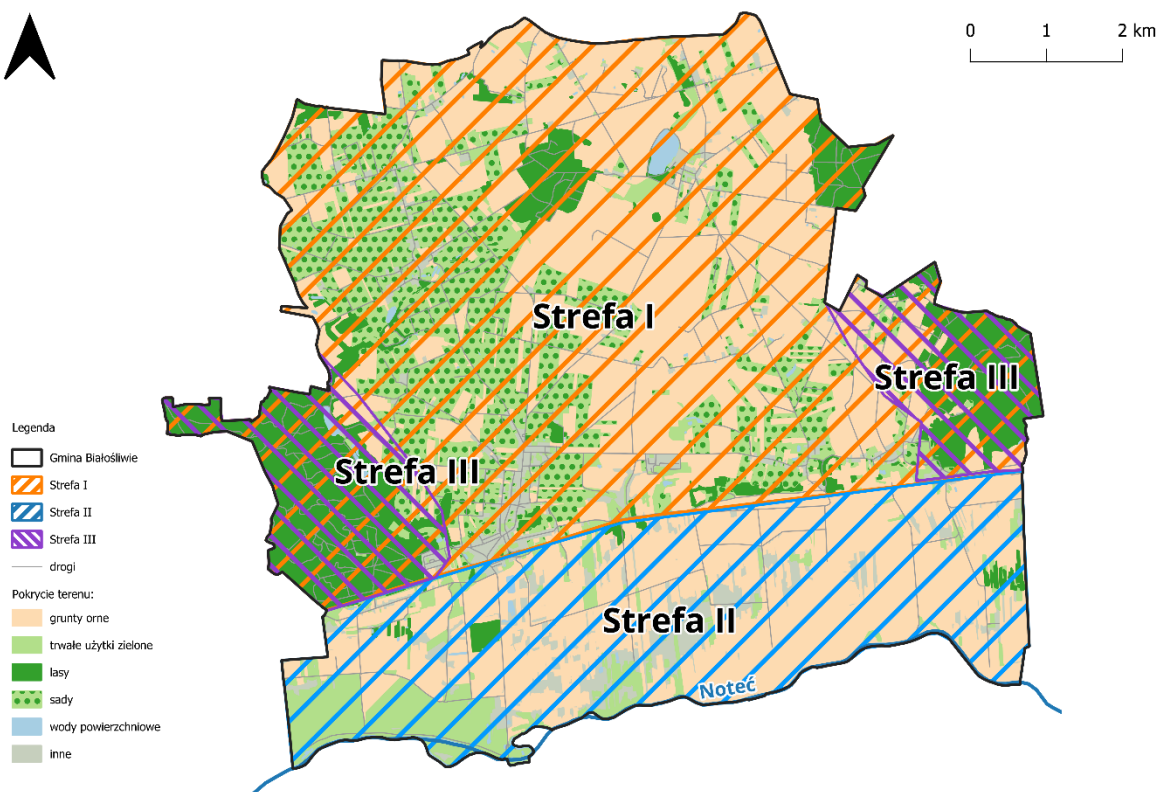
1. ograniczanie inwestycji na terenach położonych w dolinie Noteci oraz wzdłuż pozostałych rzek i innych cieków, a także podtrzymanie dotychczasowego kierunku zagospodarowania w celu zapewnienia dobrej jakości wód powierzchniowych i funkcji korytarzy ekologicznych;
2. maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu;
3. dopuszczenie wyposażenia w infrastrukturę służącą rekreacji (ścieżki piesze, rowerowe, plaże);
4. dopuszczenie lokalizowania niezbędnych inwestycji liniowych z zakresu infrastruktury, realizowanych z zachowaniem i poszanowaniem walorów przyrodniczych, z maksymalnym ograniczeniem negatywnych oddziaływań na środowisko;
5. dopuszczenie lokalizowania urządzeń z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, melioracji oraz elementów dla obsługi turystyki wodnej;
6. stosowanie zabezpieczeń eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko.

Wytyczne i kierunki zagospodarowania przestrzennego na obszarze Strefy III:

1. utrzymanie i ochrona bioróżnorodności kompleksów leśnych;
2. dopuszczenie lokalizowania wyłącznie zabudowy związanej z gospodarką leśną;
3. maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu;
4. dopuszczenie wyposażenia w infrastrukturę służącą rekreacji (ścieżki piesze, rowerowe);

5. dopuszczenie lokalizowania niezbędnych inwestycji liniowych z zakresu infrastruktury, realizowanych z zachowaniem i poszanowaniem walorów przyrodniczych, z maksymalnym ograniczeniem negatywnych oddziaływań na środowisko;
6. stosowanie zabezpieczeń eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko.

Poniższa rycina przedstawia strukturę przestrzenną gminy Białośliwie w podziale na wymienione strefy.

Ryc. 8. Struktura przestrzenna gminy Białośliwie w podziale na poszczególne strefy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK oraz *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Białośliwie*

Poza uwarunkowaniami o znaczeniu lokalnym i wynikającymi z nich kierunków zagospodarowania, kształtowanie polityki przestrzennej opiera się również na rekomendacjach zawartych w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”*. W ramach zapisów zawartych w *Planie*, gmina Białośliwie włączona została do **Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego**, który obejmuje wszystkie jednostki terytorialne, które znalazły się poza bezpośrednim wpływem oddziaływania potencjału rozwojowego biegunów wzrostu. Obszary te wymagają wsparcia procesów rozwojowych w oparciu o ich potencjał endogeniczny, wzmacniany o czynniki zewnętrzne. Wśród zasad zagospodarowania dla jednostek wchodzących w skład **Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego** wyszczególniono:

1. zachowanie zwartej charakteru zabudowy poprzez uzupełnianie zabudowy w jednostkach osadniczych w miastach powiatowych, małych miastach i wsiach;
2. ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych;

3. ochrona przestrzeni pól uprawnych stanowiących otwarte przestrzenie pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy;
4. ochrona charakterystycznych elementów krajobrazu wiejskiego – alei drzew, parków, cmentarzy, układu dróg, kapliczek i krzyży przydrożnych oraz zabudowy o wiejskim charakterze;
5. zachowanie dużych zwartych obszarów najlepszych kompleksów glebowo-rolniczych dla celów produkcji rolnej;
6. ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej na cele nierolnicze poza obszarami zwartej zabudowy;
7. zachowanie istniejących zbiorników wodnych i cieków oraz przywracanie ich drożności;
8. zachowanie dziedzictwa materialnego i niematerialnego związanego z kulturą ludową wsi;
9. dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań przestrzennych, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczeń wynikających z elementów środowiska przyrodniczego;
10. wdrażanie bardziej wydajnych i przyjaznych środowisku technologii;
11. rozbudowa i podniesienie parametrów technicznych sieci dróg krajowych i wojewódzkich oraz zmniejszanie uciążliwości transportu samochodowego na terenach mieszkaniowych, w tym w szczególności budowa obwodnic miejscowości;
12. zabezpieczenie terenów dla potrzeb rozbudowy nowych sieci i urządzeń elektroenergetycznych, w tym stacji elektroenergetycznych i głównych punktów zasilania.

Zgodnie z przyjętą w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”* delimitacją, gmina Białośliwie włączona została również do **Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego**. Obszar ten wyróżnia się na tle województwa wysokim udziałem obszarów cennych przyrodniczo, pełniących funkcje środowiskotwórcze, przy jednocześnie stosunkowo niskim, w skali regionu, udziale użytków rolnych. Zasoby i walory środowiska obszaru odgrywają strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi ekosystemu przyrodniczego całego kraju, m.in. pełniąc funkcję regulatora flory i fauny, wpływając na warunki klimatyczne, obieg wody, czy chroniąc gleby przed erozją. Wśród zasad zagospodarowania dla jednostek wchodzących w skład **Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego** wyszczególniono:

1. zachowanie i wzbogacanie ekosystemów leśnych, wodnych, łąkowych, zależnych od wód (mokradłowych) i polnych w celu ochrony różnorodności biologicznej;
2. zachowanie terenów łąk i pastwisk jako trwałych użytków zielonych oraz kontynuowanie tradycyjnego i ekstensywnego sposobu ich użytkowania;
3. zapobieganie fragmentacji ekosystemów i zapewnienie ich łączności ekologicznej;
4. ograniczanie przekształceń wyróżniających się w krajobrazie form rzeźby terenu, ze szczególnym uwzględnieniem krawędzi dolin rzecznych;
5. kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej poszczególnych terenów ze szczególnym uwzględnieniem założeń koncepcji „zielonego wzrostu”, w tym ekoinnowacyjności, wspierania nowoczesnych i konkurencyjnych działalności gospodarczych oraz rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw;
6. wyznaczenie szlaków turystycznych, w tym tworzenie sieci tras turystyki krajoznawczej i kwalifikowanej oraz zaplecza obsługi ruchu turystycznego, z uwzględnieniem i wyeksponowaniem m.in. infrastruktury wąskotorowej Wyrzyskiej Kolejki Powiatowej (Białośliwie – Wysoka – Łobżenica);
7. rozwój produkcji rolniczej i przetwórstwa spożywczego, kształtowanie specjalizacji rolniczych, w tym promocja rolnictwa ekologicznego i certyfikowanego, nowoczesnego sadownictwa;

8. dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań środowiskowych i przestrzennych;
9. utrzymanie dużych zwartych obszarów najlepszych kompleksów glebowo-rolniczych dla celów produkcji rolnej;
10. budowa dróg klasy ekspresowej S10 i S11;
11. modernizacja linii kolejowych w celu poprawy ich parametrów technicznych.

Analiza powyższych dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej *Strategii*, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Białosłiwie, które przedstawiono poniżej.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych;
- zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją;
- wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, powiązanie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi łączącymi poszczególne miejscowości gminy;
- utrzymanie różnorodności biologicznej;
- przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy;
- wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju;
- dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy;
- ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych z uwzględnieniem przepisów dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią;
- ograniczanie lokalizowania obiektów uciążliwych dla wód podziemnych;
- ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrolę stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwację urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp.;
- wykorzystanie głównych cieków wodnych do funkcji związanych z turystyką, rekreacją oraz sportem, z zachowaniem poszanowania środowiska przyrodniczego;
- wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej;
- ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe);
- nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury;
- ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych;
- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych;
- podejmowanie działań mających na celu ochronę zabytków i zachowanie krajobrazu kulturowego;
- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej;
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne);
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków, z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu;
- podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej;
- zachowanie obiektów zabytkowych wraz z powiązaniem przestrzennymi, ochrona ich indywidualnych cech historycznych oraz utrzymanie funkcji kulturowej i przyrodniczej jako dominujących;
- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia;
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych;
- zachowanie tożsamości obszarów wiejskich gminy;
- wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleni publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki);
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej;
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej;
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej gminy;
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu;

- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacji terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie;
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy i zabudowy wiejskiej;
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii na terenie całej gminy, zgodnie z możliwościami wynikającymi z przepisów odrębnych;
- przyjęcie rozwiązań wynikających z przepisów prawa wodnego oraz ograniczenie rozwoju nowej zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym;
- uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów zagrożonych powodzią oraz budowy niezbędnej infrastruktury służącej ograniczaniu ryzyka powodziowego i skutków powodzi.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze gminy Białosłiwie nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z tego względu nie ustala się zasad i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie ich lokalizacji.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowę, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji;
- budowę i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii;

- budowę oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulację i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego;
- budowę, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowę i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich;
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem;
- zakładanie i utrzymywanie cementarzy;
- ustanawianie i ochronę miejsc pamięci narodowej;
- ochronę zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody;
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowę lub przebudowę.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie gminy przyjmuje się w szczególności następujące zasady:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz;
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi;
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej gminy;
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu;
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych;
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne;
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe;
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej.

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- tworzenie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej;
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą;

- wyposażenie terenów niezurbanizowanych/zurbanizowanych w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków;
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami;
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości;
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania);
- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii mogą być lokalizowane z uwzględnieniem przepisów odrębnych. Najpóźniej od 2026 roku instalacje OZE o mocy przekraczającej 150 kW będą mogły być lokalizowane na gruntach klasy IV, a instalacje o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1000 kW na gruntach klasy V i VI, będą mogły być lokalizowane jedynie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu;
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży;
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi;
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii; ponadto wyłącza się obszary Natura 2000 z lokalizacji elektrowni wiatrowych, w tym mikroinstalacji.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w gminie;

- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego;
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko;
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej;
- stosowanie środków ochrony roślin i nawozów mineralnych w sposób racjonalny i umiarkowany – wielkość stosowanych środków należy dostosować do wymagań upraw, struktury gleb, warunków wodnych oraz ukształtowania terenu;
- ograniczenie zmiany użytkowania gruntów rolnych zdrenowanych;
- stosowanie nawozów naturalnych oraz biologicznych i mechanicznych metod ochrony roślin;
- wprowadzanie i stosowanie na szerszą skalę metod proekologicznej produkcji rolniczej, zwłaszcza na terenach o szczególnych walorach przyrodniczych oraz w bezpośrednim sąsiedztwie tych obszarów, mając na uwadze występujące na terenie ustanowione formy ochrony przyrody;
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych;
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych;
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną i leśną, a zabudową mieszkaniową na wsiach;
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin;
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w gminie.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Gmina Białośliwie nie wyznaczyła obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w myśl ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, jednak planuje się podjęcie działań służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgodnie ze wskazaną ustawą.

Cały obszar przeznaczony pod zabudowę należy uznać za obszar przekształceń przestrzennych, które następowaty będą w sposób dostosowany do bieżących potrzeb.

W zakresie obszarów wymagających przekształceń rekomenduje się:

- ograniczenie rozpraszania zabudowy;
- kształtowanie czytelnej i zwartej struktury przestrzennej;
- zwiększenie dostępności do terenów zieleni;
- określenie racjonalnych powiązań układu komunikacyjnego z układem zewnętrznym.

W zakresie obszarów wymagających rehabilitacji rekomenduje się:

- dostosowanie zabudowy do współczesnych standardów funkcjonalno-przestrzennych;
- poprawa stanu technicznego infrastruktury w sposób nie oddziałujący znacząco na środowisko.

W zakresie obszarów wymagających rekultywacji rekomenduje się:

- uwzględnienie wymogów wynikających z zasad zagospodarowania terenu w planie rekultywacji;
- wprowadzenie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie obszarów wymagających remediacji rekomenduje się:

- prowadzenie działań naprawczych wynikających z zanieczyszczenia powierzchni ziemi;
- wprowadzenie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Główne inwestycje planowane do realizacji na terenie gminy Białośliwie

Na poniżej rycinie przedstawione zostały główne inwestycje, których realizacja planowana jest na terenie gminy Białośliwie. Do najważniejszych inwestycji zalicza się m.in. modernizację oczyszczalni ścieków, budowę Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, utworzenie mariny nad rzeką Noteć oraz rozbudowę kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Niezychowie. W obrębie całej gminy planowane są działania związane z rozbudową i modernizacją sieci dróg, chodników, ścieżek rowerowych, sieci wodno-kanalizacyjnej oraz rozwój sieci gazowej.

LEGENDA

□ Gmina Białośliwie
 ■ zabudowa

Rodzaje dróg:

— droga krajowa
 — droga wojewódzka
 — droga powiatowa

+++ linie kolejowe

Pokrycie terenu:

■ grunty orne
 ■ trwałe użytki zielone
 ■ lasy
 ■ wody powierzchniowe
 ■ inne

Planowane inwestycje:

- 1 Modernizacja oczyszczalni ścieków
- 2 Budowa skateparku
- 3 Budowa PSZOK
- 4 Utworzenie Domu Seniora
- 5 Rozbudowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego
- 6 Budowa SUW
- 7 Utworzenie mariny
- 8 Rewitalizacja zabytkowego spichlerza
- 9 Modernizacja stacji kolejowych

- Rozbudowa sieci drogowej
- Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej
- Modernizacja linii kolejowej nr 18
- Planowane drogi rowerowe

Ryc. 9. Planowane inwestycje na terenie gminy Białośliwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK.

4. Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej *Strategii* odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykają na obszarze gminy Białośliwie. Jednocześnie, są one zgodne i harmonijne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu na poziomie krajowym i wojewódzkim, takimi jak *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)* oraz *Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*. Współgranie celów jakie wyznacza *Strategia* z działaniami oraz priorytetami określonymi w tych dokumentach wpływa na skuteczność i efektywność jej realizacji.

Cel główny *KSRR* zakłada „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* oraz *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030*.

Wyznaczone w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* cele strategiczne brzmią następująco:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców;
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu;
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski;
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

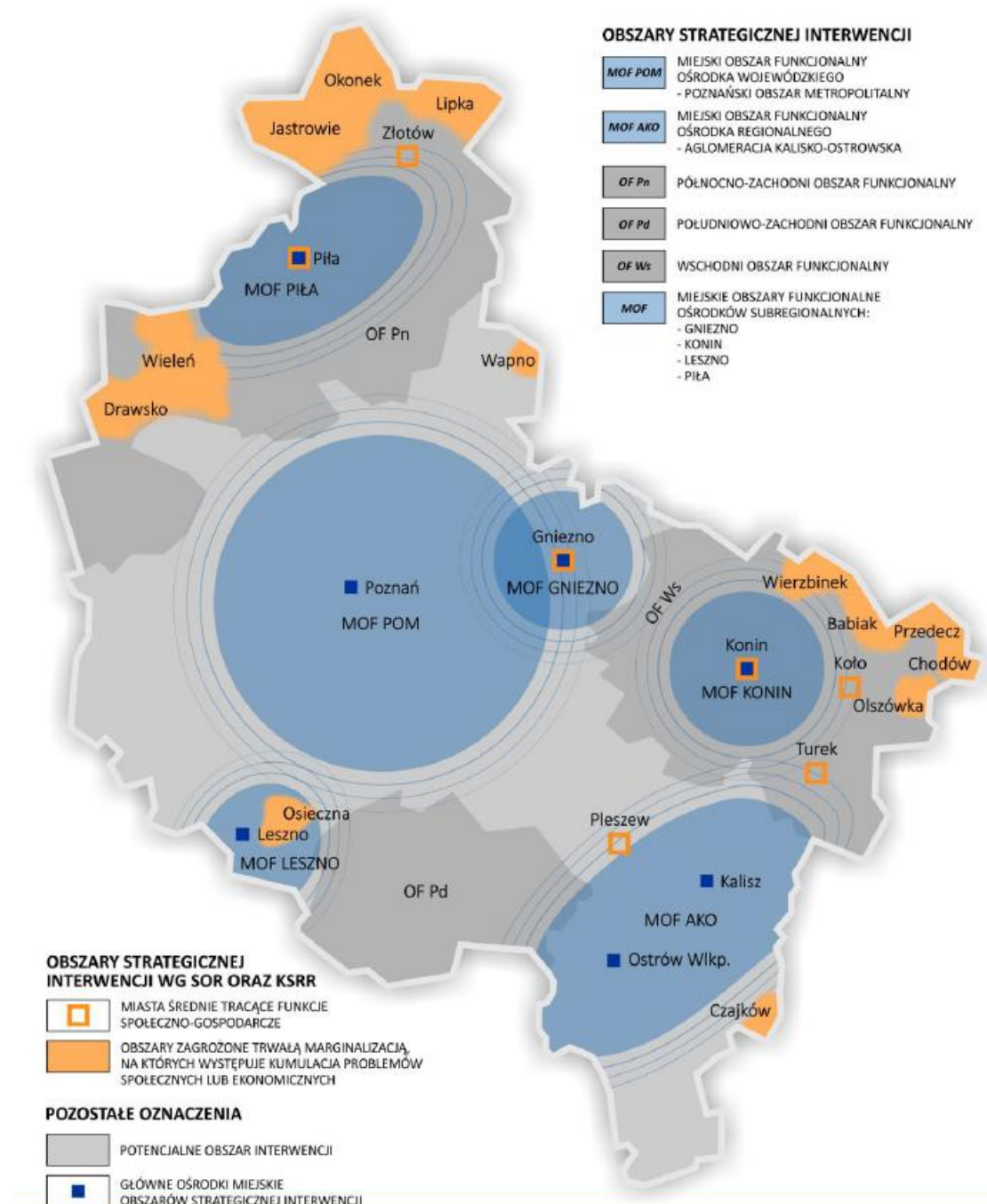
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wskazuje również Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Do obszarów tych należy w szczególności kierować interwencję publiczną obejmującą finansowane z różnych źródeł inwestycje, w tym gospodarcze, infrastrukturalne i zasoby ludzkie. Dotyczy to zarówno obszarów charakteryzujących się największym potencjałem rozwojowym, które mają znaczący wpływ na wzrost konkurencyjności regionu, jak i obszarów o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej, które wymagają wsparcia, aby zapobiec ich dalszej marginalizacji.

W *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*, gmina Białośliwie zaliczona została do gmin **Pilskiego Obszaru Funkcjonalnego (POF)** oraz **Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego (PnZOF)**. Zgodnie z zapisami zawartymi w dokumencie, obszar POF pełni funkcje administracyjne i usługowe, w szczególności w dziedzinie zdrowia, kultury i edukacji. Atutami POF są korzystna lokalizacja w skali kraju i regionu, rzeka Noteć oraz lądowisko samolotowe w Pile. Głównymi problemami wyznaczonego obszaru są niekorzystne tendencje demograficzne związane ze spadkiem przyrostu naturalnego i emigracją ludności, wysoka stopa bezrobocia i niezadowolająca dostępność do

wyspecjalizowanych usług oraz niewykorzystany potencjał komunikacyjny. Z kolei Północno-zachodni Obszar funkcjonalny wyróżnia się wysokim udziałem terenów cennych przyrodniczo na tle województwa. W granicach obszaru PnZOF wyodrębnia się rejony o dużych zwartych kompleksach leśnych oraz rejony dobrych gleb. Zasoby i walory środowiskowe obszaru odgrywają istotną rolę w kształtowaniu równowagi ekosystemu województwa oraz kraju, przez co zaleca się, aby rolnictwo na terenie PnZOF miało charakter ekologiczny.

Ponadto, na podstawie aktualizacji listy gmin obejmujących obszary zagrożone trwałą marginalizacją w ramach Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, gmina Białośliwie zaliczana jest również do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, na których występuje kumulacja problemów społecznych lub ekonomicznych.

Ryc. 10. Obszary strategicznej interwencji na terenie Wielkopolski

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Tabela poniżej przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w *Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034* ze *Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* oraz kluczowymi kierunkami działań wyznaczonymi dla Pilskiego Obszaru Funkcjonalnego, Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego oraz obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

Tab. 8. Spójność celów strategicznych i operacyjnych *Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034* ze *Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*

<i>Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku</i>	Kluczowe kierunki działań dla Pilskiego Obszaru Funkcjonalnego	Kluczowe kierunki działań dla Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego	Kluczowe kierunki działań dla obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją	<i>Strategia Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034</i>
<p>1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców</p> <p>1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu</p> <p>1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia</p> <p>1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój MŚP oraz rozwój terenów inwestycyjnych, wsparcie przedsiębiorczości związanej z zawodami rzemieślniczymi • wsparcie firm tworzących inteligentne specjalizacje ze szczególnym uwzględnieniem OZE, doświadczenia mieszkańców zatrudnionych w przemysłach oświetleniowym, elektronicznym i elektrotechnicznym • wspieranie tworzenia sieci przedsiębiorstw oraz wzmacnianie IOB • aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo • podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, upowszechnienie kształcenia ustawicznego, rozwój szkolnictwa wyższego 	<ul style="list-style-type: none"> • budowanie wizerunku i marki PnZOF jako terenu atrakcyjnego inwestycyjnie, pozyskiwanie nowych inwestorów • rozwój rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, rozwój specjalizacji rolniczych w szczególności rolnictwa ekologicznego i certyfikowanego, nowoczesnego sadownictwa • stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na koncepcji „zielonego wzrostu”, w tym ekoinnowacyjności • rozwój MŚP i zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw • aktywizowanie osób bezrobotnych, zagrożonych i wykluczonych społecznie • podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia 	<ul style="list-style-type: none"> • działania naprawcze związane z upadkiem tradycyjnych lokalnych gospodarek oraz odbudowa bazy gospodarczej • wzmocnienie procesów dezagrarnizacji i powstawania pozarolniczych miejsc pracy • zwiększenie poziomu przedsiębiorczości, wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, dopasowanie popytu i podaży na rynku pracy, m.in. przez wsparcie szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb lokalnej gospodarki, rozwój rzemiosła • wsparcie w powstawaniu i rozwoju MŚP • inkubowanie przedsięwzięć wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby 	<p>Cel II: Rozwój gospodarczy Gminy Białośliwie oparty na jej endogenicznych potencjałach</p> <p>2.1. Przedsiębiorczy mieszkańcy i konkurencyjna gospodarka</p> <p>2.2. Rozwinięte i innowacyjne rolnictwo</p> <p>Cel III: Rozwój społeczny Gminy Białośliwie oparty na aktywnych, wykształconych i zaangażowanych mieszkańcach</p> <p>3.1. Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi</p>

	<ul style="list-style-type: none"> wsparcie rzemiosła przez rozwój edukacji, produkcji i usług związanych z tym sektorem, wykorzystanie potencjału Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Pile 	<p>ustawicznego i możliwości przekwalifikowania</p> <ul style="list-style-type: none"> przygotowanie terenów inwestycyjnych wokół ośrodków miejskich jako wsparcie rozwoju przemysłu i przedsiębiorczości na terenie PnZOF 		
<p>2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu</p> <p>2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie</p> <p>2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom</p> <p>2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu</p>	<ul style="list-style-type: none"> wzmacnianie Piły w realizacji funkcji ośrodka ponadlokalnego o znaczeniu akademickim, kulturalnym, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej (w tym Szpitala Specjalistycznego w Pile im. Stanisława Staszica) rozwój usług senioralnych i innych przeciwdziałających negatywnym skutkom procesów demograficznych (m.in. rozwój usług opiekuńczych, w tym opieki nad dziećmi, na rzecz osób starszych) wspieranie organizacji społecznych realizujących działania integrujące społeczność POF rozwój funkcji turystycznych POF, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki wodnej na rzekach Noteć i Gwda 	<ul style="list-style-type: none"> poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, usług przeciwdziałających negatywnym skutkom procesów demograficznych (m.in. rozwój usług opiekuńczych, w tym opieki nad dziećmi) rozwój usług zwiększających atrakcyjność osiedleńczą rozwój kapitału społecznego przez wsparcie działalności kulturalnej i sportowo–rekreacyjnej wsparcie potencjału turystycznego obszaru, ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiej Pętli Wielkopolski, modernizacji infrastruktury turystycznej szlaku wodnego Doliny Noteci projektowanie nowych szlaków turystycznych, tworzenie sieci tras turystyki krajobrazowej i kwalifikowanej oraz zaplecza obsługi ruchu turystycznego z uwzględnieniem walorów zabytkowych zespołów 	<ul style="list-style-type: none"> przeciwdziałanie niekorzystnej strukturze demograficznej oraz ujemnemu saldu migracji, m.in. przez poprawę jakości oraz dostępu do podstawowych usług publicznych, zdrowotnych i opieki senioralnej przeciwdziałanie deprywacji infrastruktury publicznej oraz jej uzupełnianie zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej wsparcie rozwoju potencjału turystycznego 	<p>Cel I: Rozwój przestrzenny Gminy Białośliwie oraz adaptacja do zmian klimatu</p> <p>1.3. Zrównoważony rozwój przestrzenny</p> <p>Cel II: Rozwój gospodarczy Gminy Białośliwie oparty na jej endogenicznych potencjałach</p> <p>2.3. Turystyka oparta na dziedzictwie lokalnym i rekreacji</p> <p>Cel III: Rozwój społeczny Gminy Białośliwie oparty na aktywnych, wykształconych i zaangażowanych mieszkańcach</p> <p>3.2. Rozbudowana oferta kulturalna oraz sportowa realizowana na obiektach o wysokim standardzie</p> <p>3.3. Wzmacnianie usług społecznych</p>

		<p>urbanistycznych i ruralistycznych PnZOF, wspieranie rozwoju bazy wypoczynkowej na terenach wiejskich, w szczególności agroturystyki</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie walorów przyrodniczych dla poprawy jakości życia, rozwoju usług prozdrowotnych, leczniczych i rehabilitacyjnych • wspieranie aktywności mieszkańców i rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego m.in. przez tworzenie odpowiednich warunków do powstawania nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym NGO oraz wykorzystanie już istniejących 		
<p>3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa</p> <p>3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa dostępności komunikacyjnej do stolicy regionu • wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej POF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa dostępności komunikacyjnej PnZOF i zwiększenie dostępu do stolicy regionu, m.in. poprzez budowę dróg S10 i S11 oraz rozbudowę i modernizację pozostałych dróg krajowych i wojewódzkich • wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej PnZOF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenia dostępności terytorialnej i komunikacyjnej • wzmocnienie i integracja powiązań transportowych (połączeń drogowych i kolejowych), zwłaszcza z ośrodkiem metropolitalnym 	<p>Cel I: Rozwój przestrzenny Gminy Białośliwie oraz adaptacja do zmian klimatu</p> <p>1.1. Spójna i funkcjonalna infrastruktura</p> <p>1.2. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • elektryfikacja i modernizacja linii kolejowej Krzyż-Piła • wykorzystanie potencjału lotniska w Pile dla wzrostu gospodarczego przez wzmocnienie jego funkcji CARGO i wykorzystanie do użytku cywilnego • zwiększenie efektywności energetycznej sektora publicznego i mieszkaniowego, wdrażanie nowych technologii energetycznych (w tym OZE) • zwiększenie efektywności gospodarki wodno-ściekowej i inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną • przeciwdziałanie suszy i powodzi przez wzrost retencji wody, odpowiednią gospodarkę lasami • wyposażenie i integracja służb zaangażowanych w usuwanie skutków klęsk żywiołowych i środowiskowych oraz inwestycje w systemy wykrywania zagrożeń, odpowiednie wyposażenie służb • kompleksowe wykorzystanie potencjału wodoru jako alternatywnego nośnika energii, budowa magazynu energii w systemie <i>power to gas</i> 	<p>zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój infrastruktury kolejowej (budowa linii kolejowej nr 236 i 390 na trasie Wągrowiec-Rogoźno–Czarnków oraz odtworzenie linii kolejowej w kierunku Międzychodu) • wykorzystanie potencjału lotniska w Pile dla wzrostu gospodarczego przez wzmocnienie jego funkcji CARGO i wykorzystanie do użytku cywilnego, w tym turystyki biznesowej (budowa terminala do obsługi małego ruchu lotniczego) • ochrona różnorodności i krajobrazu, zapewnienie trwałości i ciągłości systemów leśnych, upowszechnienie edukacji ekologicznej wśród dzieci i młodzieży zapobieganie skażeniom wód gruntowych będących efektem działalności rolniczej • kompleksowe wykorzystanie istniejących potencjałów umożliwiających zwiększenie dywersyfikacji źródeł energii, zastosowanie innowacyjnych technologii w energetyce • zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery 		
--	---	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> poprawa efektywności energetycznej, ze szczególnym uwzględnieniem budynków użyteczności publicznej 		
<p>4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem</p> <p>4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług</p> <p>4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju</p>	<ul style="list-style-type: none"> rewitalizacja obszarów zdegradowanych (w tym powojaskowych, cennych układów ruralistycznych) prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach wzmocnienie współpracy z sąsiadującymi regionami 	<ul style="list-style-type: none"> rewitalizacja obszarów zdegradowanych, nadanie nowych funkcji obszarom zmarginalizowanym położonym przy granicy województwa (skuteczne wykorzystanie krajowego instrumentu OSI) prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, zapobieganie zmianie sposobu użytkowania gruntów o wysokich walorach rolniczych za pomocą instrumentów programowych i skutecznego systemu ich wdrażania rozwój współpracy samorządów lokalnych, partnerów samorządowych i społecznych podnoszącej efektywność i zasadność realizowanych inwestycji, doskonalenie i upowszechnienie metod partycypacji społecznej we współzarządzaniu (wykorzystanie w tym celu aktywnych lokalnych organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej) 	<ul style="list-style-type: none"> poprawa zdolności instytucjonalnej koniecznej do efektywnego zarządzania procesami rozwojowymi, poprawa funkcjonowania instytucji publicznych na tych obszarach ograniczenie skutków peryferyjnego położenia obszarów przygranicznych, działania na rzecz współpracy na wszystkich szczeblach administracji w obrębie województwa jak i poza jego granicami, lepsze wykorzystanie możliwości jakie oferuje współpraca ponadlokalna i międzywojewódzka nadanie nowych funkcji obszarom zdegradowanym prowadzenie polityki służącej sukcesywnej rewitalizacji obszarów zmarginalizowanych 	<p>Cel I: Rozwój przestrzenny Gminy Białośliwie oraz adaptacja do zmian klimatu</p> <p>1.1. Spójna i funkcjonalna infrastruktura</p> <p>1.3. Zrównoważony rozwój przestrzenny</p> <p>Cel II: Rozwój gospodarczy Gminy Białośliwie oparty na jej endogenicznych potencjałach</p> <p>2.1. Przedsiębiorczy mieszkańcy i konkurencyjna gospodarka</p> <p>2.2. Rozwinięte i innowacyjne rolnictwo</p>

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034* będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

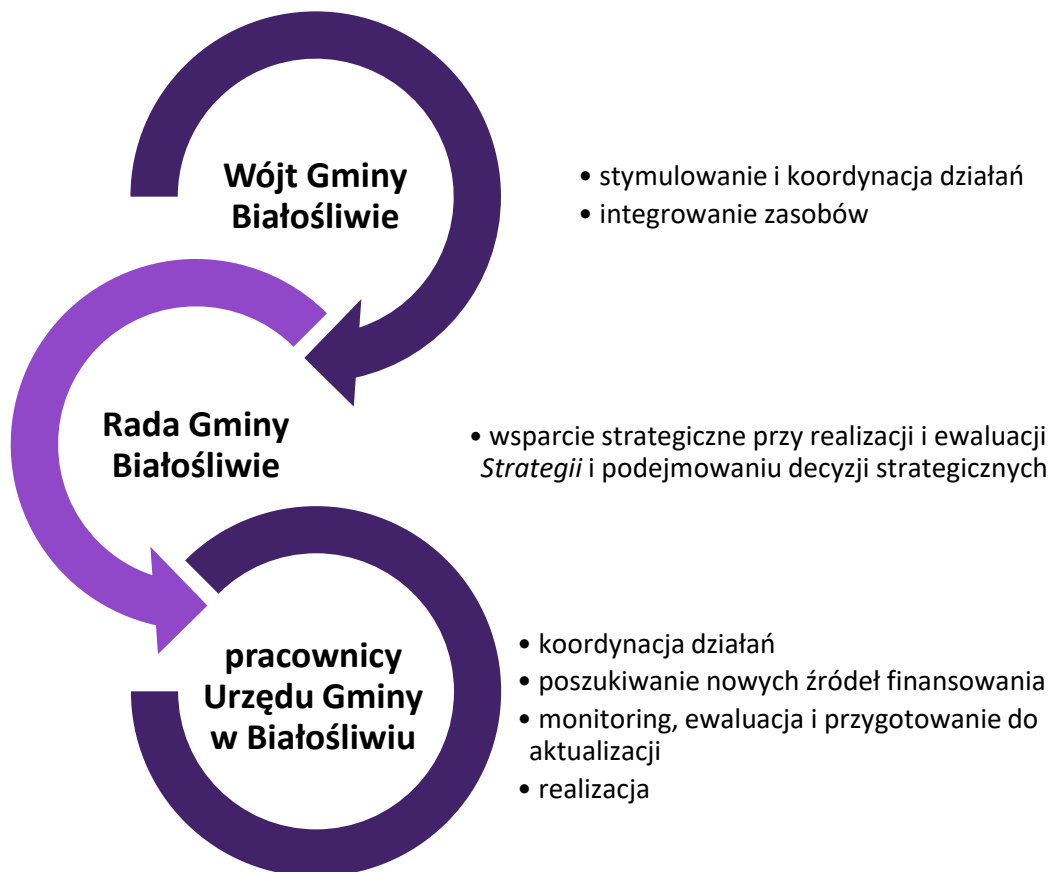
Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach 2024-2034. Jednym z elementów wdrażania niniejszej *Strategii* jest obowiązek pracowników Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji *Strategii* będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji *Strategii* odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Białośliwie, Rada Gminy Białośliwie oraz pracownicy Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne i partnerzy gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu. W celu zachowania nadrzędności oraz spójności *Strategii* wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów *Strategii* w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółović zapisy *Strategii*.

Wdrażając *Strategię*, Gmina Białośliwie będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina Białośliwie będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych *Strategii* przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu pilskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju gminy, projekty będą w miarę możliwości realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach.

Monitoring i ewaluacja *Strategii*

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także przeprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty *Strategii* będą monitorowane i opisywane w corocznym *Raporcie o stanie gminy*, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Tabela będzie zawierała przykładowe wskaźniki stopnia realizacji poszczególnych zadań. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

Po wdrożeniu *Strategii* zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2024 roku ewaluacja ex-ante (*Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Białosławie*). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania *Strategii*, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do

dalszej polityki rozwoju Gminy Białosławie oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania *Strategii*.

Aktualizacja *Strategii*

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań określonych w *Strategii Rozwoju Gminy Białosławie na lata 2024-2034* będą przesłankami do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Wójt zidentyfikuje konieczność modyfikacji *Strategii Rozwoju Gminy*, występuje do Rady Gminy Białosławie z wnioskiem o jego zmianę.

Ewentualna aktualizacja *Strategii Rozwoju Gminy Białosławie* będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Białośliwie na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w *Strategii*, stanowiących wydatki zarówno bieżące jak i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. **Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027**;
- ogólnopolskie programy operacyjne;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie wielkopolskim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEiKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację *Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034*. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, a także udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w *Strategii* realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych referatów Urzędu Gminy w Białośliwiu oraz jednostek organizacyjnych Gminy Białośliwie.

Realizacja części zadań przewidzianych w *Strategii* wymaga i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem pilskim oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

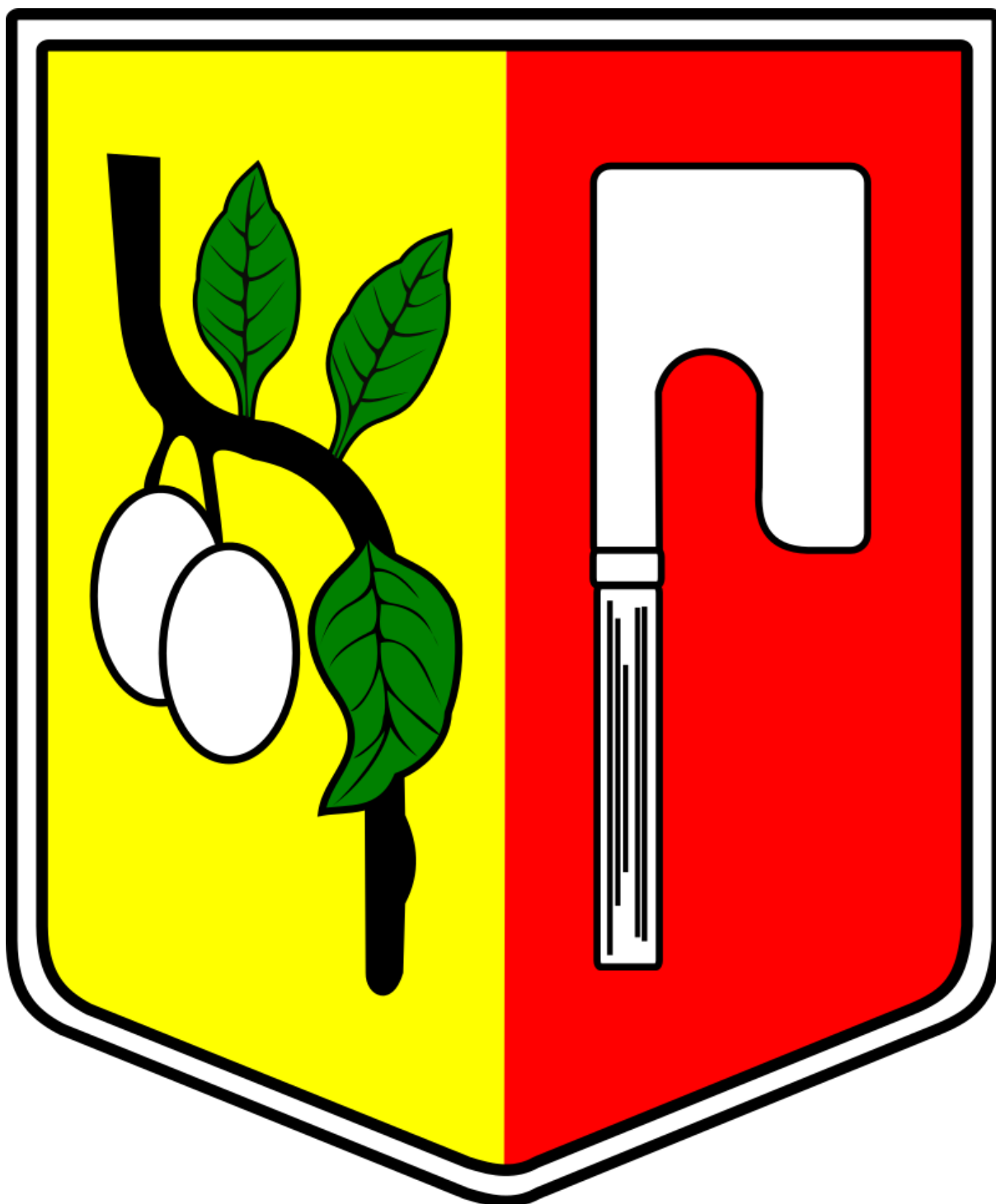
Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie

zagrożający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. zmiany systemu podatkowego. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Na podstawie Uchwały nr LXIV.365.2023 Rady Gminy Białosławie z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Białosławie na lata 2024-2030 przewiduje się, że dochody ogółem do budżetu Gminy Białosławie wyniosą ponad 187,3 mln zł. Z kolei wydatki ogółem wyniosą ponad 183 mln zł. Natomiast potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2024-2030 wyniesie ponad 32,3 mln zł.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Białośliwie

Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Gminy Białośliwie

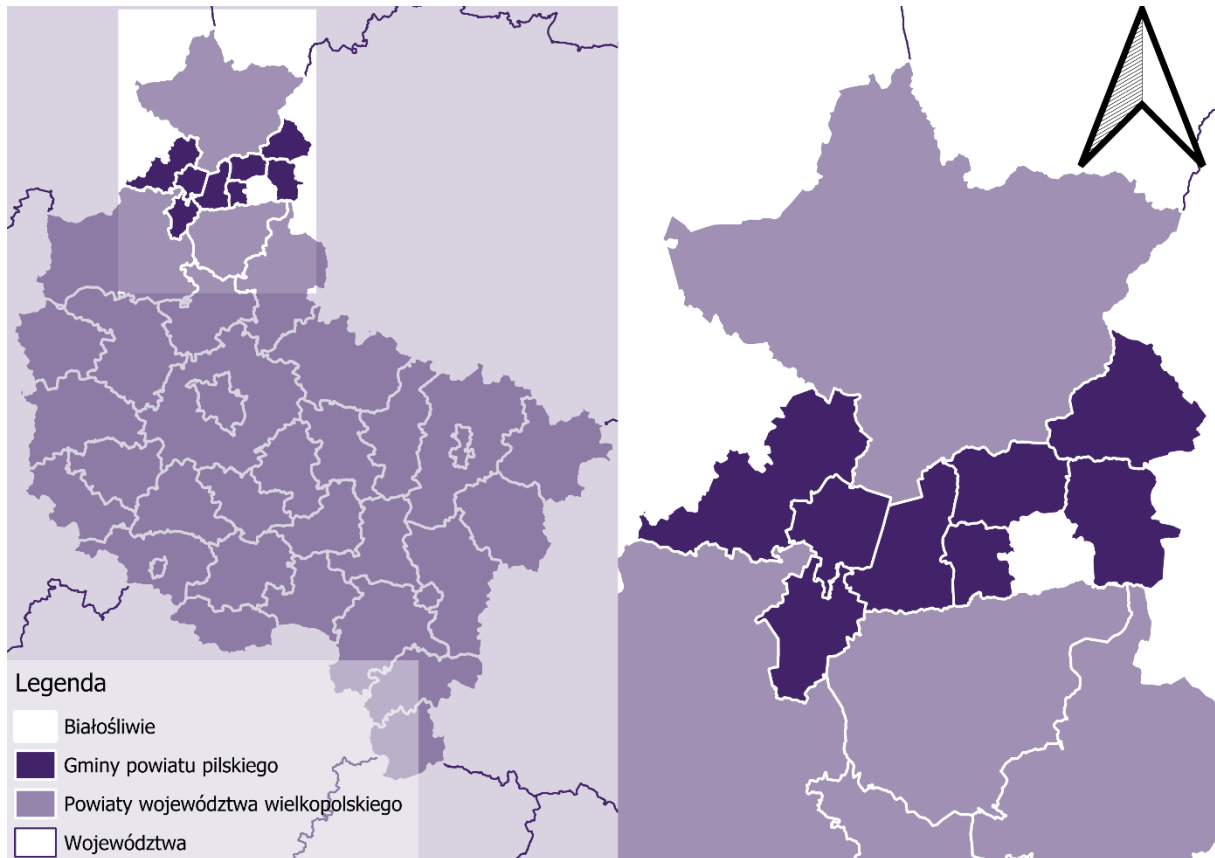
SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	71
1.1. Informacje ogólne.....	71
1.2. Transport	72
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.....	74
1.4. Walory przyrodnicze	78
1.5. Walory kulturowe	80
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	83
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy.....	83
2.2. Infrastruktura i środowisko.....	88
<i>Urządzenia sieciowe .....</i>	<i>88</i>
<i>Gospodarka odpadami.....</i>	<i>90</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska .....</i>	<i>91</i>
2.3. Stan finansów samorządowych.....	92
<i>Wykonanie budżetu .....</i>	<i>92</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków .....</i>	<i>94</i>
<i>Potencjał inwestycyjny .....</i>	<i>97</i>
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY.....	99
3.1. Demografia	99
3.2. Kapitał społeczny	104
<i>Przedszkola.....</i>	<i>104</i>
<i>Szkoły .....</i>	<i>105</i>
<i>Kultura i sport .....</i>	<i>107</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne .....</i>	<i>108</i>
<i>Aktywność organizacji i stowarzyszeń.....</i>	<i>109</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	110

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Białośliwie jest gminą wiejską położoną w północnej części województwa wielkopolskiego. Stanowi jedną z 9 gmin powiatu pilskiego. Siedzibą gminy jest Białośliwie. W 2022 roku zamieszkiwało gminę 4 566 osób, co stanowiło 3% mieszkańców powiatu pilskiego, a gęstość zaludnienia wyniosła 60,9 os./km².

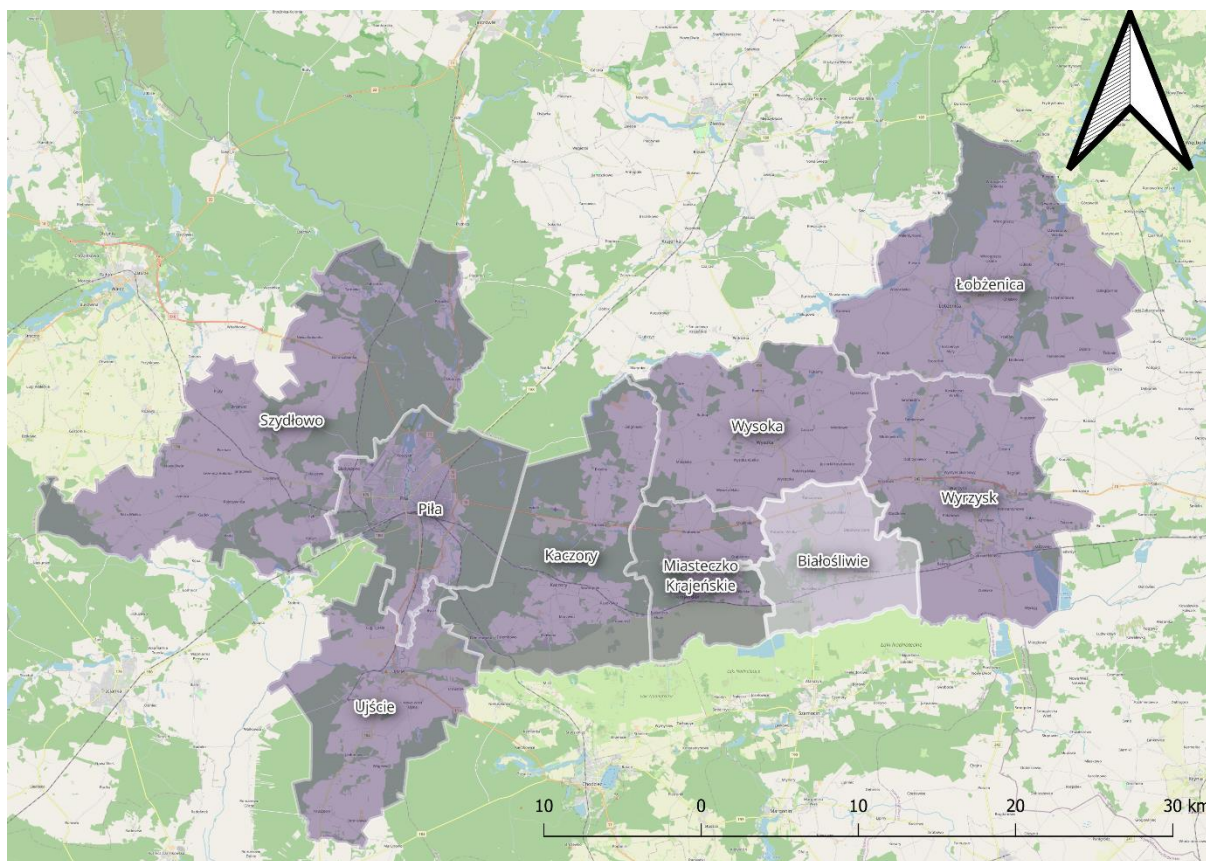
Ryc. 1. Położenie gminy Białośliwie na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Gmina Białośliwie graniczy z czterema innymi gminami:

- od północy z gminą Wysoka (powiat pilski);
- od wschodu z gminą Wyrzysk (powiat pilski);
- od południa z gminą Szamocin (powiat chodzieski);
- od zachodu z gminą Miasteczko Krajeńskie (powiat pilski).

Ryc. 2. Gminy powiatu pilskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

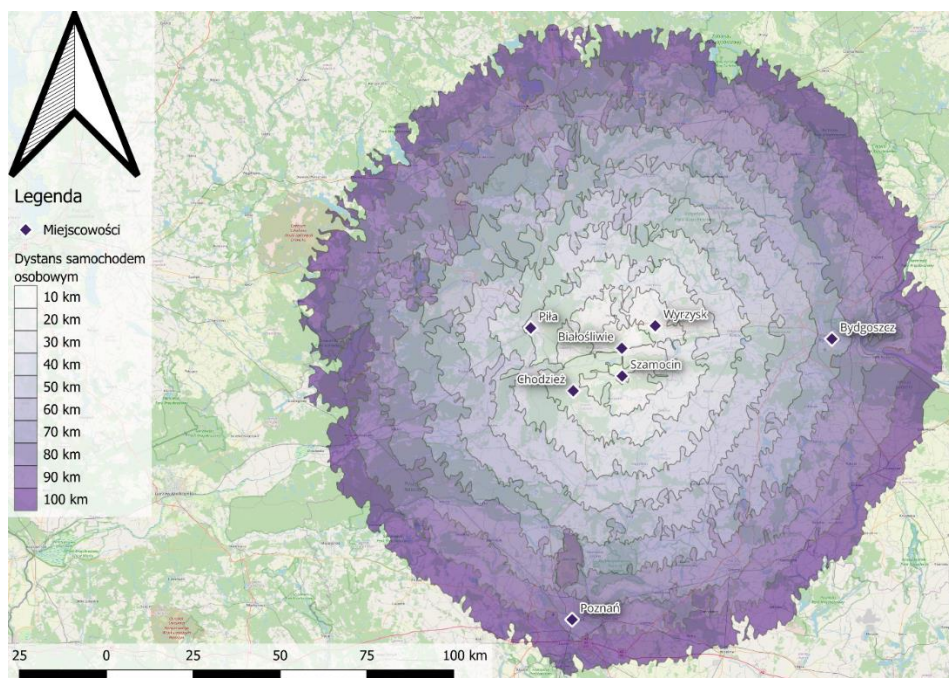
W skład gminy wchodzi 9 sołectw: Białośliwie, Dębówko Nowe, Dębówko Stare, Dworzakowo, Krostkowo, Niezychowo, Pobórka Mała, Pobórka Wielka, Tomaszewo wraz z Niezychówkiem (jako jedno sołectwo).

Całkowita powierzchnia gminy Białośliwie wynosi 75 km², co stanowi prawie 5,9% powierzchni powiatu i jedyne 0,25% powierzchni województwa. Według „Klasyfikacji funkcjonalnej gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego” Przemysław Śleszyński i Tomasz Komornicki z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego (Polska Akademia Nauk), gmina Białośliwie zawiera się w kategorii gmin o intensywnej funkcji rolniczej. Użytki rolne stanowią ok. 77% jej powierzchni, a tereny lasów pokrywają 15% terenu gminy. Użytki rolne klas bonitacyjnych II-III stanowią ok. 30% powierzchni użytków rolnych w gminie, zaś klasy IV i V-VI odpowiednio 45% i 25%.

1.2. Transport

Gmina Białośliwie według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego należy do obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego, co wynika m.in. ze znacznego oddalenia od tras ekspresowych oraz innych ważnych szlaków komunikacyjnych łączących bezpośrednio z Poznaniem. Odległość do starostwa powiatowego w Pile, z siedziby gminy to około 30 km (dojazd samochodem zajmuje około 33 minut), a od stolicy województwa – Poznania jest około 90 km (dojazd zajmuje około 1 godzinę i 30 minut).

Poniższa grafika przedstawia odległości do większych ośrodków miejskich z gminy Białośliwie. Biorąc pod uwagę najmniejszy dystans wskazuje się Wyrzysk i Szamocin, natomiast największa odległość dotyczy Poznania i Bydgoszczy.

Ryc. 3. Odległości od m. Białośliwie pokonywane samochodem osobowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Sieć dróg w obrębie gminy Białośliwie tworzą drogi:

- krajowe (6,7 km) o znaczeniu ponadregionalnym:
  - nr 10 relacji Lubieszyn (granica z Niemcami) – Szczecin – Piła – Bydgoszcz – Toruń – Warszawa;
- wojewódzkie (10,2 km) o znaczeniu regionalnym:
  - nr 190 relacji Krajenka – Wągrowiec – Gniezno,
- powiatowe (20,457 km);
- gminne (18 km).

Sieć drogową jest dosyć dobrze rozbudowana. Większość miejscowości gminy jest połączona bezpośrednimi drogami z jej siedzibą. Zewnętrzne połączenia są w większości realizowane drogą wojewódzką numer 190 w relacji północ-południe oraz drogą krajową numer 10 w relacji wschód-zachód. Droga wojewódzka nr 190 przechodzi nad barierami przestrzennymi w postaci rzeki Noteć i linii kolejowej. Wzdłuż niej ciągnie się znaczna część Białośliwia. Łączy ona gminę z gminami Wysoka od północy i Szamocin od południa. Droga krajowa nr 10 przebiega przez północną część gminy, w miejscowości Pobórka Wielka, Pobórka Mała, Tomaszewo, Niezychówko i Niezychowo. W najbliższych latach powinna zostać zrealizowana inwestycja budowy drogi ekspresowej S10, która ma biec w tej samej relacji co droga krajowa nr 10. W aktualnie realizowanym etapie przygotowawana jest dokumentacja (studium korytarzowe, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach itp.). Rozpatrywane są trzy warianty przebiegu drogi S10 na odcinku Piła – Wyrzysk. Wszystkie zakładają węzeł drogowy na terenie gminy Białośliwie.

Wśród inwestycji drogowych, które będą realizowane w najbliższych latach, a objętych dofinansowaniem z Rządowego Funduszu Polski Ład (Programu Inwestycji Strategicznych), znajdują się:

- przebudowa dróg gminnych na terenie gminy Białośliwie na lata 2024 i 2025;
- przebudowa drogi gminnej nr 129622P w miejscowości Krostkowo;
- przebudowa dróg położonych na działkach nr 90/4, 250, 247/1 w miejscowości Niezychowo.

Na terenie gminy Białośliwie autobusowy transport zbiorowy jest zapewniony przez przewoźników PKS Piła Sp. z o.o. i NOVABUS z siedzibą w Miasteczku Krajeńskim. Pierwszy obsługuje połączenia autobusowe na trasie Piła – (Wysoka) – Pobórka Wielka – Niezychowo – Wyrzysk (– Łobzenica/Osiek) oraz zapewnia dowóz dzieci z terenu gminy do samorządowego przedszkola i szkoły podstawowej w Białośliwiu. Prywatny przewoźnik NOVABUS obsługuje linię na trasie Piła – Śmiłowo – Miasteczko Krajeńskie – Białośliwie. Połączenia autobusowe z Białośliwia w dni nauki szkolnej odbywają się 9 razy dziennie, w soboty 7 razy, a w niedziele 3 razy. Pierwszy autobus odjeżdża o 4:40, a ostatni o 20:40. Odjazdy autobusów PKS Piła Sp. z o. o. z miejscowości Pobórka Wielka odbywają się 14 razy w dni powszednie (z czego 7 do Piły, 6 do Wyrzyska), 8 razy w soboty (po 4 do Piły i Wyrzyska) oraz 6 w niedziele (po 3 do Piły i Wyrzyska). Cena biletu na trasie Piła – Pobórka Wielka wynosi 15 zł.

Ponadto na terenie gminy Białośliwie zlokalizowane są: stacja kolejowa Białośliwie i przystanek kolejowy Krostkowo. Znajdują się one odpowiednio na 219 i 213 kilometrze linii kolejowej numer 18 Kutno – Piła Główna. Jest to pierwszorzędna, prawie w całości dwutorowa, zelektryfikowana linia kolejowa znaczenia państwowego. Przebiega przez takie miasta jak Kutno, Włocławek, Toruń, Bydgoszcz i Piła. Jest to jedna z najstarszych linii kolejowych na ziemiach polskich, ponieważ powstała już w 1851 roku w celu połączenia Berlina z Prusami Wschodnimi. Pociągi pasażerskie na tym odcinku osiągają prędkości do 100 km/h. Ze stacji Białośliwie odjeżdżają pociągi przewoźników Polregio i Koleje Wielkopolskie (w ramach linii PKM5) w kierunkach (stan na 12.12.23 r.): Piła Główna (10 połączeń dziennie), Wyrzysk Osiek (10 połączeń), Bydgoszcz Główna (8 połączeń). Pierwszy pociąg odjeżdża o godzinie 4:45, a ostatni o 22:16. Rozkład jazdy z przystanku Krostkowo różni się wyłącznie czasami przyjazdu i odjazdu.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjętego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r., wyróżnione zostały obszary funkcjonalne.

Gmina Białośliwie została zakwalifikowana do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego. Obejmuje on wszystkie gminy, które położone są poza miejskimi obszarami funkcjonalnymi w związku z czym znajdują się poza bezpośrednim wpływem oddziaływania potencjału rozwojowego biegunów wzrostu. Wymagają zatem wsparcia procesów rozwojowych w oparciu o ich potencjał endogeniczny, wzmacniany o czynniki aktywizujące. Wsparcie skutkować ma zwiększeniem spójności regionu i wyeliminowaniem dysproporcji w poziomie rozwoju regionu, co podniesie atrakcyjność całego województwa. Gminy zakwalifikowane do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego mogą liczyć na preferencyjne wsparcie w procesach ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Ponadto gmina Białośliwie została zaliczona do Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego. Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego będzie wykorzystanie potencjału dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym turystycznych, przy jednoczesnej ochronie wyjątkowych cech ekosystemów, pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali regionu i kraju.

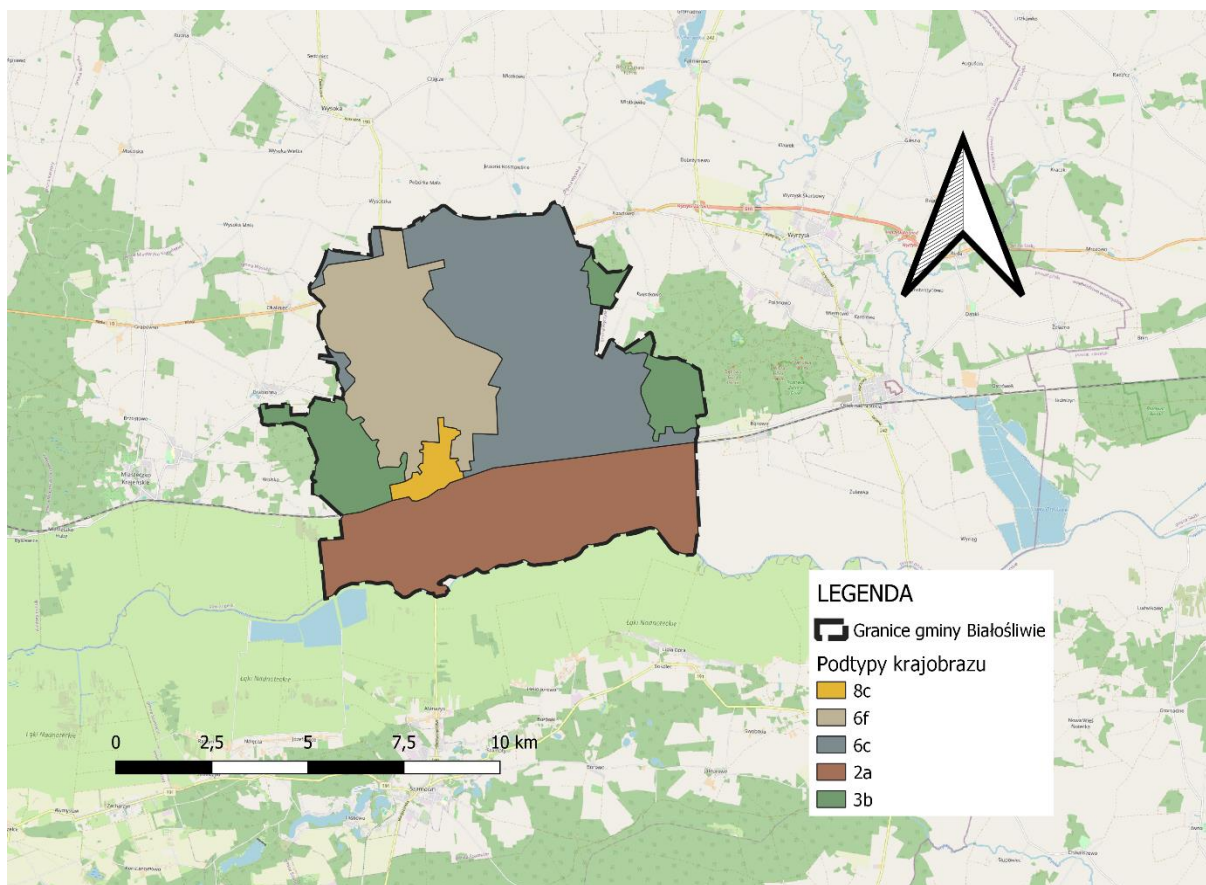
Oprócz tego gmina zalicza się do 7 pozostałych obszarów interwencji przewidzianych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego:

- XI. Wiejskie obszary wymagające wsparcia procesów rozwojowych;
- XII. Obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej;
- XIII. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy;
- XIV. Obszary cenne przyrodniczo;
- XV. Obszary ochrony krajobrazów kulturowych;
- XVI. Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych;
- XIX. Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Według Audytu Krajobrazowego Województwa Wielkopolskiego, powierzchnia gminy Białośliwie podzielona jest na następujące podtypy krajobrazu:

- Podtyp 2a: bagienno-łąkowy – głównie bezleśny – z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk (krajobrazy przyrzeczne, związane z dolinami dużych i średnich rzek, w których tło krajobrazowe tworzą zbiorowiska roślinne nieleśne oraz torfowisk niskich i przejściowych i szuwarów lub turzycowisk, a także łąki świeże oraz starorzecza i inne obniżenia trwale lub czasowo wypełnione wodą. Stałym elementem (niewchodzącym do tła krajobrazowego) są różnej wielkości powierzchnie wilgotnych zarośli i lasów łąkowych oraz olsów;
- Podtyp 3b: leśny – z przewagą siedlisk lasowych (tło krajobrazowe tworzą lasy (o powierzchni powyżej 100 ha) oraz grunty leśne czasowo odlesione i drogi leśne (grunty leśne trwale niezalesione - np. wody, zabudowania oraz grunty nieleśne w kompleksie lasów należy traktować jako elementy przestrzenne krajobrazu);
- Podtyp 6c: wiejski – z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola. W obrębie tak opisanego tła, mogą występować obszary zabudowane (wsie), charakteryzujące się różnym usytuowaniem, genezą, wielkością oraz typem morfologicznym, a także różnym stopniem zwartości lub rozproszenia;
- Podtyp 6f: wiejski – z przewagą wielkoobszarowych sadów i plantacji. Tłem krajobrazowym są wielkopowierzchniowe (o powierzchni powyżej 100 ha) sady lub plantacje roślin, w tym krzewów owocowych lub przemysłowych. Inne typy gruntów rolniczych tworzą niewielkie enklawy w obrębie tła. Udział pozostałych form pokrycia terenu jest najczęściej niewielki. Zwykle obszary zabudowane stanowią obiekty punktowe np. zakłady przetwórstwa owocowo-warzywnego i obiekty towarzyszące;
- Podtyp 8c: miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim. Tłem krajobrazowym jest wyodrębniona z otoczenia intensywna i zwarta zabudowa, głównie o charakterze wiejskim, z dominującą funkcją mieszkaniową. Z dawnego funkcjonalnego układu rolniczego zachowały się głównie: układ siedliska, ogrody przydomowe oraz zarastające ugory.

Część krajobrazów została w Audycie Krajobrazowym Województwa Wielkopolskiego zaliczona do krajobrazów priorytetowych. Na terenie Gminy Białośliwie jest to podtyp 2a – Dolina Noteci Osiek nad Notecią–Walkowice.

Ryc. 4. Zasięg podtypów krajobrazów w gminie Białośliwie

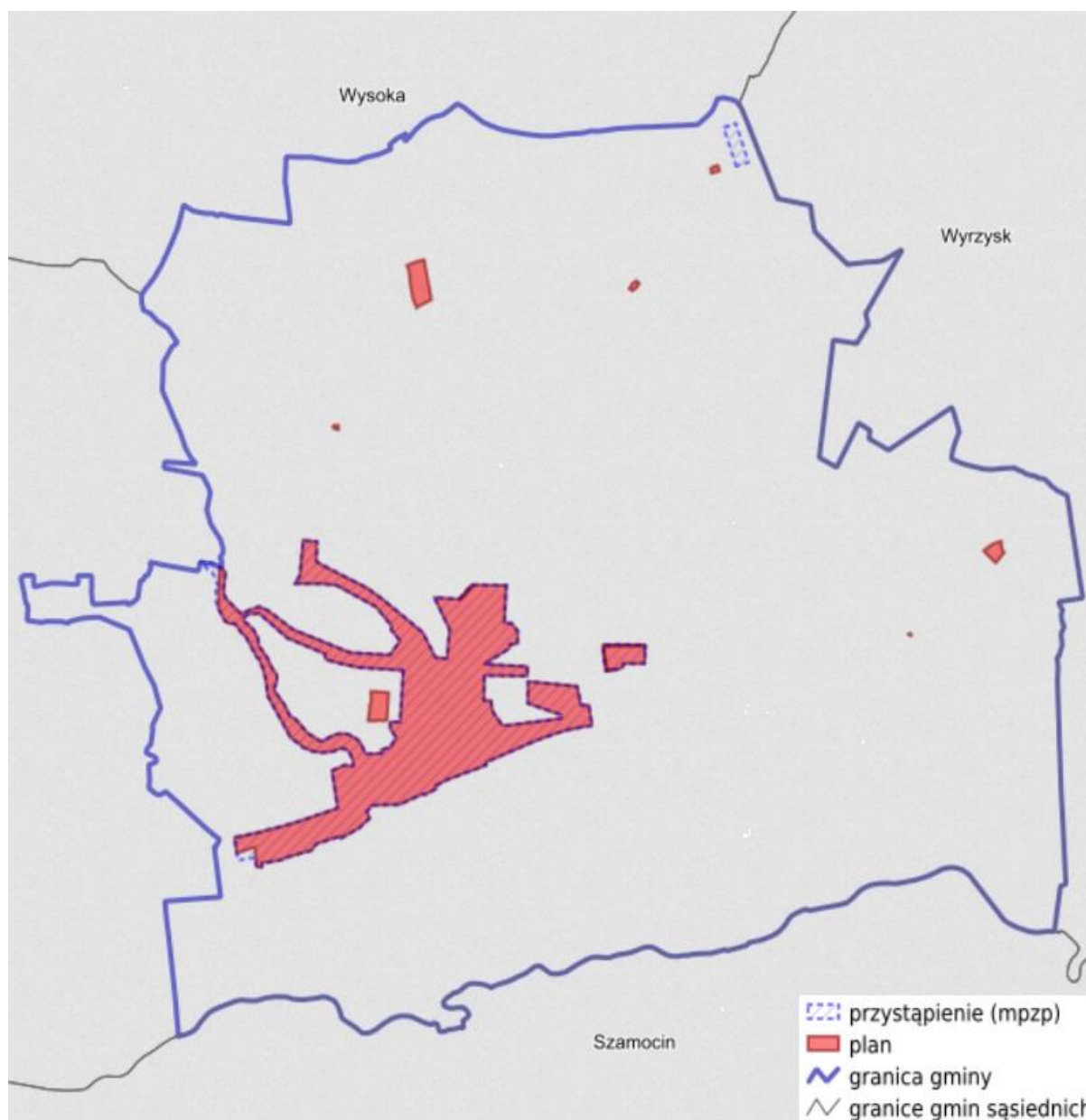
Źródło: opracowanie własne na podstawie Audytu Krajobrazowego Województwa Wielkopolskiego

Lokalizacja nowych terenów zabudowy i innych inwestycyjnych w pobliżu DK 10 jest w znacznym stopniu ograniczona. Jest to spowodowane niedoprecyzowanym jeszcze przebiegiem trasy S10. Po wybraniu jednego z trzech wariantów przebiegu, konieczny będzie podział działek i ich wyłączenie. Ta nowa droga szybkiego ruchu może być szansą na zwiększenie aktywności gospodarczej, ale także barierą rozdzielającą gminę.

Ośrodkiem wielofunkcyjnym na terenie gminy jest Białośliwie. W nim zlokalizowane są: szkoła, przedszkole, boiska, GOPS, GOK, przychodnia lekarska oraz inne obiekty handlowe i usługowe (sklepy, restauracje itp.). Z kolei ośrodkami konkurencyjnymi dla gminy pod względem turystyki, zakładów pracy i migracji mieszkańców są takie jednostki samorządu terytorialnego jak: Piła, Szamocin, Chodzież, Wyrzysk i Wysoka.

Najważniejszym dokumentem planistycznym w gminie, którego obowiązek posiadania nakłada ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Białośliwie przyjęte uchwałą nr VIII.70.2019 przez Radę Gminy Białośliwie z dnia 21 sierpnia 2019 r. W dniu 24 września 2023 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Ustawa o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw), która wprowadza reformę systemu planowania przestrzennego w Polsce. Do najważniejszych zmian należy zaliczyć wprowadzenie nowego narzędzia planistycznego – planu ogólnego, który zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny będzie miał charakter aktu prawa miejscowego. Oznacza to m.in., że będzie miał charakter wiążący dla planów miejscowych, a także dla decyzji o warunkach zabudowy.

Aktami prawa miejscowego w zakresie planowania przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Teren gminy Białośliwie jest w niewielkim stopniu pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy obowiązuje 10 takich planów.

Ryc. 5. Zasięg miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w obrębie gminy Białośliwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <https://bialosliwie.e-mapa.net/wykazplanow/>

Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W tabeli poniżej przedstawiono ruch budowlany w gminie Białośliwie w oparciu o liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy oraz pozwoleń na budowę w latach 2018-2022. Liczba decyzji o warunkach zabudowy w gminie utrzymuje się na poziomie od 11 do 20 na rok. Wydawanie decyzji o warunkach zabudowy jako alternatywy do braku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego może utrudniać władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną, co z kolei rodzi niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia lokalizacji inwestycji i nowej zabudowy. Z kolei liczba pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym utrzymuje się na poziomie

od 10 do 16 na rok. Zauważa się niewielki udział tych decyzji w gminie Białosławie w stosunku do całego powiatu. Większość pozwoleń na budowę wydawanych w gminie (w 2022 roku było to 60%) dotyczy budynków mieszkalnych. Taka tendencja występuje również w powiecie. Biorąc jednak pod uwagę analizowane dane, ruch inwestycyjny w gminie Białosławie w zakresie nowych budynków, w tym budynków mieszkalnych, jest stosunkowo niewielki.

Tab. 9. Ruch budowlany w gminie Białosławie w latach 2018-2022

		2018	2019	2020	2021	2022
Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu						
ogółem	Białosławie	14	20	20	11	13
	powiat	595	518	460	507	411
Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym						
ogółem	Białosławie	10	16	12	14	15
	powiat	441	498	466	494	418
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Białosławie	60,00	43,75	50,00	71,43	60,00
	powiat	66,89	70,28	67,60	68,02	57,66
inne (%)	Białosławie	40,00	56,25	50,00	28,57	40,00
	powiat	33,11	29,72	32,40	31,98	42,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

1.4. Walory przyrodnicze

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną J. Kondrackiego gmina Białosławie położona jest na obszarze mezoregionów Doliny Środkowej Noteci i Pojezierza Południowokrajowego, będących odpowiednio częścią makroregionów Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej i Pojezierza Południowopomorskiego, które to należą do podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego. Ze względu na silne urzeźbienie obszarów położonych w południowo-zachodniej i południowo-wschodniej części gminy, tereny te stanowią kompleksy leśne. Moreny są porozcinane licznymi dolinkami i parowami. Na krawędzi tych dolinek oraz na krawędzi wysoczyzny występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz osuwiska. Na terenie gminy, głównie we wschodniej części, w kompleksie lasów Dębowej Góry, zidentyfikowanych zostało 17 osuwisk, prawie wszystkie są okresowo czynne. W pozostałym krajobrazie gminy wyróżnia się głównie obszary płaskie. Głównym ciekim przepływającym przez teren gminy jest dopływ Noteci – Struga Białosławska. Jej obszar źródłowy znajduje się w miejscowości Jezioro Kosztowskie (gmina Wysoka). Jest to ciek IV rzędu, o długości ok. 16 km. Przepływa przez Jezioro Głębocek i Jezioro Niezychowskie. Na odcinku od osady Kocik Młyn do granicy miejscowości Białosławie, dolina Białosławska stanowi obszar Natura 2000 Struga Białosławska. Omawiany teren cechuje się bardzo dużymi walorami krajobrazowymi. Zlokalizowany jest w zróżnicowanym krajobrazie: w obrębie wysoczyzny morenowej oraz doliny cieku uchodzącego do rzeki Noteci. Spływające wody polodowcowe doprowadziły do powstania licznych wąwozów rozcinających morenę czołową. W obrębie kompleksu leśnego występują niewielkie nisze źródłkowe. Siedliska higrofilne i wodne z podłożem organicznym związane są z doliną cieku. W obrębie ostoi zidentyfikowano 9 typów siedlisk przyrodniczych. Jest to fragment korytarza ekologicznego i ważnego szlaku migracji zwierząt.

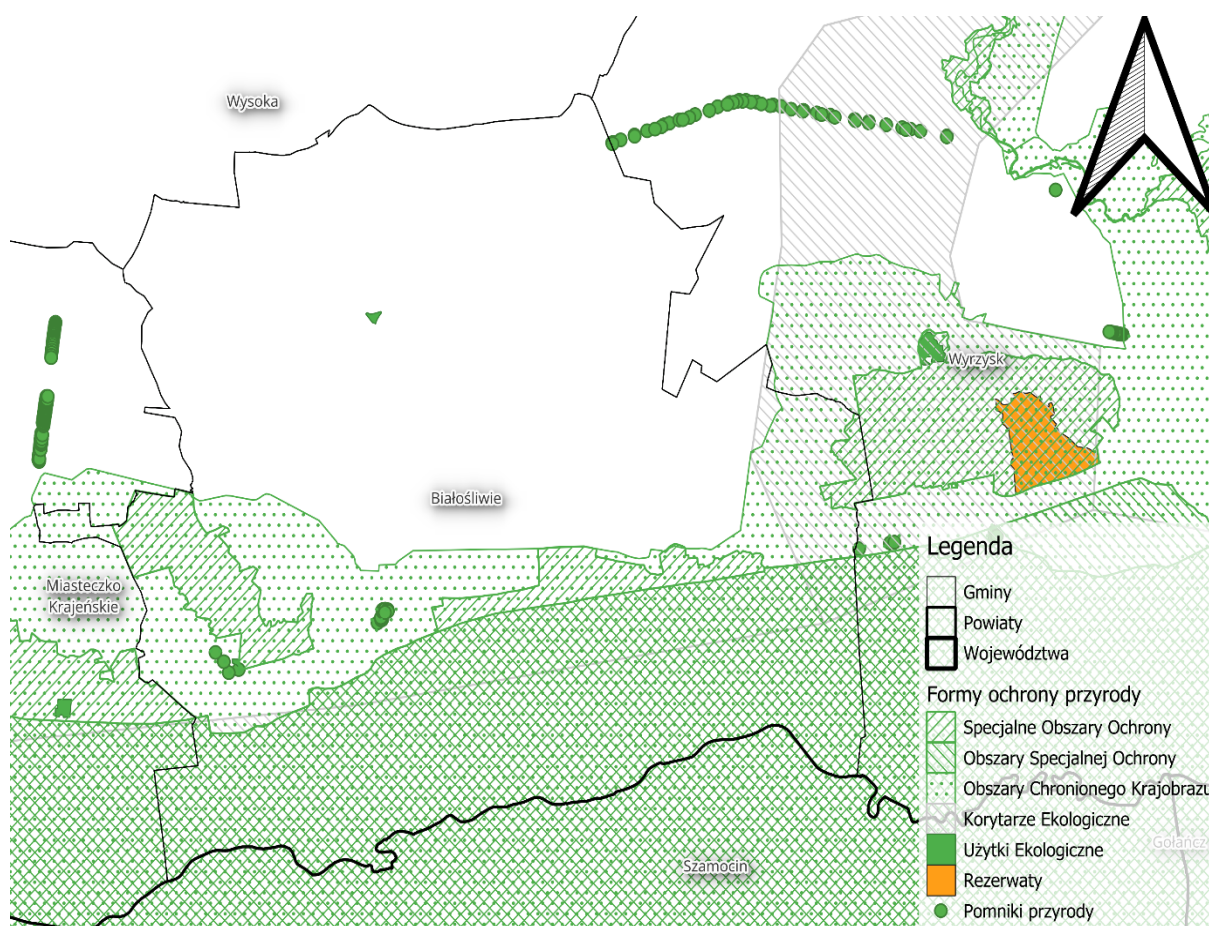
Dolina Noteci jest terenem bardzo cennym przyrodniczo oraz krajobrazowo. Obszar obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Jest to jeden z głównych w Polsce obszarów migracji ptaków oraz jedna z najważniejszych w zachodniej Polsce ostoi bobra i wydry.

Na terenie gminy ochrona przyrody realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody. W gminie Białośliwie są to:

1. Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci – w południowej części gminy;
2. Obszary Natura 2000:
  - 1) Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (dyrektywa ptasia) – w południowej części gminy,
  - 2) Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Dolina Noteci (dyrektywa siedliskowa) – w południowej części gminy,
  - 3) Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Dębowa Góra (dyrektywa siedliskowa) – we wschodniej części gminy,
  - 4) Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Struga Białośliwka (dyrektywa siedliskowa) – w zachodniej części gminy.

Wszystkie powierzchniowe formy ochrony przyrody obejmują około 37,1 km² gminy, co stanowi ok. 49% jej obszaru.

Ryc. 6. Formy ochrony przyrody występujące na terenie gminy Białośliwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ponadto w gminie zlokalizowanych jest 6 pomników przyrody:

1. Głaz narzutowy w parku wiejskim w Białośliwiu;

2. 15 cisów (pomnik wieloobiektowy) zlokalizowanych w parku wiejskim w Białosliwie;
3. Dwa 200-letnie dęby (pomnik wieloobiektowy) zlokalizowane na terenie Leśnictwa Białosliwie;
4. Jednoobiektowy pomnik przyrody zlokalizowany na terenie Leśnictwa Białosliwie;
5. Próchnowisko na terenie Leśnictwa Białosliwie;
6. Pnącze gatunku Bluszcz Pospolity (*Hedera Helix*) o wys. 15 m rosnący na terenie Leśnictwa Białosliwie;

oraz 2 użytki ekologiczne:

1. „Ostoja za figurą” (0,57 ha) – użytek zlokalizowany we wsi Białosliwie. Jest to teren porośnięty cennymi roślinami miododajnymi pośród zwartego drzewostanu;
2. „Niezychowo przy kolejce” (1,74 ha) – użytek zlokalizowany we wsi Niezychowo. Jest to bujnie porośnięty roślinnością głównie trawiasty teren, który stanowi strefę żerowania rzadkich gatunków: żurawia, orlika krzykliwego oraz gęsi gęgawy.

Na terenie gminy Białosliwie występują również gatunki roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową – zgodnie z art. 6 ustawy o ochronie przyrody.

Przez teren gminy przebiegają Międzynarodowy Szlak Rowerowy EURO-ROUTE R-1, który liczy aż 5 117 km i łączy 11 krajów europejskich. Szlak jest oznaczony małymi tabliczkami z zielonym piktogramem roweru i napisem R-1.

Ponadto w granicach gminy Białosliwie przebiegają dwie dydaktyczne ścieżki rowerowe: „Kręta” oraz „Dębowa Góra” (szlak czerwony) – obie znajdują się w Nadleśnictwie Kaczory.

Leśna dydaktyczna ścieżka rowerowa „Kręta” prowadzi przez lasy Leśnictwa Brzostowo w sąsiedztwie miejscowości Białosliwie. Długość ścieżki wynosi około 6,5 km. Swój początek ma w Białosliwie i dalej wiedzie drogą leśną wzdłuż torów kolei wąskotorowej do Kocika Młyna. Dalej skręca na zachód i dochodzi do drogi zwanej „Kręta” prowadzącej do leśniczówki, a następnie wzdłuż Strugi Białosliwka wiedzie z powrotem do punktu początkowego ścieżki. Ścieżkę zmodernizowano w 2019 roku w ramach projektu „Eko-Edukacja w Powiecie Pilskim”, dofinansowanego ze środków Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Tematyka ścieżki ujęta na dziesięciu tablicach to: historia i funkcjonowanie kolei wąskotorowej, tematyka leśna związana z gospodarką leśną tj. między innymi z ochroną przyrody, ochroną lasu, hodowlą lasu, nasiennictwem i selekcją leśną, geologią. Ponadto na trasie ścieżki w sąsiedztwie stacji kolei wąskotorowej Kocik Młyn znajduje się wiatra turystyczna wyposażona w ławki i stoły, pod którą można odpocząć i schronić się w czasie złej pogody.

Z kolei ścieżka dydaktyczna „Dębowa Góra” przebiega częściowo we wschodniej części gminy, na terenie kompleksu leśnego Dębowa Góra. Na trasie całej ścieżki umieszczono sześć tablic, których treść przybliży tematykę nasiennictwa i selekcji drzew, ochrony przyrody na terenie Nadleśnictwa Kaczory rezerwatu przyrody Zielona Góra, Dębowej Góry tj. najwyższego wzniesienia na morenie czołowej, użytków ekologicznych oraz znalezisk archeologicznych w lasach Nadleśnictwa Kaczory.

1.5. Walory kulturowe

Nazwa – Białosliwia znana jest już z pierwszych lat XIII wieku. Po raz pierwszy, w źródłach historycznych, pojawiła się w pergaminowym testamencie Świętosława I z rodu Pałuków, sygnowanym datą 1216 roku. Dokument ten, pisany w języku łańskim, podaje nazwę wsi jako - **Balosliw**. Ustalenie pierwotnej nazwy wsi sprawia pewne trudności, gdyż jej brzmienie w kilkadziesiąt lat później zapisano w dokumencie z 1297 roku jako – **Bialosliwie**, a w dokumencie z 1322 roku jako - **Balosliwie**. W latach

pruskiego zaboru, jak i w czasie II wojny światowej, polska nazwa wsi została zastąpiona niemiecką – Weissenhöhe.

Na obszarze gminy Białośliwie zlokalizowanych jest 168 zabytków ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków oraz 18 w rejestrze zabytków województwa wielkopolskiego, do których zalicza się m.in.:

Białośliwie

- cmentarz katolicki, wpisany do rejestru zabytków pod nr A-708 z 1.10.1990 r.;
- park dworski, datowany na XVIII-XIX wiek, wpisany do rejestru zabytków pod nr A-310/10 z 19.08.1977 r.;
- zespół stacji kolejowych, ul. Dworcowa wpisany do rejestru zabytków pod nr: 41/Wlkp/A z 24.01.2007, który obejmuje: stację kolei szerokotorowej na linii Berlin-Królewiec (dworzec z 1851 r., pocztę z 1861 r., magazyn spedycyjny z 1880 r., 2 nastawnie z 1910 r.) oraz stację Wyrzyskiej Kolei Dojazdowej, wąskotorowej (dworzec z 1895 r., parowozownię z lat 1921-1923, halę napraw wagonów – wybudowaną po 1923 r., stolarnię – wybudowaną po 1923 r., budynek warsztatowo-garażowy – wybudowaną po 1923 r., kuźnię – wybudowaną po 1923 r., budynek zaplecza technicznego z lat 1921-1923 r.).

Krostkowo

- kościół parafialny pw. św. Mikołaja Biskupa z 1865 r., wpisany do rejestru zabytków pod nr: A-513 z 15.02.1985 r.;
- plebania 1892 r., wpisana do rejestru zabytków pod nr: A-724 z 27.05.1992 r.;
- cmentarz katolicki wpisany do rejestru zabytków pod nr.: A-710 z 5.10.1990.

Niezychowo

- park dworski z 2 połowy XIX wieku, wpisany do rejestru zabytków pod nr: A-312 z 19.08.1977 r.;
- szlak kolejowy Wyrzyskiej Kolei Dojazdowej, 1896 (od stacji Białośliwie do stacji Łobzenica, nr rej.: 1167/Wlkp/A z 30.06.2023; od przystanku Niezychowo Zakłady Przemysłowe do mostu na rzece Łobzonka koło przystanku Polinowo (gm. Wyrzysk) wraz ze szlakiem przebiegającym przez most, nr rej.: 1168/Wlkp/A z 30.06.2023).

Ochroną konserwatorską objęty jest również zabytkowy układ ruralistyczny wsi Białośliwie oraz Niezychowo wraz z nawarstwieniami kulturowymi oraz zabudową w gminnej ewidencji zabytków. Ponadto na terenie gminy znajduje się 35 zespołów stanowisk archeologicznych oraz 50 stanowisk poza zespołami.

Wśród miejsc o wysokich walorach turystycznych na terenie gminy wyróżnia się Spichlerz „Wacek”, Park Dworski Raczyńskich w Białośliwiu i Wyrzyską Kolejkę Powiatową.

Spichlerz „Wacek” zlokalizowany przy ul. Podgórznej 69 w Białośliwiu. Jest jednym z trzech spichlerzy wybudowanych w Białośliwiu pod koniec lat osiemdziesiątych XIX wieku. Ich powstanie związane było z prężnie rozwijającym się na tym terenie rolnictwem, a szczególnie produkcją zbożową. W okresie międzywojennym „Wacek” należał do mieszkańca Nakła – o nazwisku Berwald, a po wojnie został upaństwowiony. Jest przykładem budownictwa drewnianego o konstrukcji ryglowej, ze ścianą szkieletową wypełnioną murem z cegły pełnej, stanowiącego charakterystyczny pejzaż wsi i miasteczek na Pomorzu. Powierzchnia zabudowy Spichlerza wynosi 246,90 m², powierzchnia użytkowa – 914,80 m², a kubatura to 2.540,00 m³. W 2013 roku obiekt został poddany rewitalizacji w efekcie czego powstała Izba Zbiorów Regionalnych Białośliwia i Doliny Środkowej Noteci. Zgromadzone tu zbiory

archiwalne i regionalne przedmioty użytkowe to niezwykle cenna lekcja historii dla odwiedzających to miejsce. Unikalny klimat tego miejsca sprawia, że jest doskonałym miejscem dla różnorodnych koncertów i wystaw, które cyklicznie organizuje lokalna instytucja kultury.

Park Dworski Raczyńskich w Białosławiu jest elementem dawnego zespołu dworsko-parkowo-folwarcznego, w jego skład wchodzi także dom administratora folwarku (obecnie obiekt przedszkola) oraz dom kowala i kołodzieja (obecnie dom mieszkalny). Folwark białosławski istniał od XVI wieku i należał do dóbr właścicieli wsi. Od 1768 roku, w konsekwencji zawartego małżeństwa, wszedł on w posiadanie Kazimierza Raczyńskiego. Z chwilą pierwszego rozbioru Polski majątek znalazł się pod panowaniem pruskim i został wykupiony przez rząd z rąk dotychczasowych właścicieli – Raczyńskich, a następnie jako domena państwowa był wdzierżawiony administratorom pruskim, najczęściej zasłużonym urzędnikom i oficerom. W Parku Dworskim Raczyńskich w Białosławiu znajduje się skupisko pomnikowych cisów oraz potężny polodowcowy głąz narzutowy, z którym związana jest miejscowa legenda. Park jest dla mieszkańców wsi Białosławie miejscem szczególnym, stanowi prawdziwą wartość historyczną i przyrodniczą. Jest miejscem rodzinnych spacerów i wypoczynku na łonie przyrody. W parku umiejscowiona jest kolumna upamiętniająca obchody 800-lecia, a w niej kapsuła czasu dokumentująca wszystkie wydarzenia jubileuszowe.

Wyrzyska Kolejka Powiatowa w Białosławiu – historia Wyrzyskich Kolei Powiatowych zaczęła się z końcem XIX wieku. W lutym 1895 roku został zapoczątkowany transport pasażerski i pocztowy na pierwszej linii z Białosławia do Łobżenicy, która liczyła 29,2 km długości. W kolejnych latach sieć została rozbudowana oraz, co ważne, połączona z Bydgoską Koleją Wąskotorową. Z początkiem XX wieku całkowita długość linii Wyrzyskiej Kolei wynosiła ponad 150 km (jedna z najdłuższych sieci kolei wąskotorowych we wschodniej części Rzeszy Niemieckiej). W latach 70-tych „wąskotorówki” zaczęły być marginalizowane przez transport drogowy, w tym samochodowy. Sukcesywnie kolejne odcinki były zamykane, aby ostatecznie w 1994 roku całkowicie zlikwidować ruch. W latach 2000-2001 zasoby tej kolei zostały przekazane powiatowi pilskiemu. Założono Towarzystwo Wyrzyskiej Kolei Powiatowej, której zadaniem było ocalenie i użytkowanie zachodniej części sieci kolei w powiecie pilskim. W październiku 2002 roku wyjechały pierwsze turystyczne składy na trasie z Białosławia do Nieżychowa. Linia między Białosławiem a Łobżenicą z odnogami Czajcze-Wysoka, są najstarszymi w całym regionie i nadal z możliwością do użycia. Stare budynki kolejowe w Białosławiu, Nieżychowie, Czajczu, Wysoczce, Wysokiej i Łobżenicy zostały zachowane do dnia dzisiejszego. W Białosławiu istnieje dawna infrastruktura stacji z lokomotywnią, wagonownią oraz budynkami warsztatowymi i gospodarczymi. Jest ona ciekawostką na skalę europejską, m.in. z tego względu, że stacja znajduje się na trzech poziomach, a ponadto istnieją sploty torów o różnej szerokości: 1435 mm/600 mm/785 mm. Zasadnicza część kolei ma rozstaw 600 mm, co jest jednym z najwęższych rozstawów szyn, który był użytkowany w regularnych kolejach pasażerskich i towarowych. Wyrzyska Kolejka Powiatowa, przebiegająca m.in. przez gminę Białosławie, wykorzystywana jest do regularnych połączeń pasażerskich (w sezonie wiosna-lato-jesień) oraz do przewozów dla zorganizowanych grup turystycznych. Towarzystwo „Wyrzyska Kolejka Powiatowa” zarządza wąskotorową linią kolejową Białosławie - Zakłady Przemysłowe o szerokości toru 600 mm i długości 12,200 km na odcinku od stacji Białosławie Wąskotorowe w km 0,300 do stacji Zakłady Przemysłowe w km 12,500 (na podstawie Świadectwa Bezpieczeństwa wydanego przez Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego). Sieć Wyrzyskiej Kolei Powiatowej (z 1895 r.) umożliwia korzystanie z przystanków: Białosławie, Kocik Młyn, Pobórka Wielka, Nieżychowo, Nieżychowo Zakłady Przemysłowe. Pociągi prowadzone są trakcją parową i spalinową.

Obecnie, w użytkowaniu jest 12-kilometrowa część najstarszej trasy kolei z Białosławia do Nieżychowa. Okazjonalnie organizowane są przejazdy na całej trasie Białosławie – Łobżenica oraz na odcinku Czajcze – Wysoka. Na wiosnę 2016 roku miłośnicy kolei przy pomocy okolicznych mieszkańców przywrócili do użytkowania następny odcinek kolei od Zakładów Przemysłowych w Nieżychowie przez

Młotkówko do Polinowa (przy zabytkowym „czerwonym moście” na Łobżonce). Tym samym po 22 latach zawieszenia ruchu kolej ponownie pojawiła się na tym szlaku. Istnieje możliwość objazdu całej trasy nawet do Łobżenicy i to nie tylko pociągiem ciągniętym przez lokomotywę spalinową, ale również przez parowóz. Można zorganizować także przejazdy dreżyną ręczną. W sezonie letnim pociągi jeżdżą na trasie z Białośliwia do Pobórki.

Powstanie kolei wąskotorowej ma ścisły związek z rozwojem gospodarczym tych terenów na przełomie XIX i XX wieku. Inicjatorem budowy kolei był właściciel Niezychowa – Roman Komierowski. Kolej ta przede wszystkim łączyła majątki ziemskie, służąc przede wszystkim do transportu płodów rolnych. Na linii kolei znajdowały się także 2 cukrownie. Jedna z nich działała w Niezychowie. Towary były dostarczane min. do Białośliwia – dalszy transport odbywał się koleją Berlin-Królewiec. Powstało także ważne połączenie z portem rzeczny Notocko – znajdującym się blisko obecnego mostu na DW190 – w gminie Białośliwie.

Wyrzyska Kolejka Powiatowa (w przeszłości część Bydgosko-Wyrzyskich Kolei Dojazdowych) o rozstawie toru 600 mm kursuje na odcinku Białośliwie – Kocik Młyn – Pobórka (6,2 km). Każdego roku organizowany jest również Zlot Miłośników Kolejek Wąskotorowych w Białośliwiu. Dodatkowo istnieje możliwość zamówienia przewozów specjalnych. Operatorem infrastruktury kolei wąskotorowej jest Towarzystwo Wyrzyska Kolej Powiatowa.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Gmina Białośliwie jest jednostką o charakterze rolniczym, stąd znaczna część ludności związana jest z działalnością rolniczą. Są to zarówno osoby prowadzące gospodarstwa rolne, właściciele gruntów rolnych, członkowie ich rodzin, jak i pracownicy sezonowi, zatrudniani zwłaszcza w gospodarstwach sadowniczych w okresie zbiorów owoców. Poniższa tabela przedstawia liczbę pracujących w gospodarstwach rolnych wg płci w gminie Białośliwie, wg danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 roku. Zarówno w kategorii gospodarstwa rolne ogółem oraz w kategorii gospodarstwa indywidualne większość zatrudnionych stanowili mężczyźni.

Tab. 10. Zatrudnieni w gospodarstwach rolnych w gminie Białośliwie w 2020 roku

gospodarstwa rolne ogółem	ogółem	786
	mężczyźni	465
	kobiety	321
gospodarstwa indywidualne	ogółem	751
	mężczyźni	437
	kobiety	314

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poszerzając analizę indywidualnych gospodarstw biorąc pod uwagę główne źródła utrzymania, w zdecydowanej większości gospodarstw domowych (190, co stanowi 61,7%), ponad 50% dochodów ogółem pochodziło z działalności rolniczej. W przypadku 63 gospodarstw (20,5%), główne źródło utrzymania to praca najemna, a dla 31 gospodarstw domowych (10,1%) głównym źródłem utrzymania były dochody z emerytury i renty. Szczegółowe przedstawienie głównych źródeł utrzymania indywidualnych gospodarstw rolnych zawiera poniższa tabela.

Tab. 11. Główne źródła utrzymania w indywidualnych gospodarstwach rolnych 2 gminie Białosławie w 2020 roku

	Liczba	Udział (%)
gospodarstwa domowe, w których ponad 50% dochodów ogółem stanowiły dochody z działalności rolniczej	190	61,7
gospodarstwa domowe, w których ponad 50% dochodów ogółem stanowiły dochody z działalności pozarolniczej	21	6,8
gospodarstwa domowe, w których ponad 50% dochodów ogółem stanowiły dochody z pracy najemnej	63	20,5
gospodarstwa domowe, w których ponad 50% dochodów ogółem stanowiły dochody z emerytury i renty	31	10,1
gospodarstwa domowe, w których ponad 50% dochodów ogółem stanowiły dochody z niezarobkowych źródeł utrzymania poza emeryturą i rentą	3	1,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ogólny wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Białosławie znajduje się na wyższym poziomie od krajowego. Wskaźnik opiera się na następujących elementach: jakości i przydatności rolniczej gleb, agroklimatu, rzeźby terenu i warunków wodnych. Elementy te są bardzo korzystne dla rozwoju produkcji rolnej. Na rozwój sadownictwa duży wpływ ma agroklimat wraz z południową wystawą stoków. Wysoki wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wskazuje na szczególne predyspozycje gminy do rozwoju intensywnej produkcji rolniczo-sadowniczej.

Należy zaznaczyć, że sadownictwo odgrywa ważną rolę w gospodarce gminy Białosławie. W uprawach sadowniczych większość stanowią jabłonie, wiśnie, czereśnie i śliwy. W Pobórcie Wielkiej zlokalizowane jest Regionalne Centrum Sadownictwa. Instytucja razem z gminą Białosławie jest współorganizatorem corocznego wydarzenia Regionalne Święto Sadowników, a także wydarzenia Krajeńskie Spotkania Sadownicze. Gmina Białosławie zajmuje pierwsze miejsce w powiecie pilskim pod względem upraw sadowniczych, które prowadzone są na 1340 hektarach.

Poza sadownictwem i pozostałą produkcją roślinną, istotną rolę w produkcji rolnej gminy Białosławie ma produkcja zwierzęca. Większość gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie utrzymuje bydło (66 gospodarstw). 20 gospodarstw utrzymuje świnie, a 45 drób, przy czym aż 43 z nich utrzymuje nioski kurze do produkcji jaj konsumpcyjnych. Należy przy tym zaznaczyć, że o ile pogłowie bydła wzrosło w stosunku do danych z roku 2010, to pogłowie trzody chlewnej (świń) zmniejszyło się na przestrzeni ostatnich lat, i trend ten dalej postępuje, co widoczne jest na terenie całego kraju.

Tab. 12 Gospodarstwa utrzymujące zwierzęta gospodarskie w gminie Białosławie w 2020 roku

	Liczba gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie	Pogłowie zwierząt
bydło ogółem	66	4 066
bydło - krowy	47	1 346
świnie ogółem	20	1 577
świnie - lochy na chów	19	170
drób ogółem	45	30 705
drób kurzy razem	44	27 661
nioski kurze do produkcji jaj konsumpcyjnych	43	27 461

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych w gminie Białosławie i powiecie pilskim zaprezentowana została w poniższej tabeli. Największy udział w gminie dotyczył gospodarstw

w przedziale 1-5 ha (33%), a w powiecie 15 ha i więcej (39%). Warto jednak zaznaczyć, że gospodarstwa powyżej 15 ha w gminie Białosławie również stanowią duży udział (30%). Z kolei najmniejszy udział zarówno w gminie jak i w całym powiecie dotyczył gospodarstw rolnych o powierzchni do 1 ha włącznie (kolejno 3% i 2%).

Tab. 13. Struktura obszarowa gospodarstw w gminie Białosławie i powiecie pilskim

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	Białosławie		Powiat pilski	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział
ogółem	352	100%	2 975	100%
do 1 ha włącznie	10	3%	61	2%
1 - 5 ha	117	33%	839	28%
5 - 10 ha	75	21%	476	16%
10 - 15 ha	46	13%	429	14%
15 ha i więcej	104	30%	1 170	39%
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego dla użytków rolnych (ha)	15,30		24,72	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu pilskiego w latach 2018 i 2022. Łączna liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w gminie Białosławie w 2022 roku wyniosła 394, na przestrzeni lat 2018-2022 nastąpił wzrost tychże podmiotów o 68. Pomimo trendu wzrostowego, należy wskazać, że udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Białosławie we wszystkich zarejestrowanych podmiotach powiatu pilskiego jest niski i wynosi 2,7%. Wśród wszystkich gmin powiatu pilskiego, niższy udział występuje jedynie w gminie Miasteczko Krajeńskie (1,8%).

Tab. 14. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie pilskim w latach 2018-2022

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
Powiat pilski	13 171	100,0%	14 439	100,0%	1 268
Piła	8 560	65,0%	9 043	62,6%	483
Białosławie	326	2,5%	394	2,7%	68
Kaczory	579	4,4%	687	4,8%	108
Łobżenica	536	4,1%	609	4,2%	73
Miasteczko Krajeńskie	228	1,7%	262	1,8%	34
Szydłowo	954	7,2%	1 187	8,2%	233
Ujście	649	4,9%	723	5,0%	74
Wyrzysk	972	7,4%	1 101	7,6%	129
Wysoka	367	2,8%	433	3,0%	66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Do największych przedsiębiorstw zlokalizowanych w granicach gminy Białosławie należą:

- Bembnista Transport Sp. z o.o. Sp. Kom.; ul. Podgórna 78, 89-340 Białosławie (firma transportowa);

- BARKAM s.c. J.D.B. Stalka; Osiedle Leśne 9, 89-340 Białośliwie (hurtownia artykułów tapicerskich);
- FW Minkwicz Paweł Minkwicz; ul. 4 stycznia 25, 89-340 Białośliwie (hurtownia materiałów budowlanych);
- Przedsiębiorstwo DAMIS-POL Michał Stachowiak (zakład produkcyjny); ul. Braniewicza 3, 89-340 Białośliwie (hurtownia mięsa i wędlin);
- Suder and Suder Sp. z o.o. Centrum Logistyczne Pobórka Wielka; Pobórka Wielka 35a, 89-340 Białośliwie (centrum logistyczno-dystrybucyjne);
- PSB Mrówka-Łuszkiewicz; ul. Podgórna 1A, 89-340 Białośliwie (sklep budowlano-remontowy);
- Polfurnitur Sp. z o.o.; ul. Leśna 1, 89-340 Białośliwie (produkcja lameli dębowych).

Do większych pracodawców w gminie należą również Urząd Gminy oraz pozostałe jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego.

Wśród wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy Białośliwie, największa część z nich działa w handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych (95 podmiotów, stanowiących 24% wszystkich), budownictwa (63 podmiotów, stanowiących 16% wszystkich) oraz w przetwórstwie przemysłowym (48 podmiotów, 12%).

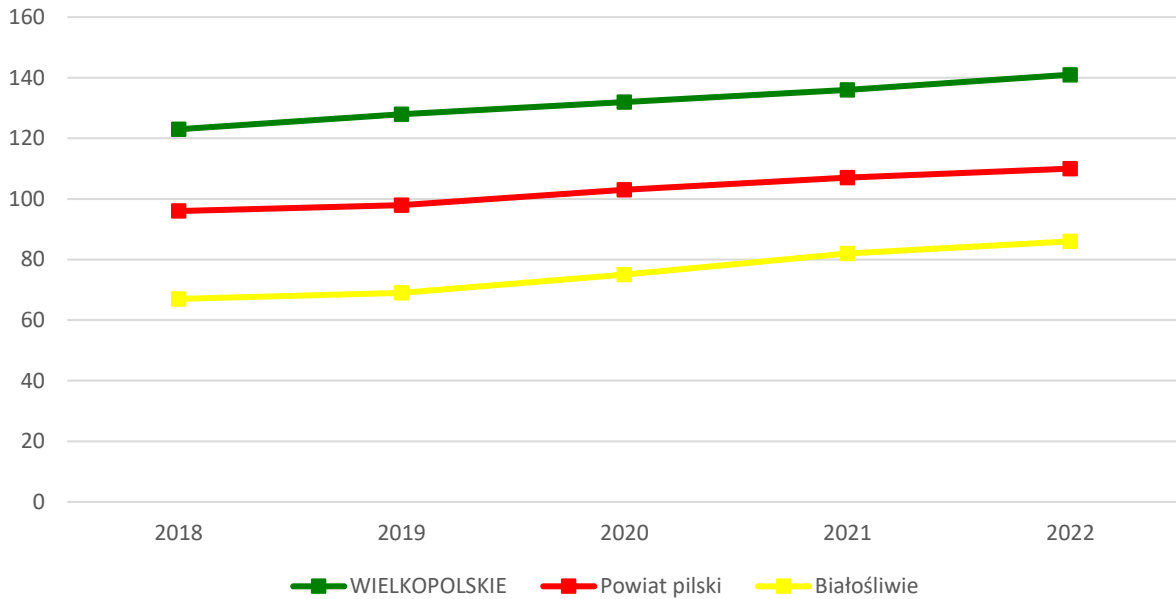
Tab. 15. Podmioty działające na terenie gminy Białośliwie w 2022 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	18	5%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	48	12%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%
SEKCJA F Budownictwo	63	16%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	95	24%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	29	7%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	6	2%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	1%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6	2%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22	6%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8	2%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	2%
SEKCJA P Edukacja	9	2%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	18	5%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	2%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	42	11%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższy wykres przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Białośliwie na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego. Odczytać z niego można, że średnia gminna jest wyraźnie niższa od średniej

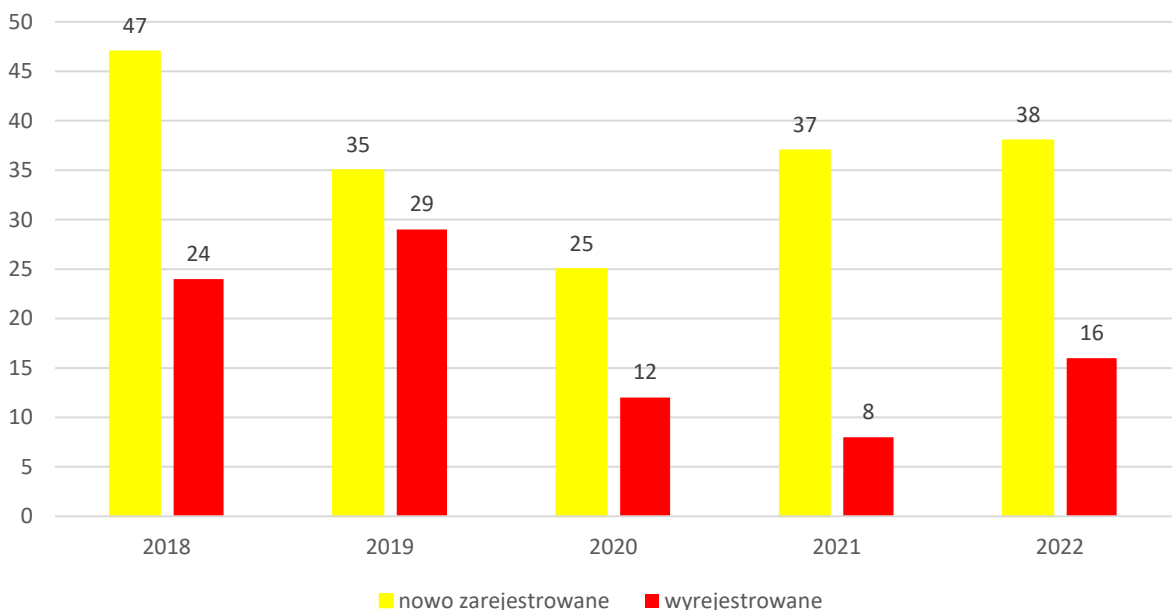
powiatowej i wojewódzkiej, co wskazuje na relatywnie niski poziom przedsiębiorczości w gminie Białośliwie w odniesieniu do grupy porównawczej.

Ryc. 7. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Białośliwie na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównanie liczby podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych w REGON w gminie Białośliwie w latach 2018-2022 wskazuje, że w całym analizowanym okresie zauważalny jest dodatni bilans podmiotów, natomiast w porównaniu do 2018 roku (47) liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w 2022 roku spadła (38). Najniższą liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów odnotowano w 2020 roku, co spowodowane było niekorzystną sytuacją gospodarczą będącą skutkiem pandemii koronawirusa.

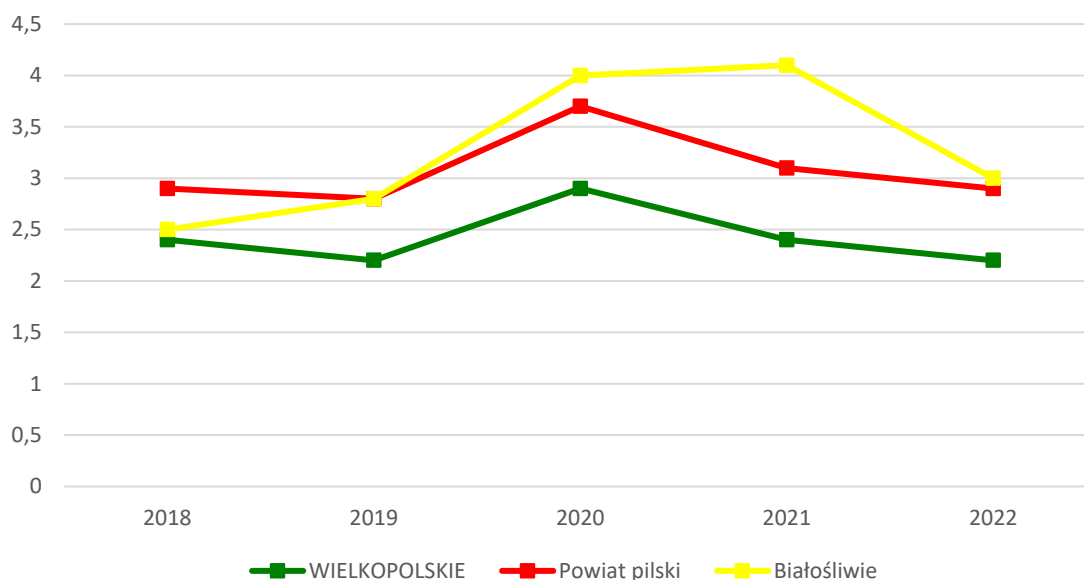

Ryc. 8. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie gminy Białośliwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Kondycja gospodarki lokalnej ma bezpośredni wpływ na dynamikę rozwoju rynku pracy na obszarze całej gminy. Na poniższym wykresie przedstawiono kształtowanie się udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, zamieszkujących gminę Białośliwie w latach 2018-2022, na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego. Od 2019 roku dane wskazują na wyższy udział bezrobotnych w gminie, aniżeli średnia powiatowa i wojewódzka. Warto zaznaczyć jednak, że od 2021 roku występuje tendencja spadkowa. Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na obszarze gminy Białośliwie spada, co jest pozytywnym zjawiskiem społecznym i gospodarczym.

Ryc. 9. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Białośliwie na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrzenie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców gminy w wodę oraz za odprowadzanie ścieków komunalnych z terenu gminy jest gmina Białośliwie (nie została powołana inna jednostka organizacyjna gminy świadcząca usługi w tym zakresie). Długość czynnej sieci wodociągowej wg stanu na 31.12.2022 r. wynosiła 60 km, natomiast system kanalizacyjny gminy tworzą kolektory o łącznej długości 44,2 km. Do najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej należą: wymiana wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy, rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na powstających terenach zabudowy mieszkaniowej.

W gminie funkcjonuje aglomeracja kanalizacyjna (aglomeracja Białośliwie). Miejscowości gminne tworzące aglomeracje to:

- Białośliwie;
- Dworzakowo;
- Pobórka Wielka;
- Krostkowo;
- Dębówko Nowe.

Poza wyznaczoną aglomeracją kanalizacyjną, na terenie gminy Białośliwie znajdują się również sieci kanalizacyjne w części miejscowości Niezychowo i Niezychówko.

Gminna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w miejscowości Białośliwie (ul. Braniewicza 32). Przepustowość oczyszczalni wynosi:

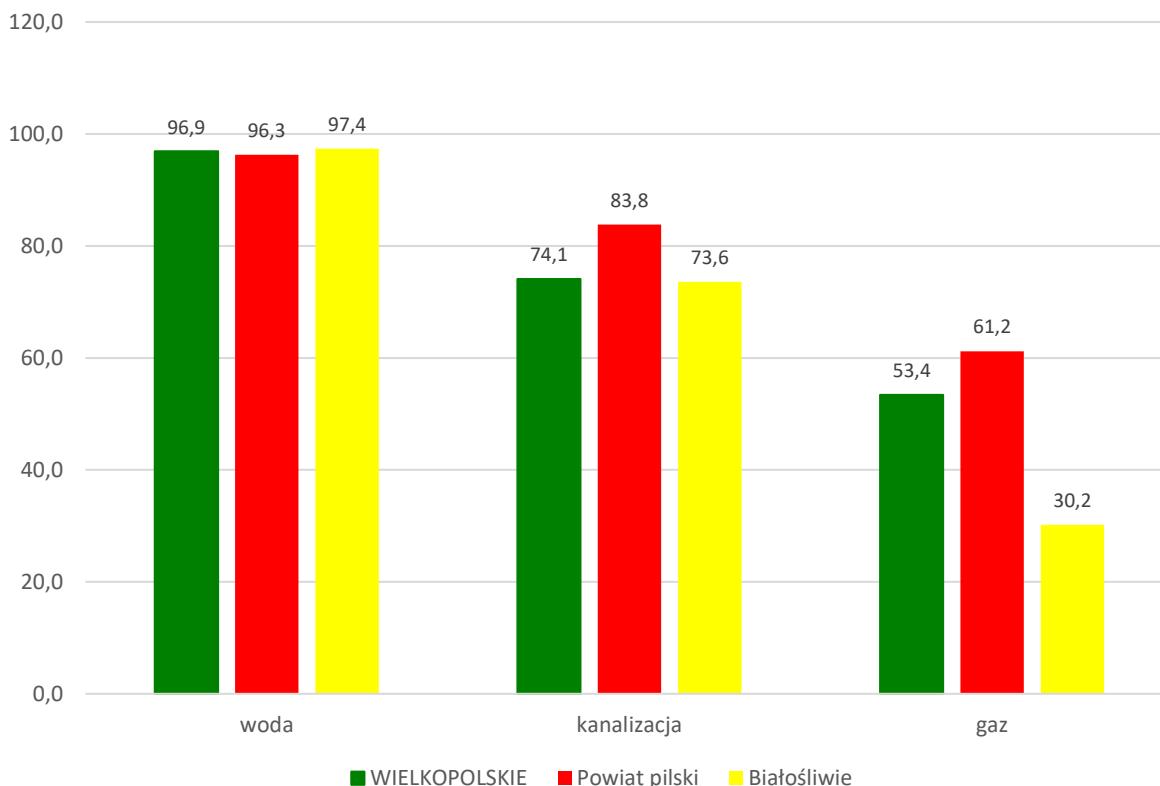
- średnia przepustowość [m³/d]: 615;
- maksymalna przepustowość [m³/d]: 856;
- maksymalna roczna przepustowość [m³/rok]: 311 454,5 m³/rok.

W najbliższych latach gmina Białośliwie planuje przeprowadzić modernizację oczyszczalni ścieków.

Łączna długość sieci gazowej na terenie gminy Białośliwie wynosi 21,13 km. Na koniec 2022 roku stan przyłączy gazowych prezentował się następująco:

- przyłącza aktywne i nieaktywne – 549 szt.;
- aktywne mieszkalne – 273 szt., niemieszkalne – 19 szt.;
- nieaktywne mieszkalne – 249 szt., niemieszkalne – 8 szt.

Poniższy wykres prezentuje udział korzystających z instalacji sieciowych w gminie Białośliwie w 2022 roku na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego. Wynika z niego, że gmina jest niemal w całości zaopatrzona w sieć wodociągową (97,4%). Jest to poziom wyższy od powiatowego (96,3%) i wojewódzkiego (96,9%). W zakresie sieci kanalizacyjnej udział korzystających z tego typu infrastruktury jest niższy (73,6%) od poziomu powiatowego (83,8%) i poziomu wojewódzkiego (74,1%). Analogiczna sytuacja dotyczy udziału korzystających z instalacji gazowych (gmina Białośliwie – 30,2%, powiat pilski – 61,2%, województwo wielkopolskie – 53,4%).

Ryc. 10. Udział korzystających z instalacji sieciowych w gminie Białośliwie w 2022 roku na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie gminy zlokalizowane są trzy stacje bazowe - wieże telefonii komórkowej (jedna w Krostkowie w technologii 5G oraz dwie w Białośliwiu). Przez teren gminy przebiega linia światłowodowa z Miasteczka Krajeńskiego przez Białośliwie, Dębówko Nowe, Pobórkę Wielką, Niezychowo, Krostkovo, do Wyrzyska. Głównymi operatorami sieci internetowej w gminie Białośliwie są: Orange Polska S.A. oraz Wielkopolska Sieć Szerokopasmowa. Dostęp do Internetu umożliwiony jest również kanałem radiowym.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

W gminie Białośliwie podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych jest Związek Międzygminny Piłski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

Wywozy odpadów komunalnych w pięciu frakcjach realizowane są w następującej częstotliwości:

- odpady zmieszane (co dwa tygodnie);
- plastik (co dwa tygodnie);
- papier (co dwa tygodnie);
- szkło (co cztery tygodnie);
- odpady bio (w okresie wiosna-jesień co tydzień, w okresie zimowym raz w miesiącu).

Obecnie na terenie gminy Białośliwie nie funkcjonuje żaden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Raz na kwartał organizowana jest natomiast zbiórka odpadów problemowych (odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny, opony a także odpady z drobnych remontów z gospodarstw domowych). Mieszkańcy gminy Białośliwie mogą również korzystać z PSZOK-u zlokalizowanego w miejscowości Grabówno (gmina Miasteczko Krajeńskie). W 2024 roku planowana jest budowa takiego obiektu – inwestycja realizowana będzie przez Związek Międzygminny Piłski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

Na potrzeby opracowania diagnozy przeanalizowano stan gospodarki odpadami w gminie Białośliwie w latach 2018-2022. Pomimo wzrostu liczby mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, na przestrzeni analizowanych lat masa odpadów komunalnych odbieranych z terenu gminy spadła (w 2018 roku – 1 865,5 Mg, w 2022 roku – 1 538,16 Mg). Należy jednak zaznaczyć, że spadek zaobserwowano tylko dla odpadów zmieszanych (w 2018 roku – 1 611,9 Mg, w 2022 roku – 983,98 Mg), co jest pozytywnym trendem. W zakresie odbieranych odpadów segregowanych nastąpił wzrost (w 2018 roku – 253,6 Mg, w 2022 roku – 554,18 Mg). Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów w analizowanym okresie wzrósł z 14% do 36%. Ilość zebranych odpadów na mieszkańca spadła z poziomu 0,5 Mg do 0,41 Mg.

Analizie poddano poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (brak przekroczeń wymaganych poziomów w latach 2018-2020), poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (przekroczenie wymaganego poziomu w roku 2018, brak przekroczeń poziomów w latach 2019-2021) oraz poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (przekroczenie wymaganego poziomu w roku 2018, brak przekroczeń poziomów w latach 2019-2021). Pozytywnym trendem jest to, iż w gminie w latach 2021-2022 osiągnięty

był wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia zarówno papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, jak i odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Gmina Białosłiwie posiada opracowany Program Ochrony Środowiska dla gminy Białosłiwie na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029. Na podstawie dokonanego opisu stanu środowiska oraz przeprowadzonej analizy SWOT dla poszczególnych obszarów interwencji zidentyfikowano następujące najważniejsze problemy środowiskowe na terenie gminy Białosłiwie, które priorytetowo wymagają podjęcia działań naprawczych/zapobiegawczych w ramach niniejszego Programu (kluczowe obszary interwencji):

- występowanie przekroczeń dopuszczalnych standardów jakości powietrza;
- zła jakość wód powierzchniowych;
- silne zagrożenie suszą;
- wysoki udział zmieszanych odpadów komunalnych odbieranych z terenu gminy.

W Programie wykazano powiązania przyjętych celów środowiskowych z obowiązującymi dokumentami strategicznymi rangi krajowej wojewódzkiej i powiatowej. W ramach Programu przyjęto do realizacji m.in. następujące kierunki działań:

- zmniejszenie powierzchniowej (niskiej) emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- zmniejszenie liniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego;
- utrzymywanie natężenia pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych poziomów;
- przeciwdziałanie skutkom suszy oraz powodzi i podtopieniom;
- poprawa i ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
- ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym;
- racjonalna gospodarka odpadami komunalnymi;
- ochrona obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym;
- ochrona zasobów leśnych gminy;
- ochrona walorów przyrodniczych obszarów zurbanizowanych.

W dokumencie wskazano i opisano również możliwości pozyskania dofinansowania na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska, opisano system zarządzania i monitorowania wdrażania Programu, który opiera się na sporządzeniu raportów z wykonania zaplanowanych zadań (w cyklach 2-letnich) oraz wskazano rozwiązania służące ograniczeniu negatywnego oddziaływania na środowisko zaplanowanych do realizacji inwestycji.

W zakresie aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, na obszarze gminy Białosłiwie obowiązuje Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Białosłiwie na lata 2022-2032.

Według Bazy Azbestowej do końca listopada 2023 roku na terenie gminy Białosłiwie zinwentaryzowano 3 215 654 kg materiałów azbestowych i unieszkodliwiono 498 704 kg.

Do najważniejszych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych na terenie gminy Białosłiwie w ostatnich latach należą decyzje dotyczące następujących inwestycji:

- Budowa Elektrowni Słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce o nr ew. 65 (obręb 7) w miejscowości Pobórka Mała;
- Budowa budynku hodowlanego do chowu 76 szt. krów mlecznych z halą udojową;
- Wykonanie otworu hydrogeologicznego Nr 1 z przeznaczeniem na studnię mającą stanowić ujęcie wód podziemnych w miejscowości Białośliwie;
- Budowa instalacji fotowoltaicznej o łącznej mocy 0,5 MW pn.: Elektrownia Fotowoltaiczna w Krostkowie;
- Budowa elektrowni fotowoltaicznej TOMASZEWO o maksymalnej mocy przyłączeniowej 1,0 MW na działkach o numerach ewidencyjnych 68/2, 68/3 obręb Tomaszewo;
- Wykonanie ujęcia wód podziemnych w miejscowości Białośliwie (osoba fizyczna).

Gmina Białośliwie prowadzi ewidencję źródeł ciepła. W 2022 roku dominującym źródłem ciepła było paliwo stałe (pochodzące ze spalania węgla, miału i ekogroszku) – 65,2%. W mniejszym stopniu wykorzystywanym źródłem energii była energia elektryczna – 16,8%, gaz – 14,3%, inne – 2,5% oraz OZE – 1,1%. W granicach gminy nie występuje sieć ciepła.

Tab. 16. Ewidencja źródeł ciepła w gminie Białośliwie według stanu na 2022 rok

Wyszczególnienie źródeł ciepła na podstawie przeprowadzonej ewidencji:	Liczba źródeł ciepła
Stałe (węgiel, miał, ekogroszek)	1428
Gaz	313
Energia elektryczna	368
Sieć ciepła	brak
OZE	25
inne	55

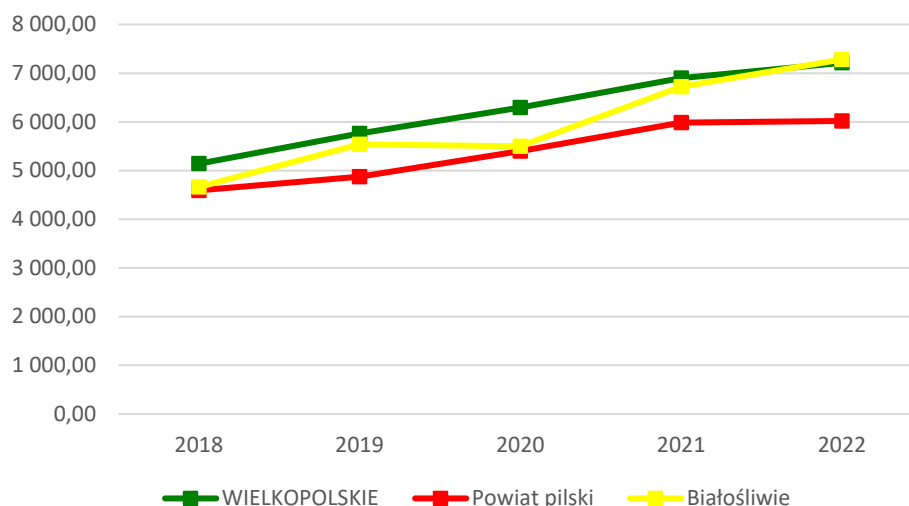
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

W latach 2018-2022 dochody budżetu gminy Białośliwie regularnie rosły. Największy wzrost dochodów gminnych ogółem nastąpił w latach 2020-2021 i wynosił ponad 5,5 mln zł.

Na poniższym wykresie przedstawiono dynamikę zmian średnich dochodów ogółem na 1 mieszkańca w gminie Białośliwie na tle województwa wielkopolskiego i powiatu pilskiego w latach 2018-2022. Zauważyć można, że we wszystkich analizowanych jednostkach średnie dochody na 1 mieszkańca systematycznie rosły. Wskaźnik dla gminy Białośliwie we wszystkich latach był wyższy od średniej powiatowej, a w 2022 roku przewyższył średnią wojewódzką.

Ryc. 11. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w gminie Białosławie na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

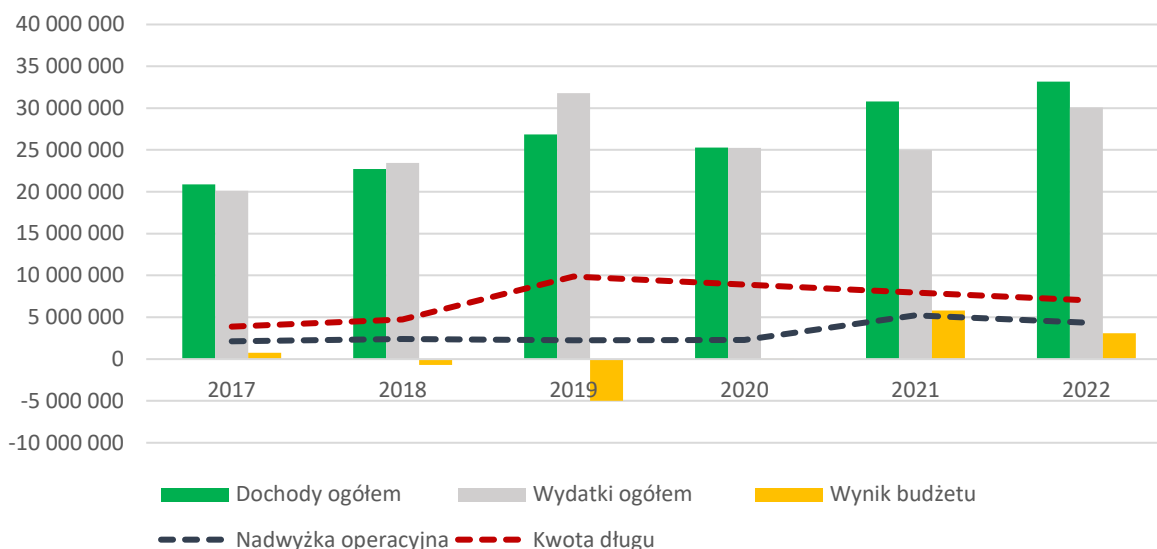
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Największy udział wśród dochodów ogółem gminy stanowią dochody bieżące. W latach 2018-2022 stanowiły one średnio 95,3%, na przestrzeni analizowanego okresu zauważalny jest niewielki wzrost udziału (w 2018 r. – 98,3%, natomiast w 2022 r. – 99%). Zauważalny jest natomiast spadek udziału dochodów majątkowych w dochodach ogółem, co stanowi jeden ze wskaźników rozwoju gminy (w 2018 – 1,7%, w 2022 r. – 0,9%; należy jednak zaznaczyć, że w latach 2019 oraz 2021 udział był relatywnie wysoki – kolejno 10,2% oraz 7%). Poza środkami finansowymi pochodzącymi z subwencji ogólnej oraz dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące, znaczną rolę w formowaniu regularnego wzrostu dochodów ogółem stanowią środki pochodzące z pozostałych dochodów bieżących, w tym z podatku od nieruchomości.

Jednocześnie w okresie 2018-2022 wzrastały wydatki bieżące gminy Białosławie. Na przestrzeni analizowanych lat różnica wydatków bieżących wyniosła ponad 8,5 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, jednak ważne jest, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących.

W latach 2018-2020 nadwyżka operacyjna wynosiła średnio 3 313 147,60 zł. Na przestrzeni analizowanego okresu zauważalny jest wzrost (w 2018 roku nadwyżka operacyjna wyniosła 2 402 988,37 zł, stanowiąc 10,56% dochodów ogółem, natomiast w 2022 roku jej wysokość wyniosła 4 336 662,02 zł i stanowiła 13,16% dochodów ogółem; warto zaznaczyć, że największa wysokość dotyczyła 2021 roku – 5 232 225,00 zł, stanowiąc 16,99% dochodów ogółem).

Ujemny wynik budżetu nastąpił w latach 2018 i 2019, wynosił odpowiednio -705 711,16 zł i -4 967 939,80 zł. Tak niski wynik w 2019 roku spowodował konieczność zaciągnięcia dodatkowych zobowiązań, przez co kwota długu zwiększyła się do 9,8 mln zł. Od tego roku wartość ta maleje – w 2022 roku wynosiła 7,1 mln zł.

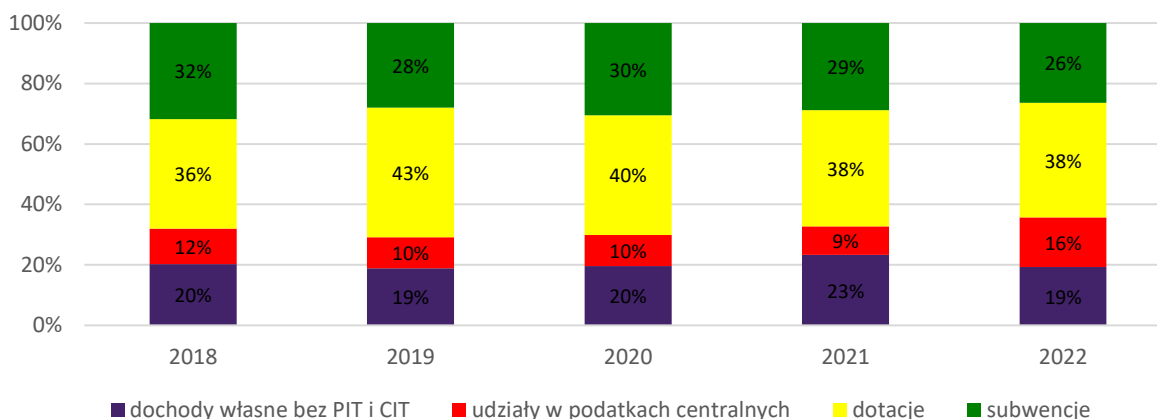

Ryc. 12. Wykonanie budżetu gminy Białośliwie w latach 2018-2022
 Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Na dochody budżetowe jednostek samorządu terytorialnego składają się: dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa. Najważniejszą składową budżetu gminy są dochody własne, obejmujące przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczowe dla gminy ze względu na to, że może ona wpływać na ich wysokość, m.in. poprzez określanie stawek podatkowych, wprowadzanie ulg i zwolnień czy umarzanie należności. Dzięki temu jednostka samorządowa może kształtować wysokość swoich dochodów oraz oddziaływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować miejscową gospodarkę.

Poniższy wykres prezentuje strukturę dochodów gminy Białośliwie w latach 2018-2022. Zauważyć można, że największy udział wśród dochodów stanowią wpływy z dotacji (w analizowanym okresie wzrost z 36% do 38%). Na drugim miejscu wśród dochodów znajdują się dochody z subwencji, należy jednak zaznaczyć, że w analizowanym okresie nastąpił spadek (z 32% w 2018 roku do 26% w 2022 roku). Mniejszy udział dotyczy dochodów własnych bez PIT i CIT oraz udziałów w podatkach centralnych. Wynika z tego, że gmina Białośliwie posiada stosunkowo niską samodzielność finansową, przez co wpływ na kształtowanie struktury i wysokości dochodów jest ograniczony.

Ryc. 13. Struktura dochodów gminy Białośliwie w latach 2018-2022
 Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Na dochody podatkowe samorządu gminnego składają się podatki lokalne i udział w podatkach centralnych należnych tym podmiotom. W gminie Białośliwie w latach 2018-2022 największy udział wśród dochodów podatkowych stanowiły udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), podatek od nieruchomości oraz podatek rolny.

Tab. 17. Dochody podatkowe gminy Białośliwie w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
PIT	2 608 940,00	2 738 446,00	2 524 390,00	2 778 327,00	5 321 815,57
CIT	81 957,80	42 317,80	84 674,47	142 760,05	97 543,03
podatek rolny	549 954,68	560 963,21	610 169,16	613 541,05	579 172,14
podatek od nieruchomości	1 662 653,74	1 921 842,60	1 975 395,21	2 062 686,41	2 165 361,93
podatek leśny	32 684,30	31 756,70	32 294,69	32 905,00	35 547,00
podatek od środków transportowych	171 801,00	60 771,60	51 584,46	74 103,94	86 355,00
karta podatkowa	555,00	203,00	314,77	-219,77	7 566,65
podatek od czynności cywilnoprawnych	104 480,37	119 813,02	111 101,00	159 293,00	219 641,98
wpływy z opłaty skarbowej	15 721,00	16 630,62	16 349,20	18 492,80	18 348,37
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Według Rankingu wykorzystania środków UE przez Samorzady w latach 2014-2021, gmina Białośliwie pozyskała w analizowanym okresie 856,13 zł per capita, zajmując tym samym 1172 miejsce w kategorii gminy wiejskie (na 1523 pozycje rankingowe).

Gmina Białośliwie oraz jednostki jej podległe w latach 2014-2020 pozyskiwały dofinansowanie ze środków funduszy europejskich na szereg projektów. Zgodnie z serwisem www.mapadotacji.pl łączna wartość dofinansowania wyniosła ponad 4,6 mln zł.

Tab. 18. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość dofinansowania
1.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez modernizację oczyszczalni ścieków w Białośliwiu oraz modernizację sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Białośliwie	Gmina Białośliwie	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	932 304,77 zł
2.	Nie jesteśmy sami – kompleksowy program wsparcia osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych z gminy Białośliwie	Gmina Białośliwie	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	795 113,37 zł
3.	Wsparcie reintegracji społeczno-zawodowej w gminie Białośliwie	Gmina Białośliwie	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	791 640,59 zł
4.	Gmina Białośliwie stawia na aktywizację mieszkańców	Gmina Białośliwie	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	708 119,27 zł
5.	Program aktywnej integracji w gminie Białośliwie	Gmina Białośliwie	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	648 604,61 zł
6.	Klucz do kompetencji – wsparcie kształcenia ogólnego w gminie Białośliwie	Gmina Białośliwie	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	424 577,84 zł

7.	Nowe miejsca przedszkolne w gminie Białośliwie	Gmina Białośliwie	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	301 998,46 zł
----	--	-------------------	--	---------------

Źródło: www.mapadotacji.pl

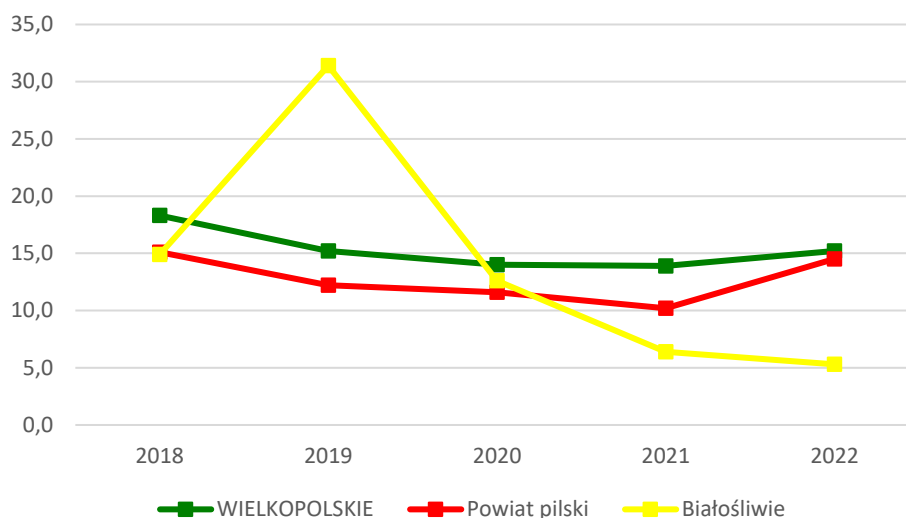
Na wydatki ogółem gminy Białośliwie składają się wydatki bieżące i wydatki majątkowe. W latach 2018-2022 wydatki ogółem wzrastały (z 23 440 253,84 zł w 2018 r. do 30 066 374,45 zł w 2022 r.; warto zaznaczyć, że największą wysokość wydatków ogółem odnotowano w 2019 r. – 31 809 991,82 zł). Było to spowodowane ponadprzeciętnymi wydatkami poniesionymi na inwestycje w wysokości prawie 10 mln zł (31% wydatków ogółem). Większość wydatków majątkowych dotyczyło w tym roku budowy sieci kanalizacji sanitarnej z przykanalikami, przepompowniami ścieków z przyłączami wody i energetycznymi w miejscowości Niezychowo (prawie 6,3 mln zł) oraz uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej poprzez modernizację oczyszczalni ścieków w Białośliwiu oraz modernizację sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Białośliwie (ponad 2,6 mln zł).

Wydatki bieżące w 2018 r. wyniosły 19 942 086,52 zł (85,1% wydatków ogółem), a w 2022 roku wyniosły 28 476 928,75 zł (94,7% wydatków ogółem). Wydatki majątkowe w 2018 roku wyniosły 3 498 167,32 zł (14,9% wydatków ogółem), a w 2022 roku wyniosły 1 589 445,70 zł (5,3% wydatków ogółem).

Biorąc pod uwagę podział wydatków według działów klasyfikacji budżetowej, największe udziały w 2018 i 2022 roku przypadały w działach:

- oświata i wychowanie – 28,6% (2018 r.), 26% (2022 r.);
- rodzina – 24,4% (2018 r.), 15,5% (2022 r.);
- administracja publiczna – 11,3% (2018 r.), 13,9% (2022 r.);
- gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 9,6% (2018 r.), 4,1% (2022 r.);
- transport i łączność – 8% (2018 r.), 5,3% (2022 r.);
- rolnictwo i łowiectwo – 3,9% (2018 r.), 7,1% (2022 r.);
- pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej – 2,5% (2018 r.), 15,4% (2022 r.);
- pomoc społeczna – 3,5% (2018 r.), 6% (2022 r.);
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 4,6% (2018 r.), 2,9% (2022 r.);
- kultura fizyczna i sport – 1,1% (2018 r.), 1,2% (2022 r.);
- obsługa długu publicznego – 0,4% (2018 r.), 1,2% (2022 r.);
- bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – 0,4% (2018 r.), 0,5% (2022 r.);
- gospodarka mieszkaniowa – 0,4% (2018 r.), 0,4% (2022 r.);
- ochrona zdrowia – 0,3% (2018 r.), 0,3% (2022 r.);
- edukacyjna opieka wychowawcza – 0,3% (2018 r.), 0,1% (2022 r.).

Poniższe przedstawienie graficzne ukazuje udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w gminie Białośliwie na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego. Można z niego odczytać, że najwyższy udział tego rodzaju wydatków występował w 2019 roku (powyżej średniej powiatowej i wojewódzkiej). W późniejszych latach udział ten systematycznie spadał.

Ryc. 14. Struktura wydatków gminy Białośliwie w latach 2018-2022

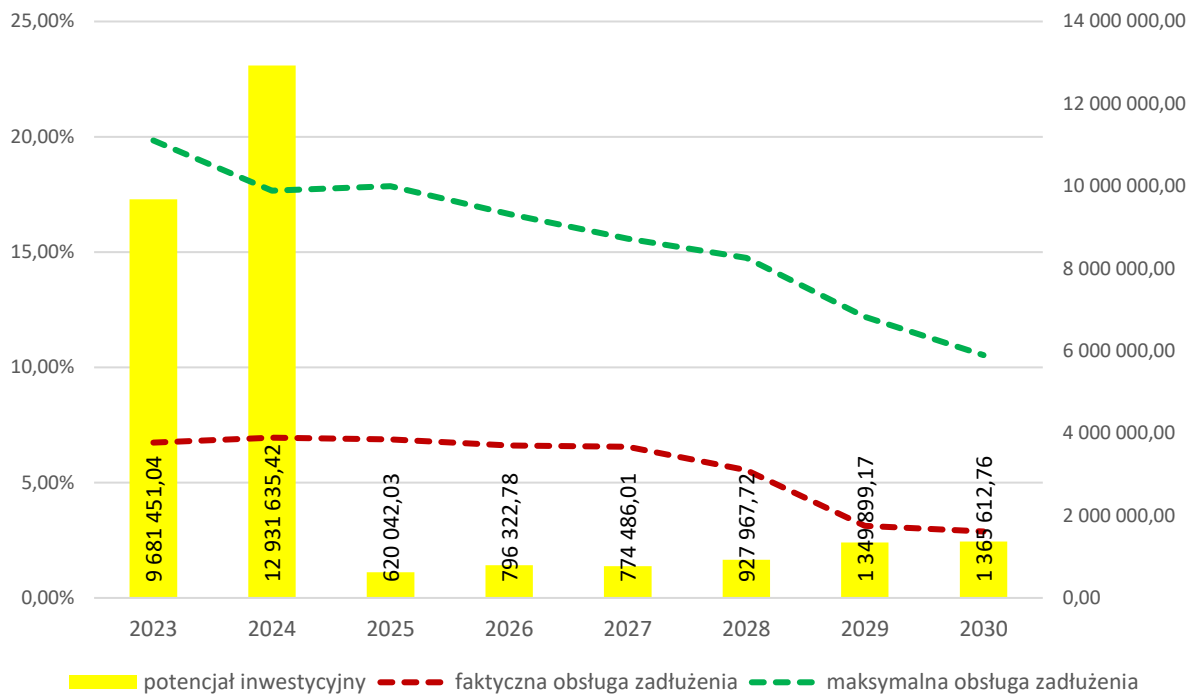
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

Według Rankingu wydatków inwestycyjnych 2019-2021, w analizowanym okresie średnia kwota wydatków inwestycyjnych per capita w gminie Białośliwie wyniosła 1016,95 zł, plasując ją na 486 miejscu wśród gmin wiejskich (na 1523 miejsc).

Potencjał inwestycyjny

Poniższy wykres przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia gminy Białośliwie na lata 2023-2030 zgodnie z Uchwałą nr LIX.334.2023 Rady Gminy Białośliwie z dnia 27 września 2023 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Białośliwie na lata 2023-2030. Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Zaprezentowane na poniższym wykresie dane liczbowe wskazują, że Gmina Białośliwie w perspektywie do 2030 roku wykazuje zdolność do obsługi dodatkowych zobowiązań.

Poniższe przedstawienie graficzne ukazuje również potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów). W perspektywie lat 2024-2030 gmina Białośliwie będzie mogła przeznaczyć na inwestycje prawie 18,8 mln zł, w tym ponad 12,9 mln zł w 2024 roku.

Ryc. 15. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia gminy Białośliwie na lata 2023-2030

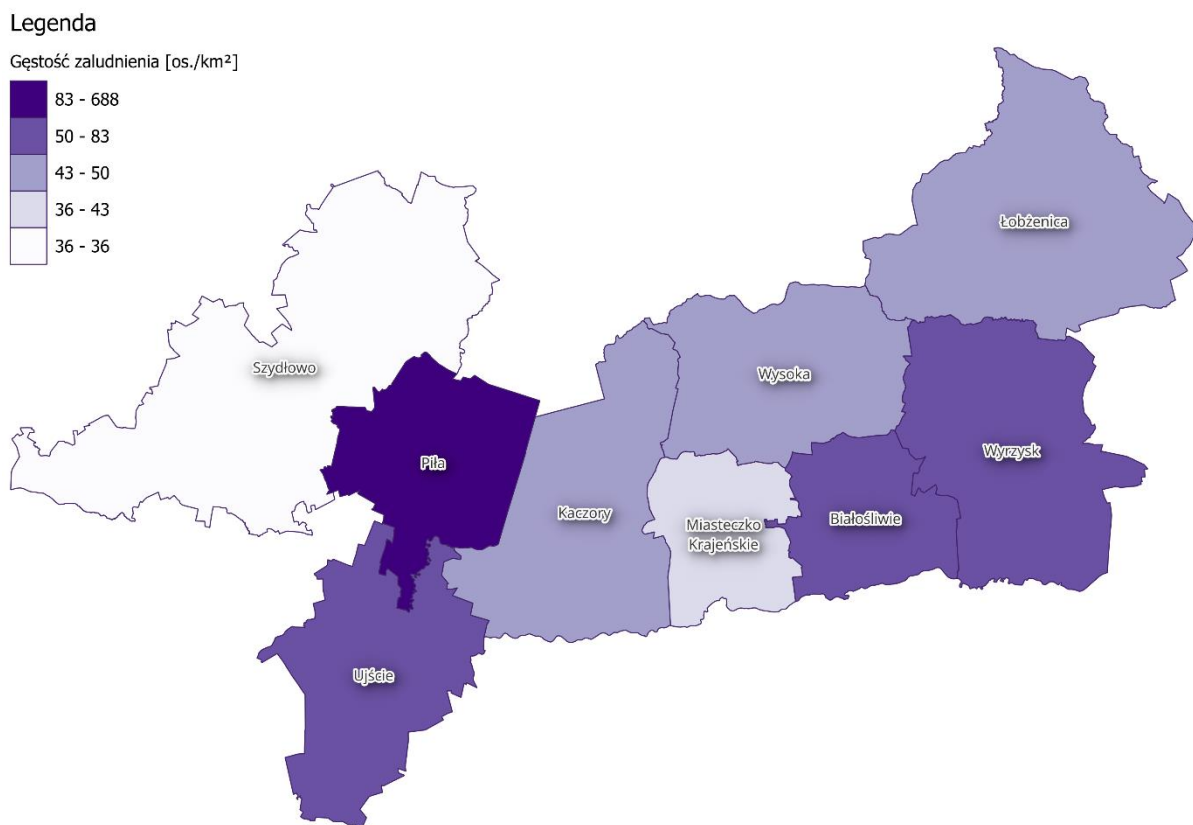
Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr LIX.334.2023 Rady Gminy Białośliwie z dnia 27 września 2023 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Białośliwie na lata 2023-2030

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Analiza demograficzna przeprowadzona została na podstawie danych uzyskanych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>), które różnić się mogą od danych gminnej ewidencji ludności ze względu na stosowanie innej metodyki obliczeń. W GUS bilanse liczby i struktury ludności w gminach opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego, dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a źródłem danych o zameldowaniach na pobyt stały w gminie jest rejestr PESEL (od 2006 roku). Mimo niewielkich rozbieżności pomiędzy gminną ewidencją a danymi GUS, analiza danych pozwala na zbadanie trendów i prognozowanych zmian w strukturze demograficznej.

Według danych GUS gmina Białośliwie w 2022 roku liczyła 4 566 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię dało gęstość zaludnienia wynoszącą 60,88 os./km². Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się gęstości zaludnienia w poszczególnych gminach w powiecie pilskim.

Ryc. 16. Gęstość zaludnienia w powiecie pilskim w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli umieszczone zostały dane dotyczące zmiany liczby ludności w powiecie pilskim oraz w poszczególnych jego gminach w latach 2018-2022 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Na przestrzeni analizowanych lat liczba ludności w powiecie stopniowo zmniejszała się (średnia

dynamika zmian kształtowała się na poziomie 99,0%, co oznacza spadek liczby ludności). Analizując zmiany liczby mieszkańców w poszczególnych gminach w powiecie zaobserwować można, iż sytuacja jest mało zróżnicowana (rozbieżność poniżej 2 punktów procentowych). W każdej gminie poza Szydłowem doszło do spadku liczby ludności, a średnia dynamika wahała się od 98,1% w gminie Wysoka do 101,4% w gminie Szydłowo.

Średnia dynamika zmian liczby ludności w gminie Białosłowie wynosi 98,4% – na tle gmin w powiecie jest to jeden z gorszych wyników, co oznacza, że w gminie Białosłowie mieszkańców ubywa szybciej niż w większości pozostałych gmin (gorsza dynamika występuje jedynie w gminie Wysoka).

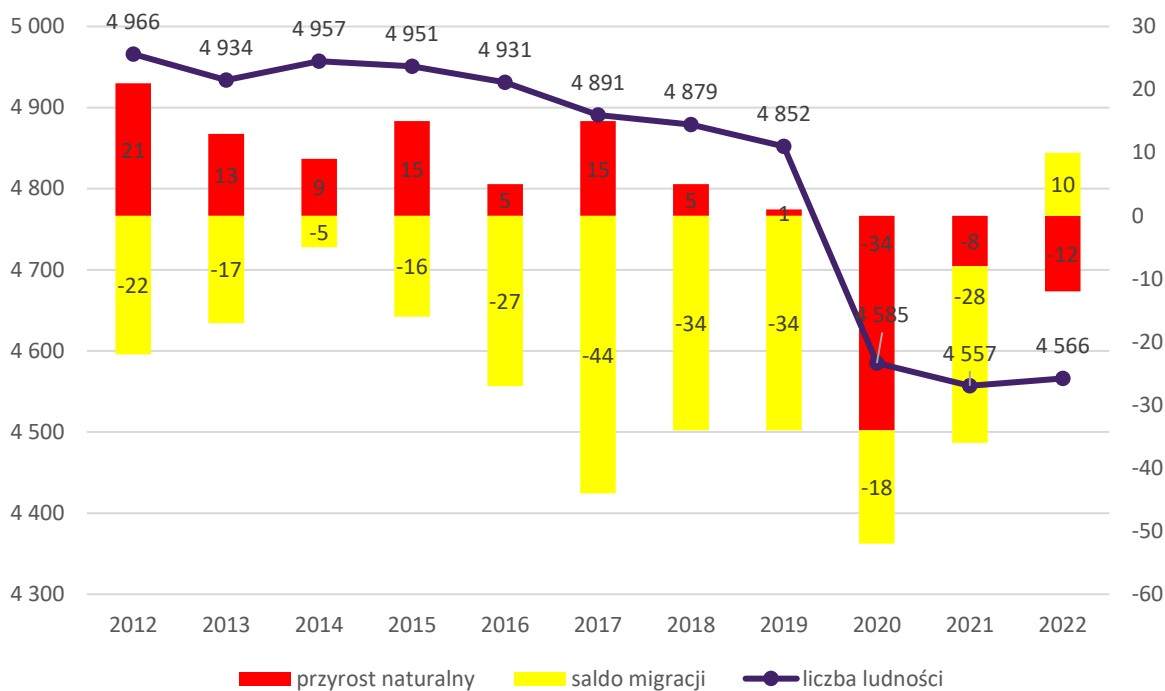
Ponadto mieszkańcy gminy Białosłowie, w liczbie 4 566, stanowią 3% wszystkich mieszkańców powiatu pilskiego. Jest to jedna z najmniejszych gmin w powiecie, obok gminy Miasteczko Krajeńskie. Pozostałe gminy powiatu są większe pod względem ludności i zamieszkuje w nich od 6 135 osób do 70 624 osób.

Tab. 19. Zmiany liczby ludności w powiecie pilskim 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
Powiat pilski	136 621	136 112	132 936	131 991	131 265	100%	99,0%
Piła	73 398	73 139	71 903	71 226	70 624	54%	99,0%
Białosłowie	4 879	4 852	4 585	4 557	4 566	3%	98,4%
Kaczory	7 941	7 860	7 543	7 496	7 465	6%	98,5%
Łobżenica	9 586	9 495	9 190	9 122	9 052	7%	98,6%
Miasteczko Krajeńskie	3 194	3 171	3 066	3 026	3 028	2%	98,7%
Szydłowo	9 074	9 196	9 279	9 418	9 580	7%	101,4%
Ujście	7 961	7 957	7 708	7 661	7 626	6%	98,9%
Wyrzysk	13 960	13 926	13 400	13 269	13 189	10%	98,6%
Wysoka	6 628	6 516	6 262	6 216	6 135	5%	98,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Również w szerszej, dziesięcioletniej, perspektywie, w gminie widoczny jest systematyczny spadek liczby mieszkańców. Od 2012 do 2019 roku nie obserwowano dużych zmian liczby ludności i wynosiła ona między 4 966 a 4 852. W 2020 roku doszło do zmiany sytuacji i liczba mieszkańców gwałtownie spadła do poziomu 4 585 osób. W kolejnych 2 analizowanych latach liczba ludności pozostaje na porównywalnym poziomie. Głównym czynnikiem, który wpływał na kształtowanie się liczby ludności, było saldo migracji, które przez większość analizowanego okresu było ujemne (z wyjątkiem roku 2022). Przyrost naturalny do 2019 roku cechował się dodatnimi wartościami, jednak w kolejnych latach zauważalny był wzrost liczby zgonów w stosunku do liczby urodzeń.

Ryc. 17. Liczba ludności, przyrost naturalny i saldo migracji w gminie Białośliwie w latach 2012-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w gminach procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od dwóch czynników: przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Jak wynika z tabeli zamieszczonej poniżej, przyrost naturalny w województwie wielkopolskim w 2022 roku był ujemny. Jeszcze niższy wskaźnik zanotowano zarówno dla powiatu pilskiego, jak i wszystkich gmin powiatu (średnia dla powiatu -4,44). Ujemny przyrost naturalny w gminach oscylował w przedziale od -2,32 (Szydłowo) do -7,66 (Miasteczko Krajeńskie). gmina Białośliwie charakteryzuje się przyrostem naturalnym na poziomie -2,63, który to jest zbliżony do wartości dla województwa (-2,16). W każdej gminie w porównaniu z rokiem 2018 wskaźnik przyrostu naturalnego ulegał pogorszeniu.

Kolejnym wskaźnikiem przedstawionym w poniższej tabeli jest wskaźnik salda migracji. Oznacza przyrost lub ubytek ludności danej jednostki administracyjnej na skutek migracji przypadający na 1000 mieszkańców tej jednostki. Wartości tego wskaźnika są zróżnicowane w badanych jednostkach. W powiecie pilskim w 2022 roku saldo migracji było ujemne, co oznacza, że więcej osób wyprowadzało się z terenu powiatu niż do niego wprowadzało. Pomimo tego, trzy z gmin powiatu wyróżniały się dodatnim wynikiem, tj. Szydłowo (18,20), Białośliwie (2,20) oraz Ujście (1,83). Należy zaznaczyć, że Gmina Białośliwie charakteryzowała się również dodatnią dynamiką zmian salda migracji na przestrzeni 2018-2022 roku (średnio zwiększał się on o 2,29 os./1000 mieszkańców rocznie). Oznacza to, że saldo migracji ulega poprawie, co jest zjawiskiem korzystnym.

Tab. 20. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w gminie Białośliwie w latach 2018-2022 na tle województwa, powiatu i jego gmin

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
WIELKOPOLSKIE	-2,16	-0,80	0,40	0,01
Powiat pilski	-4,44	-1,04	-1,83	0,34
Piła	-5,14	-1,13	-4,54	-0,21
Białośliwie	-2,63	-0,92	2,20	2,29
Kaczory	-2,81	-1,65	-0,40	-0,29
Łobżenica	-4,72	-1,18	-1,76	0,50
Miasteczko Krajeńskie	-7,66	-0,82	-3,00	0,03
Szydłowo	-2,32	-0,86	18,20	2,31
Ujście	-4,71	-1,24	1,83	1,87
Wyrzysk	-3,03	-0,44	-2,27	0,42
Wysoka	-3,73	-0,63	-9,41	0,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wskaźniki demograficzne dla gminy Białośliwie oraz powiatu pilskiego i jego gmin, zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa, czyli wzrost udziału liczby osób starszych, w wieku poprodukcyjnym (seniorów 60/65+) w stosunku do osób w wieku produkcyjnym. W gminie Białośliwie dynamika tej zmiany wynosi 120% i postępuje podobnie jak w innych jednostkach w powiecie. Średnia dynamika badanego zjawiska w województwie wielkopolskim wynosi 114%, a w powiecie pilskim 127%. Oznacza to, że udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy rośnie, i jest to zjawisko postępujące w całym województwie. Należy mieć zatem na uwadze, iż zwiększająca się liczba osób starszych i ich udział w ogóle mieszkańców stwarza nowe wyzwania związane, np. z obciążeniem systemu finansów publicznych poprzez wzrost kosztów opieki zdrowotnej i usług opiekuńczych wraz ze zwiększającym się zapotrzebowaniem na nie. Jednocześnie przy spadku liczby osób w wieku produkcyjnym zmniejszą się również dochody gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych.

Jednym ze wskaźników pozwalających ocenić sytuację demograficzną gminy jest udział osób w wieku 25-34 lata w ogólnej liczbie mieszkańców. Osoby te stanowią główną siłę rozwoju gospodarczego: osoby w tym wieku najczęściej zakładają rodziny, wybierają miejsce zamieszkania, podejmują zatrudnienie, otwierają własną działalność gospodarczą. W gminie Białośliwie spadek ludności w tym wieku postępuje szybciej niż w grupie porównawczej (dynamika zmian wynosi 77%). Sytuacja ta jest niekorzystna i rodzi konieczność podjęcia działań, które przyczynią się do zatrzymania w gminie ludzi młodych.

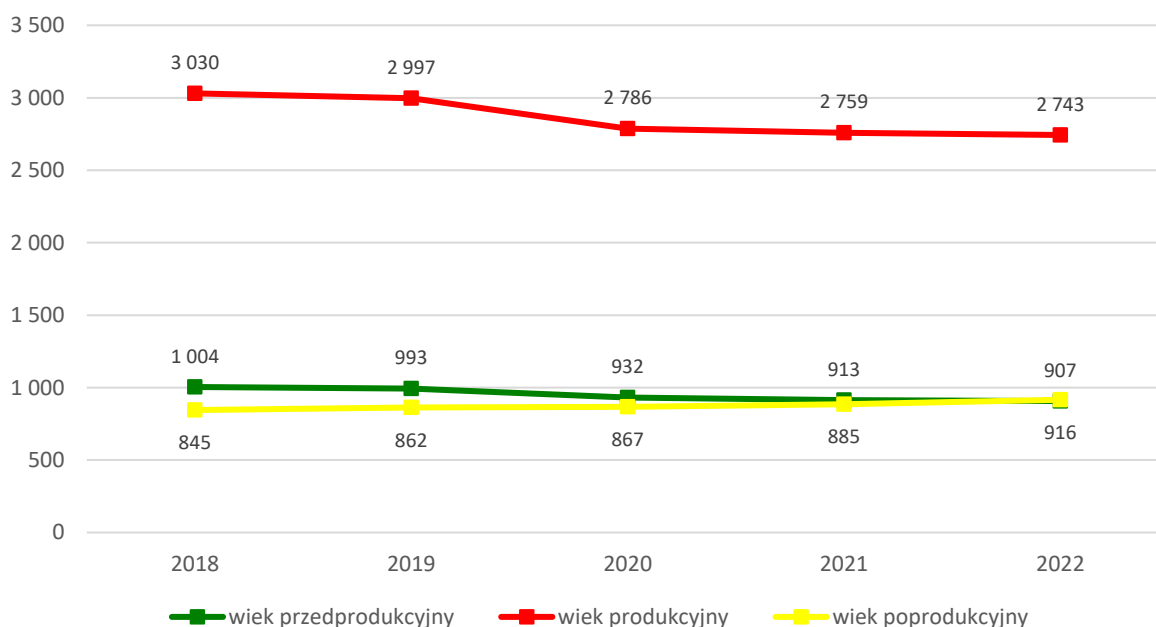
Tab. 21. Wskaźniki demograficzne dla gminy Białośliwie w 2018 i 2022 roku na tle innych jednostek

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
WIELKOPOLSKIE	14,53	13,13	90%	24,20	27,70	114%
Powiat pilski	14,63	12,39	85%	23,30	29,70	127%
Piła	13,57	11,71	86%	26,60	34,20	129%
Białośliwie	14,87	11,46	77%	20,50	24,60	120%

Kaczory	15,69	13,50	86%	18,90	24,80	131%
Łobżenica	15,98	13,60	85%	22,00	26,20	119%
Miasteczko Krajeńskie	14,88	11,50	77%	21,10	24,30	115%
Szydłowo	13,61	11,08	81%	14,40	19,20	133%
Ujście	13,52	11,14	82%	21,30	26,50	124%
Wyrzysk	12,72	10,46	82%	20,20	26,00	129%
Wysoka	13,32	10,78	81%	19,50	26,00	133%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Potwierdzeniem sformułowanych wniosków jest przedstawiona na poniższym wykresie struktura ludności w gminie Białośliwie w latach 2018-2022 w postaci danych bezwzględnych. Ukazuje ona stopniowy wzrost udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy wraz z jednoczesnym, powolnym zmniejszaniem się udziału osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Warto zauważyć, iż przy zmniejszającej się liczbie osób w wieku produkcyjnym i powolnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, liczba seniorów i ich udział w ogólnej liczbie ludności nadal będzie wzrastać. W latach 2018-2021 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym była większa od liczby seniorów, jednak doszło do przecięcia linii w ostatnim okresie i w 2022 roku liczba seniorów przewyższyła liczbę dzieci.

Ryc. 18. Struktura ludności w gminie Białośliwie w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z uwagi na widoczne stopniowe starzenie się społeczeństwa, w związku z zauważalnym ubytkiem osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, sytuację demograficzną w gminie można ocenić jako niekorzystną. Najważniejszym czynnikiem wpływającym na tę sytuację jest ubytek osób w wieku produkcyjnym, jednak należy zaznaczyć, że saldo migracji w ostatnich latach się poprawia.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola

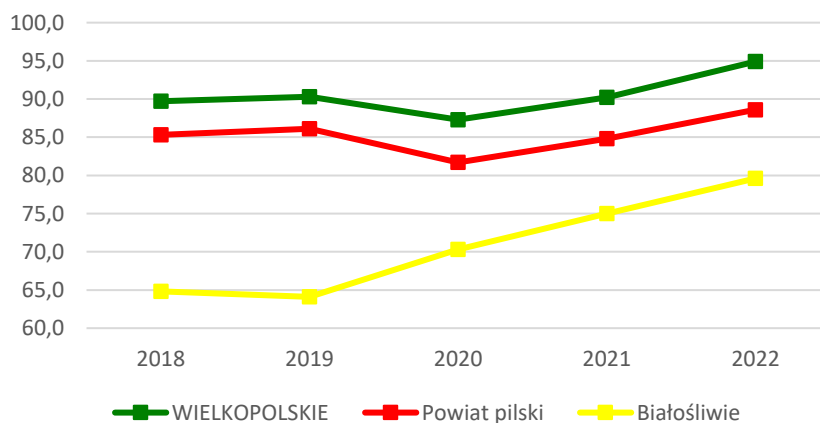
Opiekę przedszkolną na terenie gminy zapewniają Samorządowe Przedszkole w Białośliwiu i jego dwa oddziały w Pobórcie Wielkiej i w Nieżychowie. Pod opieką głównej placówki jest 124 dzieci w 5 grupach, co daje średnio 24,8 dzieci w jednej grupie. Przedszkole jest otwarte w godzinach od 7:00 do 16:00. W oddziale w Pobórcie Wielkiej pod opieką pozostaje 23 dzieci w dwóch grupach po średnio 12 dzieci. Jest ono otwarte od 7:30 do 15:30. Oddział w Nieżychowie posiada jedną grupę 14 przedszkolaków z godzinami otwarcia od 08:00 do 15:00.

Tab. 22. Przedszkola na terenie gminy Białośliwie

Lp.	Nazwa przedszkola/oddziału przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
1.	Samorządowe Przedszkole w Białośliwiu	124	5	24,8	7.00-16.00
2.	Oddział w Pobórcie Wielkiej	23	2	11,5	7.30-15.30
3.	Oddział w Nieżychowie	14	1	14	8.00-15.00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu gminy Białośliwie.

Według danych GUS upowszechnienie opieki przedszkolnej na terenie gminy Białośliwie w 2022 roku wynosiło około 79,6%. Oznacza to, że 4 na 5 dzieci w wieku 3-5 lat zamieszkujących na terenie gminy uczęszcza do przedszkoli. Jest to niezadowalający poziom upowszechnienia i odbiega od średniej dla powiatu (88,6%) i województwa (94,9%). Mocno zauważalny jest wzrost wskaźnika dla gminy od roku 2019, kiedy opieką przedszkolną objętych było 64,1% dzieci w wieku przedszkolnym.

Ryc. 19. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w gminie Białośliwie w latach 2018-2022 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Z roku na rok liczba dzieci spoza gminy Białośliwie uczęszczających do przedszkoli na jej terenie wzrasta i w 2022 roku wynosiła 8 osób. Znacznemu zwiększeniu uległ w ostatnich latach miesięczny koszt utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym. Na przestrzeni lat 2018-2022 kwota ta zwiększyła się z 441,39 zł do 810,42 zł na jedno dziecko.

Tab. 23. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w gminie Białosłiwie

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy (os.)	2	3	7	7	8
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	441,39	925,51	728,83	753,70	810,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Białosłiwie.

Szkoły

Na terenie gminy Białosłiwie funkcjonuje Szkoła Podstawowa im. Wiktora Kaji. Uczęszcza do niej 367 uczniów, uczących się w 17 oddziałach o średniej wielkości wynoszącej 21,59 ucznia. Liczba etatów nauczycieli w tej szkole wynosi 33,78. Nie jest wprowadzony w szkole zmianowy system pracy.

Stan bazy dydaktycznej w szkole w Białosłiwie jest na dobrym poziomie. Liczba sal lekcyjnych wynosi 23. Stan sali gimnastycznej jest dobry. W szkole funkcjonują również dwie pracownie specjalistyczne dysponujące odpowiednim wyposażeniem materiałowym oraz dydaktycznym: pracownia językowa (25 stanowiskowa), pracownia fizyko-chemiczna (30 stanowiskowa) z blokiem doświadczalnym oraz pracownia informatyczna. Do użytku uczniów jest przeznaczonych 40 komputerów. Projektorów multimedialnych jest 25, a więc więcej niż jeden na salę lekcyjną. Każdy uczeń ma także swoją szafkę w szkole. W szkole funkcjonuje gabinet pielęgniarki i świetlica czynna od 7:00 do 15:00.

Rozkład jazdy autobusów szkolnych był dostosowany do godzin rozpoczęcia i zakończenia zajęć szkolnych. Wszystkim uczniom podczas dowozu/odwozu zapewniona była opieka pracowników szkoły. W roku budżetowym 2022 koszt świadczenia usługi, na podstawie zawartych umów w zakresie przewozu dzieci szkolnych z miejsca zamieszkania w obrębie gminy Białosłiwie do szkoły (SP Białosłiwie) i z powrotem oraz uczniów niepełnosprawnych do szkół specjalnych wyniósł 264.292,24.

Liczba uczniów uczęszczających do szkoły na terenie gminy corocznie spada (poza rokiem 2021). Największy spadek zanotowano pomiędzy 2021 a 2022 rokiem, gdzie liczba uczniów zmniejszyła się o 66 osób (z 433 do 367). Z kolei liczba dzieci z terenu gminy uczęszczających do szkół podstawowych na terenie innych gmin wahała się między 42 w 2022 roku a 53 w 2019 i 2020 roku.

Tab. 24. Liczba uczniów zamieszkujących gminę Białosłiwie uczęszczająca do szkół na terenie gminy

	2018	2019	2020	2021	2022
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	497	440	426	433	367
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	49	53	53	50	42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Białosłiwie.

W celu określenia jakości nauczania na poziomie podstawowym w gminie Białosłiwie przeanalizowano wyniki egzaminu ósmoklasisty jakie osiągnęli uczniowie gminnej szkoły. Na poniższym wykresie zestawiono wyniki z poszczególnych przedmiotów w latach 2021-2023 i porównano je ze średnią w powiecie oraz województwie. Wyniki dla gminy z egzaminu z języka polskiego we wszystkich latach były niższe od średniej dla szkół w powiecie i od średniego wyniku dla województwa wielkopolskiego. Jeśli chodzi o egzamin z matematyki, wynik gminy znajdował się pomiędzy średnią dla województwa i powiatu, poza rokiem 2021, kiedy to wynik był też słabszy niż ten dla powiatu. Przy egzaminie z języka

angielskiego najbardziej widać, że wynik gminy jest gorszy od średniego wyniku dla powiatu i województwa.

Ryc. 20. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Białośliwie w latach 2020-2022 na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2018-2022. W analizowanym okresie odnotowano stały wzrost wydatków w tym dziale (różnica na przestrzeni pięciu lat wyniosła 1,1 mln zł). Największy udział w wydatkach stanowiły wynagrodzenia i pochodne. Wydatki majątkowe stanowiły średnio 0,7% wydatków ogółem, co wskazuje na niski poziom inwestycji gminnych w szkolną infrastrukturę. W analizowanych latach, pomimo zwiększenia dochodów z subwencji oświatowej następowało obniżenie stopnia pokrycia wydatków z 70% do 67%. W związku z tym, zadania oświatowe w coraz większym stopniu realizowane są ze środków własnych gminy.

Tab. 25. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w gminie Białośliwie w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
WYDATKI OGÓŁEM	6 698 083,22	7 292 625,09	6 824 256,86	7 234 583,18	7 810 256,53
Wydatki bieżące, w tym:	6 613 573,69	7 222 750,47	6 824 256,86	7 135 474,46	7 810 256,53
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	4 969 531,34	5 282 246,86	5 434 584,95	5 627 091,36	5 960 825,27
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	1 644 042,35	1 940 503,61	1 389 671,91	1 508 383,10	1 849 431,26
Wydatki majątkowe	84 509,53	69 874,62	0,00	99 108,72	0,00
SUBWENCJA OŚWIATOWA	4 675 255,00	4 904 237,00	4 782 712,00	5 083 522,00	5 223 924,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	2 022 828,22	2 388 388,09	2 041 544,86	2 151 061,18	2 586 332,53
Stopień pokrycia	70%	67%	70%	70%	67%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Białośliwie.

Kultura i sport

Podmiotem realizującym zadania z zakresu zaspokajania potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa jest Gminny Ośrodek Kultury przy ul. Podgórnej 47 w Białosłiwie. Jest on czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 08:00-16:00. Gminny Ośrodek Kultury w Białosłiwie w roku 2022 r. prowadził następujące zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych:

- zajęcia instrumentalne: pianino i saksofon;
- zajęcia szachowe;
- zajęcia jogi;
- zajęcia teatralne;
- zajęcia kreatywne;
- zajęcia Lego Spike Prime;
- zajęcia taneczne.

Organizacja wydarzeń kulturalnych odbywa się również w świetlicach w miejscowościach: Dębówko Nowe, Krostkowo, Dworzakowo, Niezychowo, Regionalne Centrum Sadownictwa w Pobórcie Wielkiej, Przystań Turystyczna w Tomaszewie pełniąca rolę świetlicy wiejskiej oraz budynek rekreacyjny w Pobórcie Małej.

Biblioteka Publiczna przy Domu Kultury oferuje swoim użytkownikom bogaty księgozbiór: literaturę dziecięcą, młodzieżową, dla dorosłych, literaturę naukową i popularnonaukową oraz księgozbiór regionalny. Prócz dostępniania zbiorów książkowych biblioteka oferuje: spotkania autorskie zarówno dla dorosłych jak i dzieci i młodzieży, gry i zabawy skierowane dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych oraz letnich wakacji, lekcje biblioteczne promujące czytelnictwo w regionie.

Najważniejszymi cyklicznymi wydarzeniami kulturalnymi i sportowymi odbywającymi się na terenie gminy są Dni Białosłiwia, Festiwal Chleba i Tradycji na Krajnie połączony z Gminnym Świętem Plonów. Wśród działań kulturalnych i sportowych, które wyróżniają gminę na tle innych warto wspomnieć: projekty sukienek ze starych książek, z liści, ze świerku, kapelusze nawiązujące do tytułów książek czy pokaz mody krajeńskiej – mającej na celu łączenie tradycji z nowoczesnością; a także wiele projektów fotograficznych tj. *Śliwka jest kobietą*, *O przyjaźni fotek kilka*, oraz *Sesje międzypokoleniowe*.

Mieszkańcy gminy Białosłiwie mają możliwość korzystania z obiektów i przestrzeni o charakterze rekreacyjnym i kulturalnym. Pełne ich zestawienie wraz z aktualnym stanem technicznym i rodzajem zajęć organizowanych dla mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

Tab. 26. Stan infrastruktury kulturalnej i sportowej na terenie gminy Białosłiwie

Nazwa obiektu i lokalizacja (świetlice, najważniejsze obiekty sportowe):	Charakterystyka obiektu	Zajęcia organizowane dla mieszkańców
Gminny Ośrodek Kultury	do remontu	Zajęcia taneczne, zajęcia instrumentalne, warsztaty plastyczno-kreatywne
Świetlica wiejska w Białosłiwie; teren Parku Dworskiego Raczyńskich (plac zabaw, siłownia zewnętrzna)	po remoncie	joga, warsztaty kulinarne i konkursy organizowane przez KGW, plectenie wieńca dożynkowego
Świetlica wiejska w Dębówku Nowym z placem zabaw i siłownią zewnętrzną; boisko sportowe	do częściowego remontu	festyny, plectenie wieńca dożynkowego
Świetlica wiejska w Krostkowie, z placem zabaw i mini boiskiem; kompleks boisk sportowych	po remoncie	festyny, plectenie wieńca dożynkowego

Teren rekreacyjno-sportowy na działce nr 22/3 w Dębówku Starym	nowe	pikniki, wiosenne i jesienne sprzątanie i koszenie trawy, odwiedziny św. Mikołaja, wspólne ubieranie choinki, plectenie wieńca dożynkowego
Teren rekreacyjno-sportowy na działce nr 41/4 w Tomaszewie	do częściowego remontu	festyny, rekreacja indywidualna
Teren rekreacyjny na działce nr 26 w Pobórcie Małej	planowana rozbudowa	festyny, rekreacja indywidualna
Regionalne Centrum Sadownictwa w Pobórcie Wielkiej wraz z boiskami sportowymi i wiatą rekreacyjną	po częściowym remoncie i do remontu	spotkania, biesiady, turnieje sportowe dla dzieci i dorosłych,
Teren "Doliny Grabowej" w Pobórcie Wielkiej (plac zabaw, siłownia zewnętrzna)	nowe	rekreacja indywidualna
Świetlica wiejska w Dworzakowie wraz z placem zabaw, siłownią zewnętrzną i boiskiem sportowym	do częściowego remontu	festyny, plectenie wieńca dożynkowego
Kompleks sportowy ORLIK w Białośliwiu	po remoncie	treningi oraz turnieje piłkarskie
Kompleks sportowy ORLIK w Niezychowie wraz z placem zabaw i wiatą rekreacyjną; boisko sportowe (KS Błyskawica Niezychowo)	do remontu	treningi oraz turnieje piłkarskie
Boisko sportowe wraz z budynkiem szatniowym (GLKS Stella Białośliwie)	wybudowano nowy budynek	treningi oraz turnieje piłkarskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Białośliwie.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy. Do największych problemów w zakresie bezpieczeństwa, które powielają się w ostatnim czasie należą: powtarzające się akty wandalizmu, uszkodzenia i niszczenie mienia publicznego.

Za bezpieczeństwo mieszkańców gminy Białośliwie (rejon służbowy nr 1) odpowiedzialny jest funkcjonariusz Posterunku Policji w Białośliwiu. W 2023 roku do użytku został oddany nowoczesny Posterunek Policji w Białośliwiu, przy ul. Dworcowej 7A. Obiekt jest budynkiem parterowym, przystosowanym do obsługi osób z niepełnosprawnościami. W jego wnętrzu znajduje się poczekalnia, biura dla policjantów, pomieszczenie socjalne, a także szatnie z pełnym zapleczem sanitarnym. Dodatkowo, na terenie obiektu znajduje się garaż na dwa pojazdy służbowe oraz parking dla interesantów. W budynku pełni służbę 8 funkcjonariuszy.

Na terenie gminy Białośliwie działa 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, z czego 2 z nich ujęte są w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Tab. 27. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie gminy Białośliwie

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
Ochotnicza Straż Pożarna Białośliwie	Białośliwie	tak
Ochotnicza Straż Pożarna Krostkowo	Krostkowo	tak
Ochotnicza Straż Pożarna Dębówko Nowe	Dębówko Nowe	nie
Ochotnicza Straż Pożarna Dworzakowo	Dworzakowo	nie

Ochotnicza Straż Pożarna Niezychowo	Niezychowo	nie
Ochotnicza Straż Pożarna Pobórka Wielka	Pobórka Wielka	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Białośliwie.

Jednostki zrzeszają łącznie 45 strażaków biorących udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych. W 2022 r. jednostki OSP z gminy Białośliwie brały udział w 87 interwencjach.

Monitoring gminny zlokalizowany jest w 7 miejscach:

- Pobórka Wielka – Regionalne Centrum Sadownictwa;
- Niezychowo – na obiekcie Orlik 2012;
- Białośliwie – na obiekcie Orlik 2012;
- Białośliwie – plac zabaw w parku;
- Dębówko Nowe – teren przy świetlicy;
- Parking przy Urzędzie Gminy w Białośliwiu;
- Budynek Szkoły Podstawowej w Białośliwiu.

Aktywność organizacji i stowarzyszeń

Na obszarze gminy Białośliwie funkcjonują organizacje i stowarzyszenia pozarządowe, których działalność dotyczy m.in. zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie rozwoju ich zainteresowań, promowania zdrowego trybu życia i pielęgnowania wartości lokalno-kulturowych gminy. Są to:

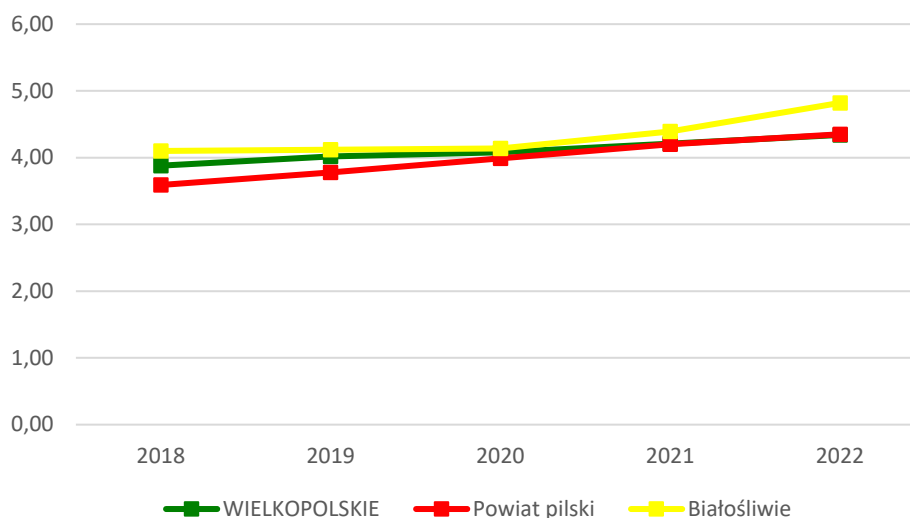
Tab. 28. Wykaz organizacji pozarządowych na terenie gminy Białośliwie

Nazwa organizacji	Adres siedziby
Gminny Ludowy Klub Sportowy „Stella”	Białośliwie
Klub „Błyskawica - Niezychowo”	Niezychowo
Parafialny Klub Sportowy „Michał”	Krostkowo
Uczniowski Klub Sportowy „Iskra”	Białośliwie
Klub Sportu i Rekreacji „Sportico”	Białośliwie
Klub Sportowy Smoki Białośliwie sekcja Judo	Krostkowo
Towarzystwo Wyrzyska Kolejka Powiatowa z siedzibą w Białośliwiu	Białośliwie
Zarząd Gminny Związku OSP w Białośliwiu	Białośliwie
Ochotnicza Straż Pożarna w Białośliwiu	Białośliwie
Ochotnicza Straż Pożarna w Dworzakowie	Dworzakowo
Ochotnicza Straż Pożarna w Dębówku Nowym	Dębówko Nowe
Ochotnicza Straż Pożarna w Krostkowie	Krostkowo
Ochotnicza Straż Pożarna w Niezychowie	Niezychowo
Ochotnicza Straż Pożarna w Pobórcie Wielkiej	Pobórka Wielka
Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Krostkowie	Krostkowo
Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich „Włóścianki” w Białośliwiu	Białośliwie
Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Dębówku Starym	Dębówko Stare
Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Tomaszewie	Tomaszewo
Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Niezychowie	Niezychowo
Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Dębówku Nowym	Dębówko Nowe
Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Pobórcie Wielkiej	Pobórka Wielka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Białośliwie.

O aktywności mieszkańców danej gminy oraz ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczy m.in. liczba działających na jej terenie organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Analizując dane z poniższego wykresu z lat 2018-2022, zauważyć można, że dane dla gminy Białośliwie

przewyższyły średnia powiatową i wojewódzką, co jest pozytywnym zjawiskiem i oznacza wysoką aktywność społeczną wśród mieszkańców gminy.

Ryc. 21. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w gminie Białośliwie na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Białośliwie należy do następujących stowarzyszeń i związków międzygminnych:

- WOKISS – Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych;
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Krajna nad Notecią”;
- Związek Stowarzyszeń Pilski Bank Żywności;
- Stowarzyszenie Związek Miast i Gmin Nadnoteckich;
- Stowarzyszenie „Partnerstwo dla rozwoju Krajny”;
- Pilski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Podstawową opiekę medyczną mieszkańcom gminy Białośliwie świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne „Mutmed” w Białośliwiu. W zakresie leczenia specjalistycznego i szpitalnego mieszkańcy gminy korzystają z placówek zlokalizowanych w Pile i Wyrzysku.

Najbliższy punkt Szpitalnego Oddziału Ratunkowego znajduje się w Wyrzysku (Szpital Powiatowy) – ul. 22 stycznia 41, znajduje się on w odległości 14 km od miejscowości Białośliwie.

W leki i pozostałe produkty medyczne mieszkańcy gminy Białośliwie mogą zaopatrywać się w następujących punktach:

- Apteka Św. Łukasza – Białośliwie, ul. Ks. Kordeckiego 3;
- Apteka Pod Lipami – Białośliwie, ul. Podgórna 54A.

Za realizację usług społecznych, w tym świadczenie pomocy społecznej odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu. GOPS zlokalizowany jest przy ul. Ks. Kordeckiego 1 w Białośliwiu. Podstawowe zadania Ośrodka to przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Istotnym działaniem realizowanym przez OPS jest praca socjalna, czyli mechanizm polityki społecznej służący rozwiązywaniu problemów społecznych, zapobieganiu ich natężeniu oraz aktywizowaniu jednostek i grup do samopomocy. Pracownicy GOPS w Białośliwiu podejmują również współpracę z organizacjami pozarządowymi

i innymi instytucjami w ramach pracy socjalnej prowadzonej z daną osobą lub rodziną. Realizowane są również programy z zakresu dożywiania (np. Program "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023) oraz usługi opiekuńcze. Polityka społeczna prowadzona jest m.in. na podstawie *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Białośliwie na lata 2017-2025*.

W 2022 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białośliwiu realizował swoje zadania zgodnie z obowiązującym planem finansowym, na który składały się środki finansowe pochodzące z budżetu państwa, budżetu gminy oraz środki z Funduszy Europejskich. W roku 2022 pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych objęto w gminie 209 osób w 96 rodzinach.

Poniższa tabela prezentuje zasób mieszkaniowy gminy Białośliwie w latach 2018-2022. W analizowanym okresie nie odnotowano zmian w liczbie mieszkań komunalnych (13, poza rokiem 2019, gdy było ich 12) oraz w liczbie lokali będących przedmiotem najmu socjalnego lokalu – 1. W gminnym zasobie mieszkaniowym od kilku lat brak jest wolnych lokali – lokatorzy nie zmieniają się, a więc nie zwalniają miejsc przez co lokale nie są przyznawane nowym lokatorom.

Tab. 29. Liczba mieszkań komunalnych i lokali będących przedmiotem najmu socjalnego lokalu w zasobie gminy Białośliwie

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań komunalnych	13	12	13	13	13
Liczba lokali będących przedmiotem umowy najmu socjalnego lokalu	1	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Białośliwie.

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę?						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						

Środowisko i przestrzeń							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Estetykę swojej gminy?							
Jakość powietrza w gminie?							
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?							
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?							
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)?							
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?							
Świadomość ekologiczną mieszkańców?							
System odbioru odpadów na terenie gminy?							
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?							
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?							
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?							
Infrastruktura techniczna							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Stan dróg w gminie?							
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?							
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?							
Jakość sieci wodociągowej?							
Jakość sieci kanalizacyjnej?							
Jakość sieci gazowej?							
Dostęp do Internetu w gminie?							
Turystyka i rekreacja							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Atrakcyjność turystyczną gminy?							
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?							
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?							
Poziom bazy gastronomicznej?							
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?							
System ścieżek rowerowych?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?							
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?							

Edukacja i kultura						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkole podstawowej?						
Jakość edukacji w szkole podstawowej w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkole podstawowej (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkole na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkole na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkole na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?) .....

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem gminy
- nie jestem mieszkańcem gminy

CEL STRATEGICZNY I: ROZWÓJ PRZESTRZENNY I INFRASTRUKTURALNY GMINY BIAŁOŚLIWIE ORAZ ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)	Wskaźnik	Osiągnięta wartość wskaźnika w roku x
1.1. Spójna i funkcjonalna infrastruktura	Rozbudowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz infrastruktury towarzyszącej, zwłaszcza parkingów, nawierzchni dróg oraz ścieżek pieszo-rowerowych					Długość wybudowanych i wyremontowanych dróg, chodników oraz dróg (km)	
	Rozbudowa i przebudowa oświetlenia ulicznego, budowa przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawa stanu oznakowania drogowego					Liczba nowych punktów oświetlenia (szt.)	
	Współpraca z Powiatowym Zarządem Dróg w Pile w celu rozbudowy i modernizacji dróg powiatowych					Długość zmodernizowanych i rozbudowanych dróg powiatowych (km)	
	Współpraca ze spółką PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w celu modernizacji istniejącej linii kolejowej na terenie gminy oraz modernizacji stacji kolejowej w Białośliwiu i przystanku kolejowego w Krostkowie					-	-
	Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz remont sieci wodociągowej wraz ze stacjami uzdatniania wody					Liczba zmodernizowanych i wybudowanych stacji uzdatniania wody (szt.)	
	Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz remont sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Białośliwiu					Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.)	
	Współpraca z dostawcami gazu w zakresie budowy i rozbudowy sieci gazowej na terenie gminy					-	-
	Współpraca z operatorami w celu rozwoju wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie gminy					-	-

1.2. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Białosławiu					Liczba wybudowanych obiektów typu PSZOK (szt.)	
	Rekultywacja składowiska odpadów w Białosławiu w kierunku leśnym					Powierzchnia składowiska poddana rekultywacji (ha)	
	Rozwijanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie segregacji odpadów i obiegu zamkniętego					Liczba przedsięwzięć zorganizowanych na rzecz upowszechniania edukacji ekologicznej (szt.)	
	Promowanie nawyków proekologicznych wśród mieszkańców i zachęcanie do zdrowego i ekologicznego życia poprzez konkursy, imprezy tematyczne oraz upowszechnienie wiedzy					Liczba przedsięwzięć zorganizowanych na rzecz promocji zdrowego trybu życia (szt.)	
	Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ prowadzonych wód					Liczba wdrożonych rozwiązań na rzecz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych (szt.)	
	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej					Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji (szt.)	
	Wdrażanie programów poprawy jakości powietrza poprzez wsparcie mieszkańców w wymianie przestarzałych źródeł ciepła					Liczba wymienionych źródeł ciepła na terenie Gminy (szt.)	
	Aktywne wsparcie Gminy w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii					Liczba nowo powstałych instalacji OZE (szt.)	
1.3. Zrównoważony rozwój przestrzenny	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Białosławiu					Liczba wybudowanych obiektów typu PSZOK (szt.)	
	Opracowanie Planu ogólnego, który zawierał będzie wytyczne do prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej, odpowiadającej na wyzwania gminy Białosławiu ze szczególnym uwzględnieniem ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej					Postępy prac nad Planem Ogólnym (forma opisowa)	
	Aktualizacja istniejących oraz opracowanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego					Udział powierzchni gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (%)	
	Prowadzenie polityki przestrzennej w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem zachowania lub rozbudowy zielonej i niebieskiej					Liczba wprowadzonych rozwiązań z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury (szt.)	

	infrastruktury oraz zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych						
	Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej					Liczba przedsięwzięć podjętych na rzecz poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej (szt.)	

CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY BIAŁOŚLIWIE OPARTY NA JEJ ENDOGENICZNYCH POTENCJAŁACH

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)	Wskaźnik	Osiągnięta wartość wskaźnika w roku x
2.1. Przedsiębiorczy mieszkańcy i konkurencyjna gospodarka	Aktywne dążenie do przyciągnięcia inwestorów na teren gminy m.in. poprzez jej promocję					Liczba nowych inwestorów na terenie gminy (szt.)	
	Działania zmierzające do wyznaczenia potencjalnych terenów inwestycyjnych na terenie gminy					Powierzchnia utworzonych terenów inwestycyjnych (ha)	
	Tworzenie atrakcyjnych warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy					Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy (szt.)	
	Wsparcie osób bezrobotnych w powrocie na rynek pracy					Udział osób bezrobotnych wśród mieszkańców na terenie gminy (%)	
	Wdrażanie instrumentów służących podnoszeniu kwalifikacji, nabywaniu kompetencji i zdobywaniu doświadczenia zawodowego mieszkańców, w szczególności osób młodych					Liczba zorganizowanych spotkań i szkoleń dla mieszkańców podnoszących kwalifikacje (szt.)	
	Rozwój współpracy gospodarczej z przedsiębiorstwami ze związków i stowarzyszeń międzygminnych					-	-
2.2. Rozwinięte i innowacyjne rolnictwo	Wsparcie rozwoju przemysłu przetwórczego poprzez modernizację infrastruktury technicznej (m.in. drogowej i wodno-ściekowej)					Liczba powstałych przedsiębiorstw przetwórstwa spożywczego na terenie gminy (szt.)	
	Współpraca z lokalnymi rolnikami w celu zaopatrzenia w niezbędne surowce i					Liczba podjętych współprac pomiędzy rolnikami a przedsiębiorstwami przetwórczymi (szt.)	

	ułatwienie im dostępu dla przedsiębiorstw przetwórczych						
	Dalsze podnoszenie kwalifikacji lokalnych producentów rolnych m.in. poprzez współorganizację cyklicznych szkoleń branżowych dla producentów owoców i warzyw						Liczba szkoleń branżowych dla rolników zorganizowanych w gminie w ciągu roku (szt.)
	Zrzeszenie grup producentów żywności w celu prowadzenia wspólnych negocjacji warunków sprzedaży						Liczba utworzonych grup zrzeszających producentów żywności (szt.)
	Wsparcie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych m.in. w zakresie usuwania azbestu i odpadów z działalności rolniczej (np. folie)						Liczba gospodarstw korzystających ze wsparcia gminy w zakresie działań środowiskowych (szt.)
	Szkolenia dla rolników z zakresu nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa						Liczba szkoleń branżowych dla rolników zorganizowanych w gminie w ciągu roku (szt.)
	Promocja lokalnej przedsiębiorczości, produkcji, agroturystyki i gastronomii						Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych (szt.)
2.3. Zrównoważony rozwój przestrzenny	Rozbudowa infrastruktury technicznej – zagospodarowanie terenów nad Notecią, w tym wybudowanie mariny we współpracy z PGW Wody Polskie						Liczba inwestycji zrealizowanych na rzecz zagospodarowania terenów nad Notecią (szt.)
	Rewitalizacja zabytkowego Spichlerza „Wacek” w Białośliwiu						Liczba obiektów poddanych rewitalizacji (szt.)
	Dążenie do zwiększenia bazy noclegowej, gastronomicznej i agroturystycznej poprzez stworzenie mechanizmów wspierających rozwój usług turystycznych						Liczba miejsc noclegowych w gminie (szt.)
	Utrwalanie świadomości ponadlokalnej i regionalnej wśród mieszkańców, m.in. poprzez udział przedstawicieli Gminy w wydarzeniach i uroczystościach na szczeblu powiatu i regionu						Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych (szt.)
	Opracowanie wspólnej oferty turystycznej (lokalny przewodnik turystyczny)						Liczba opracowanych przewodników turystycznych (szt.)
	Zachowanie obiektów zabytkowych, zwiększenie ich rozpoznawalności oraz						Nakłady finansowe poniesione na utrzymanie obiektów zabytkowych (zł)

	zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami						
	Krzewienie wśród mieszkańców poczucia tożsamości lokalnej i poszanowania dla tradycji i dziedzictwa lokalnego					Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych (szt.)	
	Współpraca z Powiatem Pilskim oraz Towarzystwem WKP w celu rewitalizacji wąskotorowej linii kolejowej Białosłiwie - Pobórka Wielka - Niezychowo Zakłady Przemysłowe					-	-

CEL STRATEGICZNY III: ROZWÓJ SPOŁECZNY GMINY BIAŁOSŁIWIE OPARTY NA AKTYWNYCH, WYKSZTAŁCONYCH I ZINTEGROWANYCH MIESZKAŃCACH

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)	Wskaźnik	Osiągnięta wartość wskaźnika w roku x
3.1. Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi	Utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3					Poziom upowszechnienia opieki nad dziećmi do lat 3 (%)	
	Zapewnienie nowoczesnej bazy infrastrukturalnej i lokalowej w obszarze edukacji i wychowania poprzez rozbudowę, modernizację oraz doposażenie obiektów					Liczba zmodernizowanych i rozbudowanych obiektów oświatowych (szt.)	
	Doskonalenie kadry wychowawczej i edukacyjnej poprzez kursy i szkolenia dla nauczycieli					Liczba przeprowadzonych kursów/szkoleń dla kadry oświatowej (szt.)	
	Opracowanie i wdrażanie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych (m.in. kursy językowe, zajęcia dodatkowe, stypendia)					Liczba dzieci korzystających z dodatkowej oferty szkoły (os.)	
	Rozwój postaw obywatelskich wśród młodzieży (m.in. poprzez wolontariat uczniowski)					Odsetek dzieci zaangażowanych w wolontariat (%)	
	Zachęcanie dzieci do uprawiania sportu, w tym poprzez organizację systematycznych zajęć sportowych w różnych dyscyplinach					Liczba zorganizowanych zajęć sportowych dla dzieci (szt.)	

3.2. Rozbudowana oferta kulturalna oraz sportowa realizowana na obiektach o wysokim standardzie	Poszerzenie bezpłatnej oferty kulturalnej dla wszystkich grup mieszkańców					Liczba nowych wydarzeń kulturalnych (szt.)	
	Organizacja wydarzeń o charakterze integracyjnym, kulturalnym i sportowym					Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, sportowych i integracyjnych (szt.)	
	Aktywizacja osób starszych poprzez poszerzenie oferty edukacyjnej, integracyjnej i rozrywkowej, w tym zajęć i warsztatów tematycznych					Liczba zorganizowanych zajęć i warsztatów dla seniorów (szt.)	
	Szersza współpraca z organizacjami pozarządowymi i powierzenie szerszego zakresu zadań do realizacji tym właśnie organizacjom (m.in. konkursy ofert)					Liczba organizacji pozarządowych współpracujących z samorządem gminnym w realizacji zadań własnych Gminy w obszarze kultury i sportu (szt.)	
	Współpraca z klubami sportowymi w celu utworzenia nowych i wspierania istniejących sekcji sportowych, celem rozwoju fizycznego mieszkańców, w tym dzieci, młodzieży i dorosłych					Przekazane środki finansowe na rzecz wspierania istniejących oraz utworzenia nowych sekcji sportowych (zł)	
	Rozbudowa i modernizacja gminnej infrastruktury kulturalnej i sportowej, m.in. Gminnego Ośrodka Kultury w Białośliwiu, Gminnej Biblioteki Publicznej					Liczba doposażonych, zmodernizowanych i nowych obiektów kultury, obiektów sportowych oraz miejsc integracji (szt.)	
	Budowa i modernizacja sal wiejskich, placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych					Liczba wybudowanych i zmodernizowanych sal wiejskich, placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych (szt.)	
3.3. Wzmocnienie usług społecznych	Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich dla osób starszych i niesamodzielnych					Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i usługami asystenckimi (os.)	
	Podjęcie działań prowadzących do zwiększenia dostępności specjalistycznej opieki medycznej					Liczba porozumień zawartych z lekarzami specjalistami (szt.)	
	Zwiększenie dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych poprzez poszerzenie zasobu mieszkaniowego Gminy					Liczba utworzonych i zmodernizowanych mieszkań komunalnych i socjalnych (szt.)	
	Rozwój wolontariatu i samopomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców gminy					Liczba osób biorących udział w wolontariacie oraz samopomocy sąsiedzkiej (os.)	

	Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej i ich promocja wśród mieszkańców					Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych (szt.)	
	Zwiększenie dostępu do opieki psychologicznej dla mieszkańców, w tym w placówkach oświatowych znajdujących się na terenie gminy					Liczba utworzonych miejsc wsparcia psychologicznego dla mieszkańców (szt.)	
	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez rozwój usług cyfrowych i zwiększenie dostępu do nich, w tym nauka korzystania z Internetu i nowoczesnych technologii					Liczba przeprowadzonych szkoleń o tematyce usług cyfrowych oferowanych przez podmioty publiczne oraz przygotowujących do korzystania z Internetu i nowoczesnych technologii (szt.)	

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw, wprowadziła szereg zmian integrujących wymiar społeczno-gospodarczy i przestrzenny w dokumentach strategicznych, również na poziomie lokalnym. Poprzedni dokument strategiczny, Strategia Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2016-2025, z uwagi na horyzont czasowy oraz wprowadzone zmiany w związku z ww. ustawą, zdeterminowały konieczność rozpoczęcia prac nad opracowaniem projektu Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, którą pogłębiono podczas badania ankietowego przeprowadzonego w dniach od 22 lipca do 22 sierpnia 2024 roku. Zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324), przeprowadzone zostały konsultacje społeczne nad projektem Strategii. W ramach konsultacji społecznych, interesariusze strategii rozwoju za pomocą formularzy uwag oraz podczas spotkania konsultacyjnego zgłaszać mogli swoje opinie i sugestie poprawek do projektu strategii. Na tej podstawie zostało przygotowane sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji, które zostało zamieszczone na stronie internetowej urzędu. Następnie, zgodnie z art. 10f ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym projekt Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034 został przedłożony Zarządowi Województwa Wielkopolskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku. Zarząd Województwa Wielkopolskiego wydał opinię w zakresie sposobu uwzględnienia w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034 ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm.) projekt Strategii przeszedł procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 26 września 2024 r. roku znak: WOO-III.410.517.2024.AM.1 wskazał potrzebę przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034 oraz uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko ww. projektu. W związku z powyższym przystąpiono do opracowania prognozy

oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034. W terminie od 6 listopada do 27 listopada 2024 roku przeprowadzone zostały konsultacje społeczne projektu Strategii wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Podczas konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi do ww. dokumentów. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu pismem z dnia 27 listopada 2024 roku znak: DN-NS.9011.1864.2024 pozytywnie zaopiniował projekt Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 26 listopada 2024 roku znak WOO-III.410.664.2024.ET(3) zaopiniował projekt Strategii Rozwoju Gminy Białośliwie na lata 2024-2034 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko z uwagami, które uwzględniono. Strategia Rozwoju Gminy Białośliwie stanowi podstawę do zrównoważonego i harmonijnego zarządzania przyszłością Gminy Białośliwie w perspektywie do roku 2034. Stanowi wizję rozwoju i scenariusz działań uwzględniający wszystkie aspekty życia gminy i wyznacza kierunki dla procesów i programów realizowanych w Gminie Białośliwie w kolejnych latach. W związku z tym zasadne jest przyjęcie wyżej wymienionego dokumentu.